

Naslojna slika mesočno 26 Din, za izdajstvo 40 Din.

Uredništvo:
 Ljubljana, Kmetijska ulica 5. Telefon 2122, 2123, 2124, 2125 in 2126.
 Maribor: Aleksandrova cesta 18. Telefon št. 448.
 Celje: Kocanova ul. 2. Telefon 194.
 Radijski se ne vračajo. - Oglaš po tarifi.

JUTRO

Upraviščeno: Ljubljana, Prešernova ul. 84.
 Telefon št. 2122, 2123, 2124, 2125, 2126.
 Informativni oddelki: Ljubljana, Prešernova ulica 4. Telefon št. 2492.
 Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 18. Telefon št. 448.
 Podružnica Celje: Kocanova ulica št. 2. Telefon št. 194.
 Računi pri pošti. Št. savodnih: Ljubljana št. 11.243; Praha št. 78.140; Wien št. 105.241.

Ljubljana, 20. julija.
 Tudiški promet kot vejo narodnega gospodarstva imenujejo Italijani »l'industria del forestiero«. Mislim, da je ta označba prilično točna. Po vojni ni države, ki ne bi visoko cenila dohodkov tujkega prometa za splošno narodno blagostanje. Stari klasični zemlji turizma, Svica in Italija, se silno trudita, da ohranita monopol ali vsaj močno pretežnost v privabljanju poletnega preselečevanja v kraje z ugodnejšo klimo ali zgodovinsko-kulturnimi znamenitostmi. Značilno je, da je bil oni fašistični pokizus emancipiranja od te brige za tujce, ki ga je napravil neki fašistični novinar, po malem pod pritiskom javnega mnenja Italije desavuiran in je ostal osamljen. Vsa laška javnost je dala zvočno in glasno izraz mišljenju, da je tujski promet izredno važna grana italijanske nacionalne ekonomije in da mora o tem voditi račun vsak organ javnega mnenja, kakor tudi vsak organ oblasti.

To je razumljivo, ako upoštevamo, da je tujski promet prinesel Italiji in Švici že milijarde dohodkov in da je posebno v Švici skoro najmočnejši vir dohodkov. V novejšem času pričenjajo posveščeni sistematični brigo tujskemu prometu tudi države, ki se, kakor n. pr. Anglija dosedaj sploh niso brigale zanj.

Že zadnjič smo zabeležili nekaj opazk k temu vprašanju, ki kateremu se je treba vedno znova vrniti, ker smo v naši državi žal še daleč od pojmovanja njegovega pravega pomena. To ni zadeva, ki naj bi interesirala samo tako imenovane turistične pokrajine, kakor sta Dalmacija in Slovenija, marveč problem, ki se tiče celotne države. Nekaj stotisoč tujcev reprezentira velik pozitiven dohodek, ki ima velik posreden in jako blagotvoren vpliv na naše narodno gospodarstvo. S tisoči tujcev prihajajo v državo tisočaki tuje valute, kar vse dviga aktivnost naše trgovinske, odnosno plačilne bilance. Namesto, da smo mi ob času plačevanja prisiljeni iskati tujo valuto, namesto da oterujemo naš dinar (in s tem rušimo njega ceno), se nam nudi tuja valuta, ki na ta način postaja cenejša.

Ze danes figurirajo dohodki tujkega prometa v našem narodnem proračunu s par sto milijoni Din. A vse to je še vedno daleč od onega, kar bi lahko dosegli in je seveda še dalje od onega, kar imajo velike, stare tujsko-prometne države.

Glede prirodnih pogojev se zdi zares, da je malokatera dežela za to industrijo tako dotirana, kakor Slovenija in zlasti Dalmacija. Klimatske in atmosferske statistike našega Primorja kažejo rezultate, ki se ne strajajo vzporedbe z najbolj renomiranimi morskimi kopališči in znanimi evropskimi prezimovališči. Čistost, lepota, prijetnost, kemična sestava morja, število vedrih in solčnih dni je maksimalno. To je dala priroda. Ljudje so storili manj. Pohvaliti se moremo v tem oziru le z enim: imamo dober in ne predrag promet. Glede na delikatno občutljivost turistične publike in glede na izredno konkurenco se bodo seveda morale tudi na tem področju izvršiti še razne izpopolnitve; a v glavnem, za današnje potrebe in po današnjih potrebah publike je promet dober, posebno na morju. Precej se je spopolnila tudi informativna in propagandistična služba. Toda s tem smo v glavnem izpolnili vse, kar so ustvarili ljudje, poedinci, korporacije in oblasti. Oni moderni minimalni komfort, ki ga dandanes zahteva tudi najskromnejši turist, pa prečesto ni zadovoljiv. Hotelov je malo, mnogi niso urejeni in običajno brez onih pet, šest stvari, na katere je tujec navajen.

Naši hotelirji, zlasti oni v Dalmaciji, se organizirajo. Tudi to je dobro, toda stvar s tem ni rešena. Ako se racionalno in hitro ne dvigne nivo našega hotelirstva, lahko propademo pred postopno tujo konkurenco. Zavedati se moramo, da je momentano odbijanje Nemcev od Italije ali Čehov od Avstrije prehodna stvar. Spremenljivost političnih konstelacij lahko tudi nam prinese momentani bojkot. Na Primorju smo izkušili že nekatere generalne preizkušnje bojkota od strani, od katere smo se ga najmanj nadejali. In moramo priznati, da smo za tak bojkot zelo slabo pripravljeni.

Razume se, da je treba preprečevati vsako možnost nemilih dogodkov, a to se doseže edino s tem, da se čim prej in čim sigurneje ustvarijo take prilike, da bo poleg vzornih lepot in zanimivih zgodovinskih spomenikov tujcu na razpolago tudi ves oni moderni komfort, ki je sam po sebi razumljiv v državah, ki računajo s tujskim prometom.

Mislim, da bi posebno interesirane pokrajine odnosno oblasti, kakor: splitska, dubrovaška, ljubljanska, mariborska, krajiško-primorska, morale osnovati posebne oddelke za tujski promet. Tu naj bi se namestili kvalificirani preizkušeni ljudje, ki bi vodili skrb in nadzorstvo, da bodo tudi vse lokalne samoupravne oblasti delovale na tem področju v popolnem skladu z oblastjo, da

Naš protest proti Youngovemu načrtu

Energična nota naše države v Parizu in Londonu - Zahtevamo, kar nam po pogodbah in po pravu gre

Beograd, 20. julija p. Zunanje ministrstvo je nocoj izdalo komuniké v katerem pravi: Poslaniki naše kraljevine v Parizu in Londonu so izročili v imenu kraljevske vlade note respektivnim vladam, v katerih so predložene vse krivice, ki bi se zgodile naši kraljevini, če bi bilo poročilo komisije strokovnjakov za definitivno rešitev reparacijskega problema, objavljeno dne 7. junija, sprejeto tako, kakor je bilo predloženo. Po tem poročilu komisije strokovnjakov in njihovih predlogih, bi znašal naš delež v prvi periodi nemških reparacijskih plačil v dobi 1929. do 1966, ki nam je bil s sklenjenimi pogodbenimi zajamčen na 5%, samo 4,20 do 4,30%. Se večja krivica bi se nam zgodila z razdelitvijo onega dela nemških anuitet, ki bi se mogel v tej prvi periodi takoj vnovčiti (mobilizirati). Zaenkrat se ne da ugotoviti v poročilu strokovnjakov, koliko bo točno znašal naš delež v tem vnovčenem delu, ki znaša skupno 598,8 milijonov zlatih mark letno in ki predstavlja najsigurnejši del nemških plačil, ker se more mobilizirati in komercializirati. Po naših ugotovitvah in po nam zalamčenem procentu bi moral biti naš delež na tem skupnem delu nemških plačil 26 milijonov zlatih mark. Poročilo strokovnjakov pa predvideva v tem delu delež Francije na 500 milijonov, delež Italije na 42 milijonov zlatih mark, tako da bi za razdelitev na ostale države ostalo samo še 56 milijonov ter je opravičena bojazen, da se bo pri tem tudi naš delež procentualno znatno zmanjšal na 5 do 6 milijonov zlatih mark. Pri razdelitvi nemških anuitet iz druge periode, ki obsega dobo od 1966 do 1988, bi se zgodila po poročilu komisije strokovnjakov naši kraljevini še večja krivica. Dočim nam naš zajamčeni odstotek daje pravico na 70 do 80 milijonov zlatih mark, bi nam pripadlo po predlogu strokovnjakov samo 22,6 milijonov zlatih mark. Komisija strokovnjakov se pri tem ni držala načel, ki jih je sama postavila, to je da se iz nemških anuitet druge periode izločijo medzavezniški vojni

dolgovi. Ostalim državam je dodeljena polna vsota, ki jim je potrebna za plačilo vojnih dolgov, glede naše države pa so vzete v poštev samo pogodbene anuitete za naše dolgove Zedinjenim državam in Angliji. Naši vojni dolgovi v Franciji niso vračunani.

Glede organizacije mednarodne reparacijske banke položaj naše kraljevine ne bi bil pravičen. Belgija, Japonska in Amerika, ki zavzemajo v reparacijski komisiji enak položaj, kakor naša država, bi imele v upravi te banke po dva člana, dočim lahko naša kraljevina računa samo na enega izmed preostalih devet upravnih odborov, kolikor jih je predvidenja za vse ostale zavezniške in nevtralne države.

Glede na vse to, je naša vlada v notah, ki sta jih izročila naša poslanika v Parizu in Londonu zahtevala:

1. Zastopstvo naše kraljevine na politični konferenci držav zainteresiranih na reparacijah, ki bo reševala o sprejetju poročila komisije strokovnjakov.

2. Da se naši kraljevini zagaruje zagaranirani odstotek nemških plačil v prvi plačilni periodi.

3. Da se vojni dolgovi naše kraljevine prevzamejo v breme nemških plačil, kakor se to zgodi z vojnimi dolgovi ostalih zavezniških držav.

4. Da se pri razdelitvi nemških anuitet, ki se morejo takoj vnovčiti, zagaruje naši kraljevini udeležba s polnim odstotkom, ki ji je bil zagaran, to je v iznosu 26 milijonov zlatih mark.

5. Da se naši kraljevini zagaruje sodelovanje v upravnem odboru mednarodne reparacijske banke.

Beograd, 20. julija. Č. Namestnik ministra zunanjih del Kosta Kumanudi je sinoči dolgo konferiral s predsednikom vlade v Mataruški banji ter je danes odšel na Zlatibor, kjer se nahaja minister zunanjih del dr. Marinković. S Kumanudijem potuje tudi načelnik političnega odeljenja Fotić.

Velike spremembe v upravi delavskega zavarovanja

Ravnateljstvo SUZOR razrešeno, vodstvo Središnjega urada poverjeno komisarju - Tudi pri Okrožnih uradih se bodo izvršile velike spremembe - Dva nova važna socijalno politična zakona

Beograd, 20. julija. p. Predsednik Središnjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu Marko Bauer je dne 16. julija podal ostavko na svoj položaj. Minister za socijalno politiko doktor Drinković je danes to ostavko sprejel ter je istočasno razrešil dolžnosti vse ostale člane ravnateljstva in nadzornega odbora SUZOR.

Kakor znano šteje ravnateljstvo 24 članov, in sicer 12 iz vrst delojemalcev, 12 pa iz vrst delodajalcev. Nadzorni odbor šteje 10 članov, po 5 iz vrst delodajalcev in nameščencev.

Minister za socijalno politiko je poveril agende dosedanjega predsedništva in ravnateljstva inž. Amadeju Carnelluti, podpredsedniku Zbornice za trgovino in industrijo v Zagrebu, kot komisariju.

V zvezi z razpustom samoupravnega vodstva pri Središnjem uradu bodo sledili primerni ukrepi tudi pri Okrožnih uradih.

Ministrov ukrep se utemeljuje s tem, da je funkcija samoupravnih organov pri delavskem zavarovanju že zdavnaj potekala in ni razloga vzdrževati kompliciran aparat, ki stane mnogo, a pri tem ni izšel iz volitev, temveč je bil imenovan. Razen tega se bo v najkrajšem času pristopilo k reorganizaciji in reviziji socijalnega zakonodajstva. Pri tej reorganizaciji se bo upoštevalo predvsem to, da dobe delavci pravice, ki jim pripadajo po zakonu o zavarova-

nju delavstva, brez zamudnega in draga administriranja in pisarniškega zalagovanja.

Beograd, 20. jul. p. V ministertvu za žume in rudnike je izdelan zakonski osnutek novega rudarskega zakona. Končno mnenje ima še povedati posebna anketa, ki se vrši koncem meseca v Beogradu. Ministrstvo za socijalno politiko bo imelo možnost, da tik pred uveljavljenjem tega zelo važnega zakona, iznese to, kar po svoji socialno-zaščitni funkciji v varstvo rudarjev smatra za potrebno. Zakonski osnutek ne eloni na načelu delavsko-zaščitne zakonodaje, temveč obravnava v istem zakonu razno materijo: rudarsko-tehnična vprašanja in socialno zaščitna vprašanja rudarskega delavstva. K osnutku zakona bo izrekla svoje mnenje tudi še posebna delavska anketa pri centralnem sekretariatu Delavskih zbornic. Zakon sam ima precej zanimivih novosti. Tako predvideva poseben socialno-kulturni fond, ki naj, primerno dotiran, skrbi za socialne in kulturne potrebe delavstva. Za kršitev zakona so predvidene ostreje sankcije. Predvidena je obveznost organizacij rudniških podjetij. Vrhovno nadzorstvo nad rudarsko produkcijo bi imel v rokah državi rudarski svet. Podobna načela so utemeljili tudi v drugih državah.

Ravno tako bo vseboval tudi novi obrtni red važne določbe o zaščiti delavstva, po vzorcu starega obrtnega reda.

Kralj odpotoval v Topolo
 Beograd, 20. julija. Č. Ob 11. je kralj odpotoval z avtomobilom v Topolo, kjer ostane par dni.

Prosvetni minister v Ljubljani

Bled, 20. julija. p. Prosvetni minister g. Boža Maksimović je napravil danes s svojo rodino izlet v Ljubljano. Po kosilu v hotelu »Slova« je popoldne ogledal mesto in okolico. Proti večeru se je z avtomobilom zopet vrnil na Bled. Na Bledu ostane še par dni, nakar bo odpotoval v Beograd. — Danes je dospel na Bled tudi komandant Dravske divizije general Sava Tripković, ki ostane tu par dni.

Velika ekskurzija naših pomorskih akademikov

Beograd, 20. julija. Č. Dijaki pomorskih akademikov odidejo prihodnje dni na veliko ekskurzijo: potovanje po Jadranskem in Sredozemskem morju. Dijaki bodo potovali na šolski ladji »Vila Velebita«. Med drugimi prijetnostmi bodo dijaki obiskali tudi Barcelono, kjer si ogledajo mednarodno razstavo.

Napetost na Daljnem vzhodu bo reševalo razsodišče

Posredovanje prevzamejo velesile Amerika, Anglija in Japonska - Rusija in Kitajska sta pripravljene na pogajanja

Washington, 20. julija d. Ameriški zunanji urad je sklenil začetki akcije za posredovanje v sporu med Rusijo in Kitajsko. V ta namen se je obrnil državni tajnik Stimson na zastopnika angleške in japonske vlade ter jima predlagal, da bi Amerika, Anglija in Japonska opozorile Kitajsko in Rusijo na to, da sta prevzele s podpisom Kelloggove protivojne pogodbe tudi obveznost odreči se vojni za primer medsebojnih konfliktov. Obenem bi predlagali predstavnikih teh držav tudi sklicanje posebne konference, ki bi rešila spor o zaplemi vzhodno-kitajske železnice na podlagi razsodbe.

Državni tajnik Stimson je storil slične korake tudi pri francoskem poslaniku in predlagal, da bi izvršil posredovalne korake francoski zunanji minister Briand kot zastopnik ostalih držav.

Newyork, 20. julija d. Ruska in kitajska vlada sta sporočili amerškemu zunanjemu uradu, da sta pripravljene pristati na to, da se skliče po določilih Kelloggove protivojne pogodbe posebna razsodiščna konferenca, ki bo proučila sporna vprašanja.

Francoski ministrski svet o posredovalni akciji

Pariz, 20. julija d. Danes popoldne se je vršila v Bourbonški palači seja francoskega ministrskega sveta, na kateri so razpravljali o splošnem političnem položaju. Obravnavali so tudi predlog ameriškega državnega tajnika za znanje zadeve Stimsona, da bi ameriška, angleška, francoska in japonska vlada izvršile skupen korak v Moskvi in Nankingu ter predlagali sklicanje konference za rešitev mandžurskega vprašanja. Francoska vlada je sklenila, da bo v tem vprašanju počakala z odločitvijo, dokler ne sprejme poročila o položaju na Daljnem vzhodu od strani svojega diplomatskega zastopnika v Pekingu.

Priznanje bojni sposobnosti ruske vojske

Nanking, 20. julija d. Poznavalci razmer v kitajski vojski trdijo, da se bo kitajska vlada dobro premislila, predno bi pričela z vojnimi operacijami proti sovjetski Rusiji, kajti kitajska armada še daleč ni zadostno opremljena za uspešno vojno z rdečo vojsko. V primeru oboroženega spopada bi sprito tehnično izobmo oboroženih ruskih čet kitajska vojska podlegla.

Kot glavni sedež ruskega generalnega štaba je določen Vladivostok, odkoder odhajajo številne ruske čete proti rusko-kitajski meji.

Posredovanje se je začelo s polno paro

Newyork, 20. julija. s. Po vestih iz Washingtona je državni tajnik Stimson že pričel s posredovanjem v rusko-kitajskem konfliktu. Sprejel je poslanike Francije, Anglije in Japonske ter jih prosil naj se na podlagi dogovora štirih

velesil iz leta 1921. pridružio nasvetom Moskvi in Nankingu. Francoski poslanik je sporočil to željo Amerike namestniku zunanjega komisarja v Moskvi. Ameriški poslanik je v petek zvečer brzojavil kitajskemu zunanjemu ministru, da je dobil od svoje vlade pooblastilo, naj se z nankinsko vlado pogaja glede ameriškega posredovanja v konfliktu med Kitajsko in Rusijo.

London, 20. julija. s. Angleška vlada je sporočila ameriški in francoski vladi, da se docela pridruži njenemu prizadevanju s prijateljskimi nasveti na obeh straneh doseči odstranitev napetosti med Kitajsko in Sovjetsko unijo. Mero-dajni krogi v Londonu niso preveč pesimistični glede rusko-kitajskega konflikta.

Pariz, 20. julija. s. Udruženje francoskih lastnikov vrednostnih papirjev rusko-azijske banke je francoskemu zunanjemu ministru Briand poslalo pismo, v katerem zahteva njegovo intervencijo glede vprašanja vzhodno-kitajske železnice, čije lastnica je Rusko-azijska banka. Za 18 milijonov delnic te banke je v francoskih rokah. Pismo zahteva, naj se ta konflikt predloži mednarodnemu razsodišču.

Kakor se poroča iz dobro poučenega vira boče nankinska vlada sprejeti ameriško posredovanje s pogojem, da Sovjetska unija takoj ustavi svoje vojaške ukrepe proti Kitajski. Kitajska vlada je v tem primeru pripravljena izročiti konflikt s Sovjetsko unijo razsodišču. Vesti, da je rdeča vojska zavzela Mandžurijo in Pogranično, označuje nankinsko vojno ministrstvo kot napadne.

Sovjeti žele japonske nevtralnosti

Tokio, 20. julija. g. Sovjetsko-ruski poslanik je danes posetil zunanje ministrstvo, nakar se je vršila daljša konferenca z zunanjim ministrom. Doznava se, da je ruski poslanik nujno zaprosil japonsko vlado, da bi v primeru rusko-kitajske vojne Japonska ostala nevtralna. Takoj po posetu ruskega poslanika se je sestel ministrski svet k posebni seji ter je razpravljal o položaju, ki je nastal po posetu ruskega poslanika. Ze iz tega izhaja, da je šlo za zelo važno vprašanje. Uradno se o koraku ruskega poslanika in o razgovorih v kabinetu ni nič objavilo.

Položaj je za Kitajsko kritičen

Peking, 20. julija g. Vojaški atašee pri poslatstvih, ki so v Pekingu akreditirani izjavljajo, da je položaj v Mandžuriji za Kitajsko zelo opasen, ker je na meji zbranih 100.000 ruskih čet, ki so pripravljene za učinkovit napad.

London, 20. julija g. Po vestih iz Tokia je v bližini Jünanfu na Kitajskem izbruhnil komunistični upor, ki ga vodi Kitajec Lin-fun-sun, ki je leta 1926. obiskoval vojaško šolo v Rusiji. Zaradi tega upora, ki je docela komunističnega značaja, je prekinjen železniški promet med Lianfu in Jugom. Na Kitajskih uradnih mestih se izjavlja, da je bil ta upor organiziran s pomočjo komunistične internacionale, odnosno z ruskim denarjem.

Rumunsko svarilo madžarskim iredentistom

Velik govor rumunskega notranjega ministra Vajde

Bukarešta, 20. julija. a. V razpravi o administrativni razdelitvi države je notranji minister Vajda Vojevod analiziral od vlade predloženi zakonski načrt in dokazoval, da so njegova načela, ki jih liberalni politiki napadajo kot antinacionalna, a etnične manjšine kot pretrano šovinistična, zasidrana v vseh oblasteh, ki tvorijo sedanjo Rumunsko. Zakon se naslanja na decentralizacijo, ki naj omogoči življenje in razvoj vseh delov države. Zatem je notranji minister napadal zadržanje liberalne stranke ter postopanje predstavnikov madžarske manjšine. Madžarski stranki je očital, da ne nudi etničnim manjšinam nacionalne avtonomije. V teku poslednjih 10 let je madžarska stranka sklenila nekajkrat pogodbe z antidecentralističnimi strankami g. Bratiana in Avaresca, ne da bi bila zahtevala avtonomijo za madžarsko manjšino.

Voditelji madžarske stranke, je nadaljeval notranji minister, so tedaj vodili osebno politiko. Čemu zahtevajo sedaj avtonomijo? Je-li nameravajo zbirati gradivo za revizionistično propagando Budimpešti? Mi nismo nikdar izražali mnenje napram našim nekdanjim zatiralcem. Nesprotno, dovoli mi enake pravice kakor svojim državljanom. Sedanji voditelji madžarske stranke ne smejo pozabiti, da so 10 let izkoristili svoj narod. Avtonomijo madžarske manjšine pa zahtevajo v sedanjem trenutku zato, da bi mogli nadaljevati akcijo proti rumunski naciji. Madžarski voditelji se nameravajo, da bodo ustvarili svoje

velike sanje na medsebojnem poboju rumunskih strank. Kadar gre za obrambo rumunske integritete, ne poznamo ne Avaresca, ne liberalcev, ne pristavev Avaresca, temveč samo Rumune. Na revizionistično stremeljenje v Budimpešti, ki jih skrivaj podpirujejo neki v Rumuniji živeči politiki madžarske manjšine, moram v imenu vsega naroda kategorično odgovoriti: a. Ne, ne in nikoli!

Govor notranjega ministra Vajde Vojevoda je sprejela celokupna zbornica z viharimi ovacijami.

Jutri bo glasovanje o posameznih členih.

Obsodba moldavskih ciganov ljudozrcem

Košice, 20. julija. s. Danes dopoldne je bila razglašena razsodba v procesu proti ciganom ljudozrcem. Glavna obtožbenca Koloman Jano, vulgo Aleksander Filke in Pavel Rybar sta bila obsojena na smrtno težko ječo, ostali obtoženci pa na težko ječo od 13 do 15 let.

Prefekti poročajo Mussoliniju

Rim, 20. julija. d. V predsedstvu italijanske vlade se vrše že nekaj dni sem sestanki vseh italijanskih prefektov na katerih proučujejo načrte za poglabljanje fašizma v Italiji. Vsi prefekti so bili tudi sprejeti v krajših ali daljših avdijencah pri ministrom predsednika Mussoliniju, kateremu so poročali o splošnem stanju v Italiji.

Italija, Bolgarija in mi

Zanimive in značilne konstatacije beograjske „Politike“ izza italijansko-bolgarskih kulis

Beograd, 20. julija m. Današnja »Politika« razpravlja na uvodnem mestu pod naslovom »Dvojna politika?« o politiki Italije glede na jugoslovensko-bolgarski spor ter podčrtava dejstvo, da Italija istočasno, ko zahteva od nas novih koncesij za izboljšanje svojega lastnega gospodarskega stanja, podpira bolgarsko akcijo, ki je naperjena proti vitalnim interesom naše države.

Uvodoma omenja »Politika« nedavni poset italijanskih novinarjev, ki so bili dirigirani iz Rima in Milana v Bolgarijo in opozarja na to, da italijanski tisk z največjo pozornostjo spremlja naše odnose z Bolgarijo, pri čemer seveda gleda vse skozi bolgarsko očala. Govorec o nekaki konferenci italijanskih novinarjev z bolgarskimi predstavniki v Ruščuku, opozarja »Politika« zlasti nastop in poročila italijanskega novinarja Nurizana, ki je ne samo dokumentiral popolno nepoznavanje jugoslovensko-bolgarskega problema, marveč se je pevspeči tudi do trditve, da je jugoslovenski narod nedorasel v kulturnem pogledu in da sploh ne pojmi nevarnosti, ki mu grozi. Po njegovih »logikah« je samo Jugoslavija odgovorna za mir v Evropi. Obregnil se je seveda tudi ob režim in govoril o nekaki vojni, ki da jo baje mi izživimo proti narodu (Bolgariji), »ki ima visoko zavest o čuvanju mednarodnega mira«. »Politika« piše dalje:

»To, kar govori in piše g. Nurizan, nas prav malo vznemirja. Vendar pa so njegovi govori in njegovi članki značilni zaradi mesta, s katerega prihajajo. Mi prav dobro vemo, da g. Nurizan in ostali italijanski novinarji niso šli v Bolgarijo na lastno iniciativo in da ne govorijo in pišejo zaradi kakih privatnih razlogov. Poslani so bili v

Bolgarijo od ljudi, ki vodijo italijansko zunanjo politiko. Če se ocenjuje pisanje g. Nurizana s te strani, potem je tudi dokaj jasno, kaj hočejo in mislijo v Rimu.

Italijanska vlada je baš te dni prišla s predlogi o nekakem širšem gospodarskem sodelovanju z nami. Začetek tega sodelovanja naj bi bila proglašitev svobodne luke na Reki in pristanek naše države na to, da bi mogla Italija placirati svoj kapital v naši državi. Nismo poklicani, da odločamo o smernicah italijanske in bolgarske zunanje politike, imamo pa pravico, da jasno gledamo na dogodke, ki se odigravajo okrog naše države. In v tem pogledu moramo izjaviti, da odgovarjamo samo na prijateljsvo s prijateljstvom. Če se od nas zahteva, da pomagamo reševati Reko pred gospodarskim polomom, če išče italijanski kapital dobička v naši državi, bi smeli tač z vso upravičenostjo pričakovati tudi na političnem polju s strani Italije tako postopanje, ki bi bilo v skladu s tako velikimi koncesijami z naše strani. Od prejšnjih koncesij, ki so bile tako težko stipulirane v raznih pogodbah in konvencijah, mi nismo imeli nikakih koristi. S tem večjo upravičenostjo moremo zahtevati koristi od koncesij, ki jih bomo morda dali v bodoče. Četudi se morda lahko reče, da v tem primeru ne gre za direktne koncesije, se vendar predbro zavedamo, da brez naše podpore Italija gotovo vprašani na gospodarskem polju ne more rešiti ugodno.

Če bi izvajali zaključke iz agitacije g. Nurizana, bi morali braniti interese države dvakrat podčrtati, da hočejo g. Nurizan in slične take akcije prevladati odgovornost za nepričakovane dogodke, ki se jih hoče poslužiti Bolgarija, na drugo stran.

Pravilnik k novemu invalidskemu zakonu

Invalidnine po novem zakonu se bodo pričele izplačevati s 1. oktobrom — Prizadeti invalidi in ostali upravičenci morajo zaprositi za prevedbo po novem zakonu

Beograd, 20. julija p. Minister socialne politike je izdal danes pravilnik k novemu invalidskemu zakonu, ki je bil objavljen 13. t. m. Pravilnik določa, da stonjo nove invalidnine določene po tem zakonu, v veljavo s 1. oktobrom t. l.

Od 1. oktobra dalje po novem zakonu ne dobe več invalidinskih pristojbin: vojni invalidi z manj ko 30 odstotno nesposobnostjo (izvzemši one, ki jim je bila invalidnina priznana zaradi starosti) in rodbine in roditelji takih invalidov; nadalje vojni invalidi, ki imajo lastno premoženje; vojni invalidi, ki jim je bila priznana invalidnina zaradi boleznih po 1. oktobru 1915, njih rodbine in roditelji; vojni invalidi, ki so bili kaznovani z ječo ali zaporom nad 1 leto zaradi dejanj izvršenih v ojni ali na iz koristljubija, njihove rodbine in roditelji; vojni invalidi, ki so se izselili iz države in se do 1. novembra 1929, ne vrnejo ter njihove rodbine in roditelji; končno roditelji umrlih, poginulih in izginulih sinov, ki imajo rodbino in sprejemajo rodbinsko invalidsko podporo.

Vsi ostali invalidi in druge osebe, ki jim gre po novem zakonu invalidska podpora, morajo najdalje do 30. novembra t. l. predložiti uverenje onega invalidskega sodišča.

Škandal s srbskimi predvojnimi dolgovi

Domači špekulanti so izpod polovične cene pokupili obveznice in izsilili sedaj plačilo v zlatih frankih, pri čemur bodo zaslužili milijarde

Beograd, 20. julija r. Povodom debate o pomenu in značaju razsode mednarodnega razsodišča v Haagu glede srbskih predvojnih dolgov objavlja današnja beograjska »Pravda«, pod naslovom »Nečuten skandal gotovih naših aferaških špekulantov« zanimiva razkritja, ki v marsikaterem pogledu pojasnjujejo, zakaj ni prišlo do sporazuma glede srbskih predvojnih dolgov in kdo je bil najbolj zainteresiran na tem, da je izpadla haaska sodba v našo škodo. »Pravda« piše:

V vprašanju naših predvojnih dolgov se nikakor nismo izogibali obveznosti, da jih plačamo. Nobena od dosedanjih vlad ni stavljala tega vprašanja v ozadje ali hotela izigrati lastnike obveznic. Nasprotno, kot soliden in plačilavoljen dolžnik smo sami stremeli za tem, da se zadeva čim prej uredi in spravi s sveta. Prizadevali smo se, da se vprašanje teh dolgov reši pravilno in pravično za obe stranki. Zato je več kakor jasno, da nam ni bilo niti najmanj treba pred haasko sodišče. Hoteli smo plačati, res, ne v zlatu, ker po našem mnenju lastniki obveznic na to nimajo pravice niti bi bilo pravično za nas. Vse bi se bilo rešilo povoljno, toda kakor že čisto, so imeli na našo nesrečo tudi tu vmes svoje nesrečne prste naši aferaški špekulanti. Pokupili so mnogo obveznic predvojnih dolgov in sami prvi postavili zahtevo, da se ti dolgovi plačajo v zlatu, dobro računajoč, da bi se dalo pri tem zaslužiti milijarde. Njihova zasluga je v glavnem, da so bili odklonjeni doslej vsi naši kompromisni predlogi. Prvi lastniki obveznic naših predvojnih dolgov bi brez dvoma ne odklanjali zdravega in pravičnega sporazuma, ki smo ga predlagali. Vodi bi jih interes, da čim prej pridejo do svojega denarja. Toda mesto njih so se pojavili drugi, novi lastniki obveznic, ki so napravili iz tega bankarski »šifft« ter so gnali spor pred sodišče.

Razsodba haškega sodišča je njim v prilog, vendar pa je treba pomisliti, ali je izvršljiva. V času, ko velike in gospodarsko močne evropske države zahtevajo znižanje svojih dolgov, sklicujoč se na gospodarsko krizo, pač mihče ne more zahtevati od nas, da čez našo plačamo vsoto, ki daleko

presega naše finančne zmoglosti, ne glede na to, da bi se mi kljub temu radi čim prej iznebili teh upnikov.

Se grša je igra teh aferaških špekulantov, če se upošteva, da pravi posojilodajalec od haaske razsodbe ne bodo imeli niti najmanjši koristi. Prvi lastniki obveznic so prodali te obveznice pod ceno. Borzni špekulanti so kupovali na 100 frankov glasečo se obveznico po 48 papirnatih frankov. Sedaj pa zahtevajo za teh 48 papirnatih frankov 100 zlatih frankov, dočim je naša država dobila posojilo v papirnatih frankih. Toda nečuten je skandal, da so našo državo spravili v take težave pri likvidaciji predvojnih srbskih dolgov aferaški špekulanti iz našega domačega finančnega sveta.

Tako »Pravda«. To so namigavanja in razkritja, ki absolutno zahtevajo popolnega razčiščenja.

Nove delniške družbe

Beograd, 20. julija. Minister trgovine in industrije dr. Mažuranić je odobril ustanovitev naslednjih delniških družb: *Plavim, d. d.*, tvornica za stroje s sedežem v Zagrebu, delniška glavnica 1 mil. Din. — *Kontinentalna bauxitna in rudniškoindustrijska d. d.* v Zagrebu, kapital 4 mil. — *Razvoj* — gradbena d. d. v Zagrebu s kapitalom 1 mil. — *Jugoslovanski Thundich d. d.* Zagreb, glavnica 1.25 mil. Din. — *Minerva* — založna knjigarna d. d. Zagreb 1 mil. — *Kapela d. d.* za lesno industrijo v Zagrebu 1 mil. — *Jugoslovensko šumarsko d. d.* v Zagrebu, glavnica 1.5 mil. Din. — *Martinčevića Zurkovo d. d.* za promet nemrečnin na Sušaku, glavnica 1 mil. Din. — *Konopac d. d.* Sušak 1 mil. — *Jadransko šumska d. d.* v Dubrovniku, 10 mil. Din. — *Brodgradlište Kraljevica d. d.* v Beogradu 15 mil. Din.

Lov v Srbiji prepovedan

Beograd, 20. julija. Č. Kakor znano je letošnja zima pokončala znatno množino koristne divjadi v kraljih predvojne Srbije. Z ozirom na to je minister za šume in rudnike, poslužujoč se polnomočja čl. 11. lovkega zakona prepovedal vsakršen lov na koristno divjadino od septembra t. l.

Poravnalna ponudba pri Slavenski banki

Upravni odbor Mestne hranilnice ljubljanske, ki je največja upnica Slavenske banke v konkurzu, je na svoji izredni seji dne 20. t. m. vsestransko razmotrival gospodarski položaj konkurzne mase Slavenske banke in poravnalno ponudbo upravnega sveta Slavenske banke, glasm katere naj dobe upniki izplačanih 22 % svojih terjatev, in sicer v gotovini takoj po pravomočnosti poravnave. Upravni odbor Mestne hranilnice ljubljanske je sklenil, da za svoj zavod stavi poravnalno ponudbo sprejme.

V toku temeljite razprave se je pokazalo sledeče stanje aktiv in pasiv konkurzne mase:

1. Aktiva. Nabrane gotovine je 30,800.000 Din. Se nevnovčenih aktiv je za 9,850.000 Din. Od teh aktiv je sigurnih 4,727.000 Din, predvidoma pa se bo moglo izterjati v ugodnem primeru okroglo 7,500.000 Din. Z nabrano gotovino vred je torej računati vnovčena in nevnovčena aktiva skupaj z okroglo 38,300.000 Din.

2. Pasiva. Terjatve, ki se imajo po zakonu izplačati s 100 po 100, znašajo skupno 9,105.000 Din. 22% kvota že priznanih terjatev znaša 2,624.100 Din. 22% kvota še spornih terjatev pa 2,503.600 Din. Pasiva znašajo torej skupaj 37,932.700 Din. Ker pa bi moral upravni svet Slavenske banke po sprejetju poravnave in dvigu konkurza eventualno sodnim potom sam izvršiti vnovčenje še nerealiziranih aktiv, dovršiti 120 že tekočih tožb in za takojšnje izplačilo vseh pasiv glasm poravnalno ponudbo si preskrbeti razliko med gotovino in celokupno vsoto pasiv, t. j. nad sedem milijonov dinarjev, se mora računati, da bi upravni svet Slavenske banke imel okroglo 2,500.000 Din likvidacijskih stroškov.

Letna glavna skupščina UJU za Slovenijo

Ljubljana, 20. julija. Danes se je pričela v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti XI. pokrajinska skupščina UJU poverjenstva za Ljubljano. Za skupščino je vladalo veliko zanimanje; vsa okrajna učiteljska društva so poslala svoje delegate. Debate o aktualnih zadevah so bile mestoma živahne in burne. Na skupščini je bilo zastopanih 32 društev s 102 delegatoma. Pokrajinska organizacija jugoslovanskih učiteljev za Slovenijo šteje 2877 organiziranih članov. V znak priznanja velikih zaslug za stanovsko organizacijo in požrtvovalno delo na prosvetnem polju sta bili izločeni častnima članoma upokojenima šolskima upraviteljema g. Antonu Gnušu iz Dola pri Hrastranku in g. Josipu Rajšpu iz Maribora lepi diplomi, umetniško delo J. Vokača.

Skupščini so med drugim prisostvovali podpredsednik beograjskega poverjenstva J. Kraljević in član Diagisa Mihajlović, urednik Narodnega dela g. Svetislav Radojičić ter predsednik zagrebskega poverjenstva UJU g. Škabič. Točno ob 9. je otvoril delegacijsko zborovanje predsednik g. Andrej Škulj, ki je po pozdravu delegatov najprej predlagal vdanostno brzojavko slov. učiteljev Njeg. Vel. kralju, kar je bilo z ovacijami sprejeto. Omenil je dalje, da je skupščino pozdravil šef budžetnega oddelka v prosvetnem ministrstvu g. P. Rier, ter se je v toplih besedah spominjal preminulih tovarišev, zlasti Franceta Brinarja in Mihajla Stanojevića, ki je bil duša učiteljski organizaciji. Sledilo je obširno in v detaljih zanimivo poročilo o delovanju UJU v zadnjih treh letih. Poročilo poudarja, da gleda učitelstvo po težkih borbah v boljšo bodočnost. Zahtevalo popolno depolitizacijo stanovske organizacije in depolitizacijo prosvetne uprave je in bo učitelstvo delalo v duhu in smislu narodnega in državnega jedinstva. S kraljevim manifestom od 6. januarja je stremljenje učitelstva dobilo trdno oporo. Bodoče delo bodi posvečeno enotni strokovni organizaciji in korist učitelstva, naroda in države.

Verifikacijska debata

G. Josip Kobal je nato podal poročilo odseka za verifikacijo mandatov. Predlagal je, da se nekatera pooblastila ne priznajo. Ta predlog je izzval daljšo, mestoma živahno debato. Pojavila so se različna naziranja glede tolmačenja pravilnika o verifikaciji pooblastil, o volitvi delegatov in njih namestnikov. V debato so posegli z različnimi predlogi in tolmačenji gg.: Stravs iz Trbovelj, Vrečko, Zagar, Petercel, Verk, Vogrič, Rupnikova, Janko Poljak iz Ljubljane, Lapajne iz Cerkelj pri Kranju, Šestan in drugi. Končno je podpredsednik Hren predlagal, naj skupščina odobri poročilo verifikacijskega odseka in sporne mandate odkloni. Skupščina je ta predlog sprejela z večino glasov; proti je glasovalo 26 delegatov.

Delo v odsekih

Nato je skupščina izvolila osem odsekov, ki imajo razpravljati o raznih aktualnih zadevah in reformah ter predložiti primerne resolucije. Odseki so popolnoma obravnavali: vprašanje gospodarske poslovalnice, mladinski tisk, šolskopravne odnose in stanovskopolitični tisk, gospodarska vprašanja in združništvo, obmejno šolstvo, obrtnonaj

Na Nemškem imajo novega Haarmanna

Policijska je aretirala zločinca, ki ima na vesti več strahovitih umorov

Berlin, 20. julija. d. V nekem gozdu v bližini Freiburga na Saškem so našli pred dnevi strašno razmesarjeno golo človeško truplo. Preiskava je na temelju izpovedih trije dognala, da je umorjeni 18-letni hlapec Kurt Zellner iz Draždan. Umora je osuđen 28-letni trgovec Herbert Becker. Pri zaslišanju Beckerja je prišlo na dan, da je Becker začetkom junija meseca umoril na sličen način nekoga moškega v gozdu pri Chemnitzu. Dalje obstojijo proti Beckerju težki sumi, da je umoril osmošola Helmuta Daubeja v Essen. Vsi trije umorjeni imajo namreč na istem mestu prezezanje grlo in so na sličen način razmesarjeni. Pri Beckerju so našli veliko potno kožaro, v kateri so našli številne obleke, ki niso bile njegova last. Zaradi tega smatrajo, da je Becker izvršil poleg teh treh umorov še nekaj drugih. Pri aretaciji je nosil orojno in čevlje umorjenega hlapca Zellnerja.

Na ta način se za ponudnika poravnave dvignje pasiva na okroglo 40,400.000 Din, nasproti razpoložljivim realiziranim in nerealiziranim aktivom v ocenjenem znesku okroglo 38,300.000 Din, tako da ponudba na izplačilo 22% kvote, oziroma se na obveze, ki se imajo izplačati po zakonu s polnim zneskom, odgovarja previdno ocenjenemu dejanskemu premoženjskemu stanju konkurzne mase.

Obširno se je razpravljalo tudi o tem, ali bi se dalo od upravne sveta Slavenske banke doseči še kak povišek ponudbe kvote z event. nadaljnjim doprinosom v gotovini. Iznesli so se za to razlogi moralnega in pravnega značaja. Ker pa je kazenska preiskava, ki se vodi nad dve leti, ostala, žalibog, brez vsakega rezultata, ker se že ponovno vodena pogajanja z upravnim svetom Slavenske banke zaradi nadaljnjih doprinosov ostala brezuspešna, in ker so že od leta 1924. imeli vodilni vpliv v banki inozemci, ki so vsaka tozadevna pogajanja v naprej odbili, — bi nadaljnja borba za morebitne večje doprinose samo podaljšala konkurz brez izgleda na uspeh.

Nadaljnje trajanje konkurza Slavenske banke pa bi povzročalo upnikom samo nove, ogromne stroške, tako da bi v doglednem času upniki ne dobili več 22 %, ampak znatno manj.

Ker pa tudi ni nikakega izgleda, da bi kak upnik ali denarni zavod sam prevzel likvidacijo konkurzne mase, izplačal upnikom takoj vsaj 22 % in jim razen tega garantiral iz uspehov nadaljnje likvidacije v konkurzu še kak odstotek, je prišel upravni odbor Mestne hranilnice ljubljanske do zaključka, da sprejme za svojo terjatve ponudnih 22 %.

Debata o tajnikovem poročilu

Tajnik g. Josip Kobal je podal nato poročilo o delovanju vodstva pokrajinske organizacije, ožjega in širšega odbora ter o delu posameznih stalnih odsekov. Poročilo poudarja, da je vodstvo vedno budno čulo splošne interese učitelstva ter vodilo akcijo za izboljšanje socialnega, materialnega in kulturnega položaja slovenskega učitelstva. Ožji in širši svet sta zlasti razpravljala o načrtu šolskega zakona, o pravnih in materialnih zadevah učitelstva ter o raznih internih organizacijskih stvareh. Obširno je poročilo o učiteljskem tisku. Mladinski list »Zvonček« je letos praznoval 30-letnico. Ustanovitelj in urednik »Zvončka« g. Engelbert Gangl je list 30 let urejeval ter si zanj pridobil neverjenih zaslug. Sedaj se je poslovil od lista. Pedagoški list »Popotnik« je letos praznoval 50-letnico in drugo leto slavi učiteljsko stanovsko glasilo »Učiteljski tovariš« svojo 70-letnico.

O tajnikovem poročilu se je razvila daljša debata, v kateri je opozicija kritizirala delovanje vodstva v vseh panogah organizacije, zlasti pa glede urejevanja »Učiteljskega tovariša«. Med drugimi so posegli v debato gg. Tavčar iz Rakitne, Gosak iz Celja, Zagar iz Radovljice, Roš iz Celja, Šmajdek iz St. Vida nad Ljubljano, Rupreht, Suligoj iz Trbovelj, Janko Poljak iz Ljubljane, Petrovič iz Maribora, Jarh iz Savinjske doline in Ernst Vranc iz Studencev pri Mariboru. Na očitke glede urejevanja »Učiteljskega tovariša« je odgovarjal urednik g. Ivan Dimnik, ki je poudarjal, da je tudi učiteljsko strokovno glasilo podvrženo cenzuri. Šolski upravitelj g. Lapajne iz Cerkelj pri Kranju je posebno temperatno odklanjal zahtevo, naj se »stare posode« odstranijo iz vodstva ter nadomeste z novimi mladimi silami.

Tajniško poročilo je bilo nato z vsemi glasovi proti 2 sprejeto.

Predsednik je nato ob 14. zaključil zborovanje, ki je nepretrgoma trajalo pet ur. Jutri ob 9. dopoldne se zborovanje nadaljuje. Popoldne so se vršile seje izvoljenih osmih odsekov.

Občni zbor Učiteljske gospodarske poslovalnice

Ob 18.30 se je vršil v dvorani DZ ustanovni občni zbor učiteljske gospodarske poslovalnice r. z. z. o. z. s sedežem v Mariboru. Občnega zbora se je udeležilo od vseh danes se nahajajočih učiteljev v Ljubljani samo 37. Občni zbor je otvoril poverjenik g. Andrej Škulj ter po kratkem nagovoru pristopil k volitvam v upravni odbor. Izvoljeni so bili v upravni odbor gg.: Hren, Womer, Lovše iz Maribora ter Straus in Grum iz ljubljanske oblasti, v nadzorstvo pa gg. Rajšp, Šijanec, Jančič iz Maribora ter Levčeva in Poljak iz Ljubljane. Pri slučajnostih sta oba predsednika učiteljskih domov v Ljubljani in Mariboru gg. Lapajne in Hren izjavila, da oddata prestalo blago poslovalnici.

Koncert učiteljskega zbora

Ob 20.30 se je vršil pod vodstvom Zborovodje g. Srečka Kumarja v dvorani DZ. Zbornice pevski koncert učiteljskega zbora na čast delegatom in ostalemu zbranemu učitelstvu.

Redukcija doklad za upravnopolitične uradnike

Beograd, 20. julija. p. Na predlog notranjega ministra je kralj podpisal zakon o spremembi čl. 102. zakona o notranji upravi, s katerim se po značaju službe določajo za politične in upravne uradnike posebne doklade. Z novim zakonom so prvoletne doklade reducirane takole:

Uradniki 1. skupine 3500 Din, 2. skupine 3100 odnosno 2700 Din, uradniki 3. skupine 2120, odnosno 1720 Din, uradniki 4. skupine 1320 Din. Sreski poglavarji, če niso v 4. ali 3. skupini 1080 Din, uradniki 4., 5. in 6. skupine izvzemši sreske poglavarje, 920 Din, uradniki 7. in 8. skupine 520 Din in pripravniki politično-upravne službe 200 Din mesečno. Novo odmerjene doklade bodo stopile v veljavo s 1. avgustom.

Posvetovalni odbor vinskih strokovnjakov

Beograd, 20. julija p. V smislu sklepov mednarodne konference za vino je poljedelski minister imenoval poseben odbor enologov, ki bo posvetovalni organ poljedelskega ministrstva za vinska vprašanja ter bo sodeloval z mednarodnim uradom za vino v Parizu, zlasti na polju vinske zakonodaje, unifikacije metod analize in pobijanja falzificiranja vin. V odbor so imenovani: direktor enološke postaje v Zagrebu Gjuro Kajšner, direktor enološke postaje v Bukovici Ljilja Bošnjak, direktor poljedelske kontrole postaje v Splitu Anaktor Gasari, vinski trgovec v Zemunu Bruno Moser in veleposlanik iz Čoke Gjuro Lederer.

Vozne olajšave v našem zračnem prometu

Zagreb, 20. julija. Č. Družba za zračni promet med Beogradom in Zagrebom sporoča, da uvede s 1. avgustom znižane letalske listke. Enkratni polet v eni smeri bo stal 500 Din (doslej 600). Državni uradniki in rezervni oficirji, ki uživajo 50 odst. popust, bodo potovali v eni smeri za 250 Din.

Z istim dnem se uvedejo tudi znižani tour in retour listki. Stali bodo 900 Din in veljali 3 dni. Pri prevzemu 12 voznih listkov je dovoljen nadaljnji popust 30 odst. tako da bo 12 voznih listkov stalo 3300 Din. Ti letalski listki bodo veljali 1 leto. Pri prevzemu 24 listkov je dovoljen 50 odst. stotni popust. 24 listkov stane 6000 Din in bodo veljali leto dni.

Listi se kupujejo tudi pri Putniku in njegovih podružnicah.

Težka avtomobilska nesreča v Zagrebu

Zagreb, 20. julija. Č. Danes ob pol 5. se je pripetila na Savski cesti težka avtomobilska nesreča. Zidarski pomočnik Leopold Zilbert, rojen 1910. v Krškem je ta čas stal sredi ceste in se razgovarjal s prijateljem. Promet je bil dokaj živahen. Zidatelj pri drvi po Savski cesti avtomobil, ki se mu pa Zilbert, zamaknen v pogovor s prijateljem, ni utegnil pravočasno umakniti. Prijatelj je še odskočil v stran, a Zilberta je avto treščil s tako silo, da je odletel 5 m daleč. Sofer je zavrl vse zavore in v hipu ustavil svoje vozilo. Ponesrečenec sta bili strti dve rebri na levi strani in je zadobil težke notranje poškodbe ter krvaveče ogrebotine na rokah in po obrazu. Prepeljan je bil v težkem stanju v bolnico.

Razbojniki v Črni gori

Podgorica, 20. julija. n. Občinski načelnik Radoš Ljubović je dvignil 90.000 Din za izplačilo invalidnin. Na povratku ga je spremljal obozorožen občinski sluga. Ko sta prišla na neki samotni kraj, so ju iznenada napadli razbojniki. Pred Ljubovića se je postavil razbojnik z naperjenim revolverjem v eni in z bombo v drugi roki. Razbojnik so pozvali občinskega načelnika, da izroči denar, sicer bodo streljali. V strahu je občinski sluga vrغل orožje v stran, nakar je Ljubović izročil razbojnikom denar.

Načelnik Ljubović se je nato vrnil s slugo k sreskemu poglavarju in prijavil razbojništvo. Za neznanimi tolovaji je bila izdana tiralica.

Havarija vojaških letal

Beograd, 20. julija. Č. Danes ob 2. popoldne se je neko vojaško letalo z zemunskega letališča iznenada spustilo na obalo Dunava. Letalo je moralo pristati radi motorne defekta. Pri pristanku je bilo letalo močno poškodovano, letalci so pravčasno skočili ven in ostali nepoškodovani. Osiček, 20. julija. Č. V bližini vasi Orisjovak je danes ob 4. popoldne pristalo vojaško letalo. Na letalu sta se nahajala nek podporočnik in narednik. Pristati sta morala, ker sta pravočasno opazila, da je v motorju nastal defekt. Pri pristanku se je letalo le malenkostno poškodovalo. Letalca sta brzojavila na letališče v Novi Sad po rezervne motorne dele.

Soproga dr. Tresića-Pavičića umrla

Split, 20. julija. n. Danes popoldne je preminula soproga bivšega našega washingtonskega poslanika dr. Tresića Pavičića.

Današnja beograjska tekma Gradjanski : BSK

Zagreb, 20. julija. n. Za tekmo Gradjanski : BSK, ki se bo vršila v Beogradu, vlada po mestu ogromno zanimanje. Radiopostaja je instalirala na vseh glavnih križiščih v Zagrebu radiozvočnike, ki bodo prenašali ves potek tekme iz Beograda.

Današnji single igri ne moreta ogrožati zmage Američanov

Berlin, 20. julija. s. V današnjem double je ameriška dvojica Allison-Van Ryn premagala nemški par Moltenhauer-Frenn s 9 : 11, 6 : 2, 6 : 4, 6 : 3. Sedanje stanje je 3 : 0 v korist Amerike.

Hmeljski trg

Zatse, 20. julija. h. (tedensko poročilo). Čvrsta tendenca, vendar pa le majhen promet. Posostniki hmelja ne popuščajo. Povpraševanje je bilo veliko. Kupci pa niso hoteli pristati na cene ter so čakali. Celokupni tedenski promet je znašal 600 meterskih stotov pa 50 kg. V petek je bilo najlažje razpoloženje. Raš hmelja je poprečna. Posebno dober uspeh, ki se je pričakoval meseca maja in junija pa ni bil dosežen. Tega se kriva invazija mačese.

Domače vesti

Zrebanje „Jutrovih“ nagrad za dijake

V smislu našega razpisa je bil z 12. t. m. zaključen rok za prijave dijakov in dijakin v srednješolske nagrade. Prejeli smo 1421 prijavo in sicer se je prijavilo 767 dijakov in 654 dijakin. Od prijavljenih je iz višjih srednješolskih razredov 301 dijak in 155 dijakin, skupaj 456, iz nižjih srednješolskih razredov in meščanskih šol pa 466 dijakov in 499 dijakin, skupaj 965.

Iz višjih razredov je prijavljenih 65 odličnikov, 186 s prav dobrim in 205 z dobrim uspehom, skupaj 456. Iz nižjih razredov in meščanskih šol je prijavljenih 157 odličnikov, 459 s prav dobrim in 348 z dobrim uspehom, skupaj 965.

Zrebanje za nagrade se začne

v ponedeljek, 22. julija t. l. ob 18. zvečer

Ta dan se bo vsakega razdelilo prvih

12 glavnih nagrad in sicer 2 radio-aparata, 4 kolesa, 4 fotoaparati in 2 nagradi

s pravico do brezplačnega enomesečnega letovanja z »Jutrovih« v Martinčiči v mesecu avgustu (28. julij do 28. avgusta)

Zrebanje se bo vršilo ob prisotnosti

krajevega notarija, g. dr. Andreja Ku-

harja v biblioteki »Jutrove« redakcije

Krajeva ulica 5/II. Zrebanje je javno.

»JUTRO«.

* Odlikovanje. Znamo seismolog profesor

v poznih dr. Albin Belar je v priznanje

njegovih zaslug za postavitev seismološke

postaje na Tašmajdani pri Beogradu in za

njegovo neumorno delovanje na svojem

observatoriju pod Triglavom odlikovan z

redom Svetega Save tretjega razreda.

* Upokojitev v naši vojski. S kraljevim

ukazom sta med drugimi upokojena in pre-

vedena v rezervno pehotni podpolkovnik

Josip Špotar in pehotni kapetan 2. razre-

da Joško Babič.

* Izpembe v državni službi. Inženjer

Bogdan Pahor, asistent kmetijske poskusne

inštitucije postaja v Ljubljani, je imeno-

van za šefa omenjene postaje v 6. skupini

I. kategorije. Računski pripravnik Anton

Pleštnjak pri oddelku za državno knjigov-

odstvo finančne direkcije v Ljubljani, je

potrjen za stalnega ter preveden na zva-

no pomožnega knjigovodje v 4. skupini II.

kategorije.

* Velika proslava dvajsetletnice obstoja

»Udruženja jugoslovanskih narodnih želez-

ničarjev in brodarjev«. V dnevi 7. in 8.

septembra bo proslavilo Udruženje dvaj-

setletnice obstoja društva. Obenem se bo

vršilo razvite društvenega prapora. Na

predvečer proslave bodo priredili železni-

čarji bakljado z godbo in veliki dvorani

hotela Uniona v Ljubljani pevski koncert.

Na koncertu bodo sodelovali: Narodno želez-

ničarsko glasbeno društvo »Sloga« iz

Ljubljane in »Drava« iz Maribora. Te sla-

nosti se bodo udeležili jugoslovanski na-

rodni železničarji iz cele države in zastop-

niki čehoslovanskih in poljskih železničar-

jev. Udruženje je edina železničarska

splošna, strokovna, nepolitična organizaci-

ja na narodni podlagi, ki je razširjena po

organizatoričnim in kulturnim delom vršila

važno delo pred vojno med slovanskimi

železničarji, po prevratu pa med železni-

čarji Jugoslavije.

* Spremembe v železniški službi: Preme-

ščeni so uradniki III. kategorije: Hren Zna-

gostlav, komerc. uradnik pri ekspozituri od-

delena za kontrolo dohodkov Maribor, k

prometnemu komercialnemu odeljenju di-

rekcije; Deutscher Tomislav, komercijal-

ni uradnik pri ekspozituri kontrole dohod-

kov Maribor, k prometno komercialnemu

odeljenju direkcije; Baudelj Viktor, komercij-

alni uradnik v Rajhenburgu, v odeljenju

kontrole dohodkov v Beogradu; Frischko-

vitz Maks, šef postaje Hodoš, za šefa po-

staje Bettinci; Sečič Avgust, prometni urad-

nik v Kotorbi v odeljenju kontrole dohod-

kov v Beogradu; Kranjec Josip, pri kurilnici

v Murski Soboti za strojevodjo v kurilnici

v Maribor; zvaniki I. kategorije: Bra-

ne Ivan pri kuril. Ljubljana II. gor. kol., za

vozovnega preglednika v kurilnici Ljublja-

na I. glav. kol.; Namar Josip na Vrhniki za

komercialnega zvanika v Derenje (di-

rekcija Subotica); Molan Albin, šef postaje

Mestnje, za prometnega zvanika na

Savo. Imenovani so za zvanike I. kate-

gorije, 4. skupine: Vozelj Anton za stroj-

sprevodnika tovrnih vlakov, Maribor gl.

kol.; Lužnik Matija za kretnika, Račna;

Vogel Andrej za vozovnega zapisovalca,

Zalog; Zupančič Franc za skupinovodjo,

progov. sekcija Novo mesto; Debevec Vi-

ktor za sprevodnika tovrnih vlakov, Ljub-

ljana glav. kol.; Lukec Franc za vozovnega

zapisovalca, Zalog; Jordan Karel za kurja-

ča kurilnice Ljubljana I. glav. kol.; Male

Franc za kurjača kurilnice Maribor; To-

fant Martin za sprevodnika tovrnih avto-

vlakov, Celje; Klabus Anton za sprevodni-

ka tovrnih vlakov, Maribor gl. kol.; Pin-

ter Mihael za sprevodnika tovrnih vlakov,

Zidani most; za služitelja v 2. skupini:

Grilec Valentin za svetilničarja, Dravograd

Meža. Sprejeti so za dnevničarje: Vehovec

Alojzij v Laze, Gerbec Franc v Logatec;

Segula Jakob v Sv. Lovrenc na Pohorju;

Derganc Josip v Rimske toplice. Za urad-

nika III. kategorije je imenovan Cimerman

Ivan, sprevodnik-vlakovodja, Zidani most,

dosedaj zvanik I. kategorije.

* Spremembe v justični službi. Po proš-

nji sta premeščena sodnika dr. Karel

Thinkel od okrajnega sodišča v Mokro-

nohu k okrajnemu sodišču v Ribnici, Fran-

jo Čoš pa od okrajnega sodišča v Rib-

nici k okrajnemu sodišču v Mokronogu

Upravnik jetnišnice okrajnega sodišča v

Celju Ivan Možina je trajno upokojen.

* Razpis službenih mest. Higijenski za-

vod v Ljubljani razpisuje po eno mesto

honorarnega zobnega zdravnika na šolskih

poliklinikah v Ljubljani in v Celju. Število

ordinacijskih ur na šolski polikliniki v Ljub-

ljani je določeno s 15. na šolski polikliniki

v Celju pa z 10 urami na teden. Podrobnej-

ši pogoji se zvedo pri Higijenski zavodu

v Ljubljani. — Okrajni zastop v Konjicah

pa razpisuje službo okrajnega cestarja za

cestno progno Loče - Sv. Jerni, Loče kolod-

vor - dovozna cesta in cesta Poljane-

Konjice od km 6.5 do km 7.5. Ponudbe se

sprejemajo do 15. avgusta.

* Mesto venca na grob pok. dr. Žerjavs

so darovali za Sokolsko društvo Loška do-

lina: gg.: Karl Kovač, industrialec, Stari

trg 1000 Din, Ivo Benčina, trg. in gost. Stari

trg 500 Din, Uprava graščine Snežnik 500

Furlani Lado, nadučitelj 10, Vilar Zdravko

lesni trgovec, Pudož 20, F. Vigele, nadučit-

elj Loški potok 10, Milan Lah upravitelj,

Lož 50 Ivan Mercina, nadučitelj 10, Jernel

Telič, trgovec, Stari trg 20, J. König Babno

polje 10, Troha Viktor, Babno polje 60, Tro-

ha Alojzij Babno polje 20, Mestnik Anton,

10, Neimenovani 10, Neimenovani 10, Nei-

menovani 10, Din. Društvo se vsem daro-

valcem najiskreneje zahvaljuje ter želi, da

bi bili drugim v posnemaju.

* Češkoslovaški dečji dom na Sušaku.

Na Sušaku so se v zadnjih dneh mudili za-

stopniki češkoslovaške učiteljske organizaci-

cije. Češkoslovaška vlada namerava na

naši obali zgraditi dečji dom in sicer v

Martinčiči pri Sušaku. Delegati so se iz-

javili za gradnjo dečjega doma v Martin-

čiči ter storili potrebne korake, da bi se

v to svrhu potrebno zemljišče nakupilo ob

čim ugodnejših pogojih.

* Porotniki za tretje porotno zasedanje

v letošnjem letu. Za tretje porotno zaseda-

nje v tekočem letu so imenovani pri dež.

sodišču v Ljubljani za predsednika pred-

sednik dež. sodišča Fran Rekar, za namest-

niške podpredsednik dež. sodišča Peter Ker-

šič in sodniki okrajnega sodišča Anton

Mladič, dr. Adolf Kaiser, Jakob Antloga,

Josip Janša, dr. Alojzij Gradnik, dr. Milko

Kranjc in dr. Milko Gaber; pri okrajnem

sodišču v Celju za predsednika predsednik

okrajnega sodišča dr. Josip Kotnik, za na-

amestniške sodniki okrajnega sodišča dr.

Friderik Bračič, dr. Ivan Premschlag in dr.

Valentin Levnik; pri okrajnem sodišču v

Mariboru za predsednika predsednik okrož-

nega sodišča dr. Fran Žihar, za namestni-

ške podpredsednik okrajnega sodišča Fran-

Pichler ter sodniki okrajnega sodišča Fran

Posega, Janko Guzelj, Oskar Dev, Ivan

Zemljik, dr. Fran Vidovič in Fran Pečnik;

pri okrajnem sodišču v Novem mestu za

predsednika predsednik okrajnega sodišča

dr. Jurij Polenssek, za namestniške sodniki

okrajnega sodišča Anton Kuder, Jakob

Lužnar in Božidar Romž.

* Smrtna kosa. V Ljubljani sta umrli:

gospa Alojzija Torkič, soproga zvanika

drž. železnice I. kat. in gospa Josipina

Klemenjak. Pogreb prve bo jutri ob

Križu. — Pokojnim blag spomin, žalostim

iskreno sožalje!

* Anketa v zadevi izseljenškega vpra-

šanja. Dne 5. avgusta se bo v Splitu vršila

na široki bazi zasnovana anketa o izse-

ljeniškem vprašanju. Na anketi bodo so-

delovali ministri za socialno politiko dr.

Drinković s strokovnjaki svojega resora,

delegati izseljenškega komisariata v Za-

grebu, delegat ministrstva za notranje za-

deve ter delegati ministrstva za trgovino

in industrijo ter razni zainteresirani fak-

torji. Na konferenci se bo pokrenilo vpra-

šanje izseljenškega doma, ki ga namera-

va zgraditi mestna občina splitska iz kre-

dita ministrstva za socialno politiko.

* Češki orijentalist na Kosovem polju.

Na svojem potovanju po Kosovem polju je

prispejal v Beograd dr. Jan Ripka, profesor

turškega jezika in književnosti na Karlovi

univerzi v Pragi. Profesor Ripka je znan

kot prevajalec turških novel in zlasti tudi

kot biograf velikega turškega pesnika Sa-

bita, ki je bil rodom Srb, Ripka pripravlja

veliko delo o slovanskem vplivu na islams-

ko književnost in mentaliteto.

* Organizacija praktičnih elektro. in

strojnih tehnikov v Ljubljani priredi v ča-

su od 31. avgusta do 4. septembra poučno

ekskurzijo v Donavitz in Eisenz ter va-

bi k udeležbi. Prijave in pojasnila daje

»OPEST« Ljubljana, Lepi pot št. 12, kamor

naj se interesenti čimprej obrnejo.

* Bolniška blagajna nameščencev oblas-

niš samouprav. Nameščenci obeh oblas-

niš samouprav v Sloveniji nameravajo

ustanoviti svojo bolniško blagajno ter bo-

do stopili v zvezo z nameščenci ostalih

oblasti v državi in svrhu skupne organizaci-

cije te institucije.

* Na grobovih smrtno onesrečila. Na

pokopališču pri Devici Mariji v Polju se

je pripetila čudna nesreča. Težak kame-

stvenik se je prevrnil na štiri leta staro

deklico Minko Kosančevno ter ji zdrobil

glavo. Ostala je na mestu mrtva.

čanje izseljenškega doma, ki ga namera-

va zgraditi mestna občina splitska iz kre-

dita ministrstva za socialno politiko.

* Češki orijentalist na Kosovem polju.

Na svojem potovanju po Kosovem polju je

prispejal v Beograd dr. Jan Ripka, profesor

turškega jezika in književnosti na Karlovi

univerzi v Pragi. Profesor Ripka je znan

Iz Celja

e— **Hrvatska otroška počitniška kolonija na Prešniku.** Na graščini Prešnik pri Smartnem v Rožni dolini nad Celjem je pripravil Zdravstveni dom v Varaždinu vse potrebno za partedensko bivanje varaždinske slabotne dece. Po dosedanjih izpolnjenih priporočilih prispe na Prešnik okrog 50 otrok.

e— **Smrtna kosa.** Včeraj zjutraj ob 5. je umrla v Novi cerkvi pri Celju ga. Pavla Samec roj. Povh. Pogreb blage pokojnice se vrši v ponedeljek ob 8. zjutraj na pokopališču v Novi cerkvi. Pokojnici blag spomin, preostali nam iskreno sožalje!

e— **Z gradbo nove porodnišnice** se bo pričelo. Komisar mariborske oblasti samouprave je že razpisal licitacijo o oddaji gradbenih del za novo porodnišnico v Celju. Stroški za prva dela so proračunani na okroglih 1.800.000 Din.

e— **Prošnja usmiljenim srcem.** Na Lavi pri Celju živi v veliki bedi in pomanjkanju družina obrtnika A. K., katerega že dolgo časa preganja usoda na vse mogoče načine. Že cele mesece ima desnico neravno, ker ima v zapetju stalno odprto, gnolečo se rano. Zato tudi ne more preživeti svoje mnogostevilne družine in mora s šestimi nepreskrbljenimi otroci v starosti od 1 do 14 let skoro dobesedno stradati. Naprošajo se usmiljena srca, da ubogi družini po svoji moči pomagajo. Podrobna pojasnila daje, kakor tudi sprejema eventualne darove naša podružnica v Kocenovi ulici 2.

a— **Zopet avtomobilska nesreča.** Včeraj okrog 4 popoldne je neki osební avto na Kralja Petra trgu podrl na tla 61 letnega Andreja Vodoška iz Tezna ravno v trenutku, ko je hotel ta preko državnega mostu na Pobreško cesto. Vodošek si je pri padcu strl desno roko v nadlaktu in je dobil razen tega poškodbe na čelu in pretres možganov. Ker je ponesrečenec nekoliko gluhi je najbrže preslišal avtomobilsko hupo in vozniaka ne zadene nobena krivda. Takoj pozvani rešilni oddelek je ponesrečenca odpeljal v bolnico. V Gosposki ulici pa je podrl neki avto na tla 6 letnega Ernesta Krambergerja, ki se je prav nerodno motal okrog nje in se na končno zaletel vanj. K sreči se je nepravdež je nekoliko potolkel.

Z Jesenic

e— **Opozarjanje na koncert** pevskega društva »Cankar«, danes ob 6. zvečer v dvorani kina »Radio«. Poleg narodnih pesmi tudi novejša zborovska literatura. Zbor vodi konservatorist Kristo Perko.

Iz Zagorja

e— **Zdravnik M. U. dr. Slavo Grum** ordinira v novi Čobalovi hiši od 9. do 12. ure, popoldne pa vrši zunanje obiske. 986
z— **Smola popoldanskega vlaka.** Zaradi hude vročine so strehe železniških voz razgrete, zato ni čudno, da se vozovi vsled padanja isker iz lokomotive užgejo. V torek, ko je vlak že odpeljal s postaje, so žel. uslužbenci opazili goreč voz II. razreda. Dali so znamenje vlakovnemu osebju, ki je v bližnji sklenjenosti mostu ustavil vlak, in pogasilo voz z vodo iz Save. V petek popoldne so zapazili na postaji, zopet goreč voz II. razreda, katerega so enako hitro pogasili, in je vlak po nekaj minutah že lahko nadaljeval pot.

z— **Kaj vse najdemo kopalci v Savi.** V petek popoldne je mrgolelo kopalcev v Savi, ki so večkrat preplavali Savo in prebrelli vse obrežje pod savskim brodom. Naenkrat nastane vrišč: »Utopljenec je v Savi!... Neki kopalci je bil opazil ob savski vrvi nekaj belega. Kmalu so prišli ostali kopalci, ki so »utopljenca« izmotali iz robidovja in privlekli iz Save. Šele sedaj je nastal trušč, kajti »utopljenec« je bil lep, nad 100 kg težak bel prašič v Savi, katerega je lastnik najbrže iz jeze, ker je poginil, vrge v savsko valovje.

z— **Dve kolesarski nezgodi.** Nekateri kolesarji se pred občinstvom radi pokažejo kot spretni vozači in so pri vožnji vse premalo previdni. Tako je neki kolesar pridrvel po klancu iz Zagorja, in je pred Sokolskim domom tako padel, da si je hlače raztrgal in noge razbil. Ravno ta dan je neki drugi kolesar vozil čez mostičke v Toplicah, kjer se nahaja rudniški tir, v času, ko je privozil vlak, naložen s premogom. Kolesar je izgubil na ozkem prostoru ravnotežje in padel s kolesa pred vozičke. Velika sreča je bila, da se na tleh hitro zasukal, da ga niso povozili.

z— **Prošnja dramatičnega odseka.** Dramatični odsek Sokola prosi vse člane in prijatelje, da bi stvari, ki jih lahko posrežajo, darovali njemu, da izpolnijo svojo garderobo. Dobrodošla bo obleka, čevlji, gluko, in razno neporabno orožje. Stvari pridejo člani po obvestitvi iskati na dom.

Iz Hrastnika

h— **Tombola v Narodnem domu** bo dne 18. avgusta t. l. Srečke po 3 Din se dobe po trgovinah in trafikah. Segajte pridno po njih.

h— **Prašna nadloga.** Huda prašna nadloga tere tudi Hrastničane. Pri nas je precej velik avtomobilski promet, kajti poleg naših domačih vozijo še vsa vozila namenjena za Trbovlje skozi Hrastnik. Za vsakim avtomobilom in vozom se vzdiguje oblak prahu, ki mimoidočim ne da dihati in gledati. Trboveljci so si na občinske stroške že pred dvema letoma nabavili škroplilni voz. Na nas Hrastničane pa so zopet pozabili, dasi plačujemo enake občinske doklade. Enake dolžnosti in enake pravice!

h— **Vprašanje lekarnarstva v Hrastniku** ostane po zanesljivi informaciji odprto, dokler prosilec, ki namerava lekarno otvoriti, ne dobi tozadavne koncesije. Prošnja za to je bila oddana že meseca februarja v velikem županstvu v Ljubljani in je upati, da bo v doglednem času roljena; ni pa govora o tem, da bi se bil kompetent skujal ali kaj sličnega. Kakor prebivalci Hrast-

nika na lekarno, tako čaka tudi prosilec na rešitev svoje prošnje, ker mu prej nikakor ni mogoče storiti potrebnih korakov za otvoritev lekarnarstva. Upajmo, da bo stvar za oba dela kmalu ugodno rešena.

h— **V spomin dr. Kumarju.** Jutri v ponedeljek poteče leto dni, odkar nas je na zelo tragičen način zapustil za vedno naš zdravnik, dobrotnik in prijatelj dr. Avgust Kumar. V počastjenje blagopokojnikovega spomina so darovali njegovi hrastniški prijatelji in znanci nad 300 Din za Narodni dom v Hrastniku, katerega so ustanovili in podpredsednik je bil blagopokojnik.

Iz Novega mesta

n— **Z novomeškega kopaljšča.** 14. t. m. je bil objavljen dopis o nedostatkih kopaljšča. K temu se ugotavlja, da ima mestno kopaljšče 32 prostornih kabin, da je rešilni čoln na novo popravljen, v času kopanja vedno pripravljen ter da pusti upravnik kopaljšča g. Čuček revne sloje vedno brez vstopnine v kopaljšče, zlasti še dijaštvo.

— **Uredništvo radevalov potrjuje,** da ni poslal omenjenega dopisa stalni dopisnik. n— **Neprevidev kolesar.** Ko je vozil iz Brusnice proti mestu posestnikov sin Fran Luzar iz Brusnice, se je hotel v Kanihju po svoji lastni izpovedi umakniti dvema deklacijama. Pri tem je zadel s pedalom 70 letno Jožefovo Martinčičevo iz Srebrni ter jo podrl na tla. Starka je zadobila občutne poškodbe na nogah, rokah in glavi, tako da so jo morali odpeljati z vozom domov.

Iz Ljutomer

lj— **Nova mostna tehtnica** bo stala blizu gostilne Kukovec, torej v neposredni bližini postaje. Gradi jo občina, delo pa je prevzela trdka Rebek. Za izvoznice sadija, krompirja itd. bo ta tehtnica velika pomena.

Dopisi

DOMŽALE. V nedeljo, dne 4. avgusta otvori tu najsierejša godba v Sloveniji svoj dom. K temu redkemu slavlju so bile povabljene vse (nad 60) godbe iz Slovenije, kakor tudi množestvena pevstva in druga kulturna društva. Temu povabilu se je odzvalo z veseljem že lepo število bratskih godb, mnogo pev. in drugih društev. Slavje bo v velikem obsegu z naslednjim sporedom: V soboto, dne 3. avgusta ob 9. zvečer bakljada z godbo po trgu. V nedeljo ob 4. zjutraj budnica. Ob pol 9. na kolodvoru sprejem in pozdrav došlih gostov. Spreved po trgu: Konjenika, godba, zastopstvo oblasti in občin, gasilci v kroju godba, Sokoli, narodne noše, godba, Orli, skavti, godba, pevstva in ostala društva, godba, občinstvo. Sv. maša na prostem. Blagoslovljitev in otvoritev godbenega doma. Ob 3. popoldne velika vrtna veselica na vrtu g. A. Volk. Veletrogovca poleg Godbenega doma, z bogatim sporedom, s sodelovanjem mnogih bratskih godb in pevskih društev. Pavilioni bodo z vsem potrebnim v najboljši meri preskrbljeni. Vstopnina na veselilni prostor 3 Din. Ker se tega redkega slavlja zavedamo vsi Domžalci, vas prijazno vabimo, da dne 4. avgusta vsi pohitite v naše prijazne Domžale. Naša prireditelja vam ostane v trajnem spominu.

ZIDANI MOST. Na sedaj še nepojasnjen način se je v četrtek zanetil v Zalpnem pri Kačiču požar, ki je uničil vso hišo in hlev. Zena Kačiča je bila na polju, mož in sin sta, kar opravljata v Zidanem mostu nočno službo, počivala. Ko so začeli otroci kričati, sta hitro vstala, pa nista mogla rešiti drugo, nego kozo in avinjo. Ko je prišla Kačičeva domov, je našla samo pogorišče.

RIMSKE TOPLICE. Toplice so letos precej obiskane. Največ je Srbov in Hrvatov, a tudi precej Slovbov iz Banata. Lepote kraja kar ne morejo prehlaviti. A nekaj jim ne ugaja, da se namreč skoraj ni mogoče kopati v Savinji. Ta bistra hči planin, nek'at čista kakor ribje oko, je sedaj, posebno zjutraj umazana kakor Sava od Zagorja nizeval. Iz premogovnika Huda jama pri Laškem spuščajo skoraj vsako noč nesnago v Savinjo. Da tujci nimajo veselj do kopanja v taki brozi, je umevno. Tudi ribičem je odklenkalo. Prosim, nerozdajne faktorje za odpomoč.

VRHNIKA. Godbeno društvo »Vrhnika« priredi svojo veliko vrtno veselico na vrtu g. Turšiča dne 4. avgusta t. l. na katero vljudno vabi odbor. 975

SELO PRI BLEDU. Prostovoljno gasilno društvo Selo pri Bledu bo imelo v nedeljo 11. avgusta t. l. veliko tombolo z veselico. Prva tombola modern. izdelana sobna oprava nadalje še veliko število krasnih dobikov v skupni vrednosti 15.000 Din. Tablice po 3 Din. Sezite po njih! 985

Pred sodniki

Nesrečna peta

Gospa Katinka se je vračala okoli polnoči iz gostilne domov. Ko je prišla s svojo družbo na cesto, je našetela na nerazsvetljeni osební avtomobil. Tik pred družbo se je jel avto premikati nazaj, zadel je gospo Katinko v nogo in ji strgal nogavico ter odtrgal peto na desnem čevlju. Sreča v nesreči je bila, da gospe ni poškodoval. Voznik in lastnik avtomobila sta drhila pri sodnikih, da je hotel avto obrniti. Pred seboj ni opazil nikogar, zato tudi ni dalj znakov s hupo. Plačal bo 100 Din globe.

Priporočamo

izvirno slovensko povest Iv. Podržaja

Martin Brbek

ki je zbudila občo pozornost in se naglo razprodaja.

Cena Din 20.— (po noči 1 Din več.)

Dobi se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani in Mariboru ter vseh knjigarnah.

Zahtevajte brezplačen prospekt in položnico pri založbi »Luča«, Ljubljana, poštni predal V.

Sport

Sportni drobiž

V medzonskem kolu za **Davisov pokal** vodi USA prvi dan 2 : 0. Tilden je v treh setih (6 : 2, 6 : 3, 6 : 4) zmagal nad Moldenhaurom, Hunter v štirih (3 : 6, 6 : 3, 6 : 4, 6 : 3) nad Prennom. Naša napoved, da bo Amerika zlahka odpravila Nemčijo, se tedaj v polni meri izpolnjuje. Edina nada Nemcev je v petek splavala po vodi: Prennu se veliki »coupe« ni posrečil. V trenutku ko to pišemo, še nimamo poročila o izidu dubla, ki je bil odigran v soboto, a tudi če se Nemcem »posreči« v nedeljo zmagati nad Huntrom in Tildnom (!), so igre že izgubili, zakaj nasproti Vanrynu in Allisonu nimajo prav nikakega upa, kar tudi sami priznavajo. Sodeč po rezultatih prvega dne in ker je Moldenhauer manj nevaren od Prenna, je prav malo verjetno, da bi Nemci vobče dobili kako točko. Naša prognoza je tedaj 5 : 0 za Ameriko, ki nastopi drugi teden v izizvalni rundi proti Franciji v Parizu.

Dne 2., 3. in 4. avgusta priredi Beograjski tenis klub mednarodni turnir za prvenstvo Bleda, in sicer na igriščih pri Zdraviliškem domu. Vrhovno predsedstvo je prevzel češkoslovaški poslanik na našem dvoru g. Jan Seba.

Pred dnevi se je vršila v Buenos Airesih pred 50.000 gledalci nogometna tekma med Uruguayem in Argentino. Argentinci so sigurno porazili olimpijskega zmagovalca 2 : 0.

V Kodanju je na lahkoatletskem mitingu Petersen v teku na 3000 m z 8:44.8 porazil olimpijskega zmagovalca Loukolo. Na 800 m je A. Larsen z 1:56.8 postavil nov danski rekord.

Iz Newyorka javljajo, da so morali boksača Paolina operirati, zaradi česar dva meseca ne bo mogel stopiti v ring. Da v Zedinjenih državah zadnji Paolinov poraz po Schmelingu niso vzeli preveč tragično se vidi iz tega, da so mu ponudili match z norveškim boksačem težke kategorije Porathom, za katerega bo Paolino dobil 75.000 dolarjev.

SK Elan : SK Grafika

K današnji tekmi za prehod v I b razred nastopita oba kluba s trenutno naščajima moštvoma. SK Elan je dosedanje tekme odigral odlično in pokazal, da se mora na vsak način z njim računati. SK Grafika čaka težak bok, če bo hotela, da si z zmago zagotovi napredovanje.

V predtekni nastopijo juniorji ASK Primorje in SK Slovan. Po tekmi Grafika : Elan pa nastopijo juniorji SK Ilirija II in juniorji SK Jadran. Tudi juniorske tekme so nudile vedno lep, pogosto pa še lepši nogomet kakor igre I. moštva. — Pričetek tekem: ob 14.45 ASK Primorje : SK Slovan, ob 16. SK Grafika : SK Elan, ob 18. SK Ilirija II : SK Jadran.

SK Sava (Sevnica) : Amater

Danes ob 16.30 odigrata imenovana kluba v Trbovljah revanširno nogometno tekmo na igrišču SK Amaterja.

Ob pričetku zadnjega srečanja je SK Sava na domačih tleh predvzela zelo koristno igro ter izvajala neodločen rezatati proti kombiniranemu moštvu Amaterja.

K današnji tekmi bo Amater nastopil s svojim kompletnim I. moštvom, katerega bosta izopolnila izborna leva kribo Osteršek in srednji krilec Kos, katere sta se vrnila od vojakov.

Tekma obeta biti zelo napeta, ker sta obe moštvi priično enako močni, ter se bosta gotovo potrudili, da izvajeta zmago.

TKD Atena : SK Celje

Danes igra Ljubljanska Atena prijeteljski tenis turnir s SK Celje v Celju. Po zadnjem uspelem turnirju s SK Ilirijo nadaljuje Atena s treningom svojih igravcev za nastop na večjih turnirjih, kakor n. pr. na internacionalnem turnirju na Bledu. Atena nastopi s sledečo ekipo: Bleiweis, Dacar, Zajec in Kobler, torej brez inž. Troyerja; dame: Ravušharjeva in Graceličjeva. Igralo se bo 11 iger.

Karlovačko sportsko udruženje — Ilirija

Danes, v nedeljo, se vrši v kopaljšču Ilirije ob Celovski cesti prijateljska medklubska tekma v plavanju, skakanju in water-polu med Karlovačkim sportskim udruženjem in Ljubljansko Ilirijo.

Program tekmovalnega obsega sledeče točke: 50 m prosto juniorji, 50 m prosto juniorke, 400 m prosto seniorji, 100 m hrbtno juniorji, 100 m prosto seniorke, 100 m hrbtno seniorke, 400 m prosto seniorke, 100 m prsno juniorke, štafeta 4x50 m prosto juniorji, 100 m hrbtno seniorke, 200 m prsno seniorji, 100 m prsno juniorji, 200 m prsno seniorke, 100 m prosto seniorji, skoki, water-polo.

Tekmovalne se prične točno ob 7.30 zjutraj in se bodo dopolnje vršile vse discipline plavanja, popoldne pa se bodo vršili skoki in dve water-polo tekmi med prvima garniturama in

rezervama Ilirije in KSU.

Prireditel obeta biti izredno zanimiva, ker se je udeležijo gostje s 30 plavalci, ki so že včeraj prispeki v Ljubljano, ter bo kot prva tovrstna prireditel v Ljubljani gotovo med sportno publiko vzbudila mnogo živahnega interesa.

Službene objave LNP

V smislu §§ 11. do 17. podzveznih pravil sklicuje upravni odbor LNP letno redno glavno skupščino LNP, ki se bo vršila v soboto, dne 3. avgusta ob 19.30 v Ljubljani. Lokal bo objavljen pravočasno. Dnevni red: 1. volitev 4 članov verifikacijskega odbora, 2. volitev 2 zapisničarjev in 2 overovalcev zapisnika, 3. poročilo tajnika, blagajnika in revizijskega odbora ter podelitev absolutorija upravnemu in revizijskemu odboru, 4. volitev novih članov upravnega odbora; letos se volijo na novo predsednik, podpredsednik I. podpredsednik II. blagajnik in 6 odbornikov; 5. volitev 2 članov revizijskega odbora, 6. event. samostojni predlogi članov. — V primeru, da bi bila skupščina ob napovedani uri nesklepčna, se vrši v smislu pravil pol ure nato druga skupščina, ki je sklepčna ob vsakem številu prisotnih. — Morebitni samostojni predlogi članov morajo biti predloženi upravi podsaveza vsaj 6 dni pred skupščino.

Dodatno k objavam z dne 19. t. m. objavlja tajništvo še naslednje sklope poslovnega odbora: Verifikirani so s pravico nastopanja dne 20. januarja 1930 naslednji igraci: za SK Rapid, Maribor Bäumel Erwin; za ISSK Maribor Pezdikec Viljem in Kampič Josip. — Posl. odbor je vzel na znanje izjavo igr. Korena Evalda, da bo v prvenstvenem letu 1929/30 igral prvenstvene tekme za ISSK Maribor, prijateljske tekme pa tudi za Ilirijo. — Odobrena je prijateljska tekma Atletik SK : Rapid 21. t. m. v Celju. — Igr. Pezdikec Viljemu se z današnjim dnem dovoljuje nastopanje v prijateljskih tekмах za ISSK Maribor po § 10. o. p. — Tajnik I.

ZSK Hermes. Za današnjo tekmo proti »Svobodi« naj bodo točno ob 9.30 sledeči igraci na igrišču Ilirije: Bizovičar, Serbec, Marinko, Draksler, Živček, Olavač, Kremžar, Ratko, Vilj, Bine, Trobešek, Kopač, Boris, Kadunc ter Umek.

SK Jadran. Juniorji! Danes ob 18. pokalno tekma. Nastopijo naslednji: Pelc — Logar H., Oven — Smolnikar, Šaus, Kokalj I. — Karlo, Antosiewicz, Kern, Dervozec I., Sušnik. Rezerve: Logar I., Goli, Cemažar. — Vsak naj prinese seboj vso opravo; kar kdo nima, dobi danes dopolnje ob 10. pri gospodarju v garderobi. — Opozorjam na rojstni list odnosedno drugo primerno potrdilo starosti, ki ga mora imeti vsak na razpolago! — Reditelj: Oven I., Panšič, stranski sodnik Bezjak. Točnost! — Načelnik.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Seja akcijskega odbora bo v ponedeljek ob 21. — Načelnik.

Ljubljanski Plivaški Podsavez. (Službeno.) Dovoljuje se medklubska plavalna tekma Karlovačko Sportsko Udruženje : SK Ilirija dne 21. t. m. ob 8. uri v kopaljšču SK Ilirija in start neverificiranim plavalcem (§ 10. tebn. prav. JPS, stran 32). Kot delegata na imenovano tekmovalno se imenujeta g. inž. Bleiweis Fedor in Savo Sancin. — Predsednik.

SK Grafika. Igraci Wolmut, Mihečič, Petič, Skalcar, Zeman, Palek, Stöhr, Urbančič, Brumen, Pukl, Korbar, Kolarič, Stupica morajo biti točno ob 15. na igrišču Ilirije.

Savezni sodniški izpiti se vrše danes dopoldne na prostoru SK Ilirije. V ta namen bosta dve trening tekmi in sicer ob 8.30 Ilirija : Slovan in ob 10. Hermes : Svoboda.

SK Ilirija (nogometna sekcija). Za trening tekmo s SK Slovanom naj bodo v garderobi danes točno ob 8. zjutraj igralci Franzot, Zorman, Žitnik I., Lado, Vasek, Unterreiter, Černe, Venko, Tuma, Potrozo, Sluga, Mirtič.

SK Ilirija (iz tajništva). Seja načelstva se vrši v torek, dne 23. VII. ob 20.30 v damskem salonu kavarne Emona. Navzočnost je za vse odbornike obvezna. Odborniško službo na nogometnem igrišču vrše od torka 23. VII. do ponedeljka 29. VII. naslednji: v torek Logar, v sredo dr. Kuhelj, v četrtek Vreček, v petek major Koprivec, v soboto Roter, v ponedeljek Kos. Vsi, ki vrše odborniško službo na igrišču, se ponovno opozarjajo, da morajo v slučaju, da so na dan službe zadržani, sami poskrbeti za namestnike. — Tajnik.

SK Svoboda. Danes ob 10. uri trening tekma s SK Hermes na igrišču SK Ilirije. Do 9.30 naj bodo sledeči igraci v naši garderobi: Pugnina, Zore, Gašperšič, Boncl, Fleischer, Habicht, Ozebek, Vrtačnik, Koser, Brandalič, Makovec, rez. Papler, Slavko, Batič, Milosavljevič. Načelnik.

Zveza kolesarskih društev v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 28. julija 1929 kolesarske dirke na progi Rudnik—Novo mesto in obratno. Start in cilj pri km 3.800 (gostilna Jesih, Rudnik) I. Glavna skupina km 100. II. Juniorska skupina km 50. III. Damska skupina km 5. IV. Seniorska skupina km 5. — Istočasno vozijo za klubovno prvenstvo sledeča kolesarska društva: »Sava«, Ljubljana, »Zarja«, Zg. Kašelj, »Sora«, Št. Vid, »Ljubljanka«, Dobrunje, »Triglava«, Zadobrova-Sneberje. — Pravico startati imajo vsi dirkači klubov, včlenjeni v Kotarsko savez SHS.

Prijave se sprejemajo v Zvezni pisarni, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4 do 28. julija 1929. Prijavnine ni. Dirke se vrše po pravilih Kotarskega saveza SHS. Start za glavno in juniorsko skupino ob 13. uri pri km 3.800. Skupni izlet kolesarjev k prireditvi je izpred Zvezne pisarne, Karlovska cesta št. 4, točno ob pol 14. uri, ter se nato vrši skupni pohod z godbo na čelu na prireditveni prostor.

Pozor!

Ali ste že zahtevali ponudbe knjigovoznice S. A. Feldstein? Ljubljana, Vidovdanska c. 12.

Na beograjski plaži

Beograd, 18. julija

Elita Beograda si zna za poletno kopalno sezono privoščiti vse kaj drugega, kakor so užitek na beograjski plaži — ona si je bila v to svrhu, po svoji stari navadi, izbrala razne priljubljene točke ob sinji Adriji, kakor so Dubrovnik, Cavtat, Makarska, Split (Bačvice), Omišalj, Crikvenica, in tam sedaj tudi že uživa... Pretežna večina prebivalstva jugoslovske metropole, z bataljoni siromakov in uradnikov, ki jim v možnjikih kraljuje ne žvenketajoči novce, nego poastno zevajočo Toričeljeva praznina, se pa bogu vdano tolaži z mislijo in prepričuje sama sebe, da lepšega kraja za kopanje in solnčenje na svetu ni, kakor je beograjska »plaža«; in zato je ta prostor na levi strani Save v teh vročih julijskih dneh zmerom tako poln naroda. Vse, kar v Beogradu človeškega leze in gre in si želi kopeli, priroma v popoldanskih urah na slavno plažo. Staro in mlado, ženske in moški, lepo in grdo in kruljavo in šepavo in grbato — vse to pomešano, v raznobarnih kopalnih kostumih, mrgoli na vse strani, se gnete, kriči, pljuska v vodo, kobaca nazaj na obalo in polega na mehka, z mivko nasuta tla. Pravo pravcato človeško mravljišče...

Beograjske dične krasotice — ho, cel roj jih je tukaj! Prešerno se sprehajajo vzdolj obale, v živopisnih plavalnih kostumih, kakor veliki bleščeči kakažiji, z očmi poliskavajoč po plečatih orjaških moških eksempljih, ki zlekneni na tleh prepustjajo svoje ude blagodejnemu vplivu solnčnih žarkov. V obeh te ali one pritažena tuga, ker se ji je kavalir izneveril in je ni podeljal s seboj v Dubrovnik, k morju, kjer bi — o tem je naša vrla Evina hčerka prepričana — uspešno tekmovala z južnimi lepoticami...

Fantje karkožni, veseli — v gručah so pripeli od nekdaj po obali. Pozna se jim vsem, da so v kopanju in solnčenju dobro trenirani. Opajali so od solca kakor Malajci, in marsikatero nežna devotjka, ki bi rada dobila temnejšo polt, z zavistjo opazuje njihova bakreno ogorela telesa. Obstanejo, zavriskajo. In planjejo vsi zaeno v Savo in plavajo daleč daleč...

Stara mamica z neboljeno hčerko je prišla semkaj. Obe sedita oslonjeni ob kupu ivke in nekam zamisljeni sta; posebno hčerka. Misli bi človek na prvi pogled, da si želiita proč iz tega vrvenja na »plaži«, nazaj v tišino samotnega stanovanja. Ali nekoliko bolj pazljivo me očesu bo postalo jasno, da stoji stvar drugače. Na sejem sta prišli, siroti — ženina bo treba kupiti! V tem človeškem mravljišču se bo pa vendar dobil kdo, ki bo prisledel v njuno bližino in se zagledal v hrepeneče, sinje oči hčerke. Najprej koketiranje, potem poznavstvo in na vse zadnje srečno jadranje v zakonski pristan. Podobne želje rojijo po glavah še marsikaterim drugim devotjkam, ki jim je plaža samo sredstvo za realiziranje skritih srčnih hrepeneč, a kopanje in solnčenje čisto postranska stvar...

Če si se nakopal in nasolnčil in postal žejen — a kdo ni žejen v tej julijski vročini? — boš sedel za mizo pred tem ali onim kopaljščem, n. pr. pred »Bledom« ali »Triglavom«, in si naročiš čašo vajfertovega piva. In boš mlolo presenečen, ko boš spoznal, da se nahajaš v krogu trdovratnih lenuharjev in pijancev, ki jih sicer drugače zmerom vidiš v mestu pred »Balkanom«, »Ruskim carjem« ali »Kolarcem« zevajočiji in dremajoče ob polnih vrčih. Nepoboljšljivi stari grešniki — kako tu praznijo vrček za vrčkom, kakor za stavo! V vodo spak debeli in znojčiji se ne gre, nak; samo z očmi buljijo v zapeljivo prelestne nožice Beograjčank, ki se učkajo na visokih gugalnicah tik pred kopaljščem in v dolgem loku švigajo nad glavami grešnikov. Glešda na ponesno, v solncu se blestečo panoramo Beograda, nad Savo, na brdu ob Kalemegradi, proti Čuburi vzpeto in zaeno s prepevajočimi čolnarji, ki so priveslali po Savi navzdol, nehotne ponavljajš refren njihove pesmi o daljnih širokih ravninah in vodah, o mladosti in o solncu. — K.

Zahvala.

Ob težki izgubi našega predobrega, nepozabnega ateka, gospoda

Janka Knapiča

šol. upravitelja v pok. na Vidnu ob Savi,

emo spoznati, da nismo sami...

Delik ste našo globoko bol z izrazil prirčnega sočutja in sožalja, za kar Vam naša tekrena in udana zahvala.

Okrašili ste negov oder s

Naši kraji in ljudje

Jutrovčki na morju

Prihod prve kolonije v Ljubljano

Prva kolonija Jutrovčkov, ki je dne 28. junija odšla v Martinšči in tam preživela lep mesec v morskem kopališču, odpotuje 27. t. m. zvečer proti domu in sicer z vlakom, ki odhaja iz Sušaka ob 9. uri zvečer in vozi preko Karlovca in Dolenjske. V Ljubljano dospejo Jutrovčki v nedeljo 28. t. m. ob 8.41 uri zjutraj. Starši in varuhi otrok naj pridejo za to uro na Ljubljanski glavni kolodvor, da prevzamejo svoje otroke. Oni Jutrovčki, ki so ob dolenjski progi doma, izstopijo iz vlaka na postaji, ki je najbližja njihove-

mu bivališču (kakor so ob odhodu vstopili) n. pr. v Metliki (ob 4.25 zjutraj), v Črnomlju (ob 4.53), v Novem mestu (ob 5.48), v Grosupljem (ob 7.47), v Škofljici (ob 8.21). Svoji naj jih pričakujejo na svojih postajah, posebno one, ki bodo morali v Grosupljem prestopiti na kočevsko progo. Otroci, ki so doma na Gorenjskem in Stajerskem, bodo lahko tekom jutra nadaljevali vožnjo iz Ljubljane proti domu.

Odhod druge kolonije v Martinšči

Druge kolonija »Jutrovčkov« na morju v Martinšči bo trajala od 29. julija do 28. avgusta. Zato je določen odhod druge kolonije iz Ljubljane na dan 28. julija ob 18.45 zvečer z vlakom preko Novega mesta in Karlovca na Sušak. Prihod na Sušak 29. julija ob 7.10 uri zjutraj, odkoder kretno udeleženci ob obali (20 minut pešpoti) v Martinšči bo motorni čoln na razpolaganje.

Druge kolonija »Jutrovčkov« bo štela okrog 100 udeležencev, ki naj se zberejo 28. julija od 17. do 17.30 ure (pa točno, da ne bo beganja na kolodvor) v Akademskem kolegiju v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 22 (blizu glavnega kolodvora), kjer se po ugotovitvi prisotnih vrst udeležencev in skupine in odkorakajo skupno kmalu po 18. uri na kolodvor. Za udobno potovanje je preskrbljeno.

Zelezniške vozne stroške od Ljubljane do Sušaka in nazaj do Ljubljane plača »Jutro«, dočim gre vožnja iz domačega kraja do Ljubljane in kasneje od Ljubljane zopet nazaj domov na breme dotičnih udeležencev. Otroci, ki imajo režijsko ali prosto vožnjo na železnici, naj prinesejo dotično legitimacijo s seboj.

Otrokom, ki stanujejo ob progi Ljubljana — Novo mesto — Karlovac — Sušak, ni treba priti v Ljubljano, nego se priključijo temu vlaku na najbližji železniški postaji, n. pr. v Grosupljem, Novem mestu, Karlovcu itd. Naj nas seveda o tem pravočasno obvesti. Dotični naj kupijo na tamošnji postaji četrtinsko vozno karto od svoje postaje do Sušaka, če nimajo drugače znižane ali proste vožnje. Izdatke jim povrne »Jutro«.

Vsak otrok naj vzame s seboj: navadno dnevno obleko za potovanje, plavalne hlače ali kopalni kostum,

kratke navadne hlače in belo majico za dečke, za deklice pa navadno lahko obleko za vsakdanjo uporabo, en par copat (najbolje telovadne ali kopalne), dve rjuhi, malo blazino za vzglavje ter eno odejo (oboje bo tudi koristno na potovanju), vsaj dve garnituri perila, dve spalnici, ščetko za zobe in čašo iz aluminija. Slednjič še kako pelerino ali plašček za hlad in dež.

Najbolje bo, da ima vsak otrok svoje stvari v nahrbtniku, ker se da tako najbolje transportirati in shraniti. Vsak nahrbtnik ali druga prtljaga naj ima pričvrščen košček lepene z imenom in naslovom dotičnega. Na pot naj dobijo otroci za eno ali dve južini prigrizka, najbolje kruh z maslom, (nikakih preslanih jedil!), sadja (posebno oranže in citrone) in morda steklenico lahkega mrzlega čaja, malinovca ali slanečnega za žej.

Priporočamo staršem in varuhom, da se točno držijo teh navodil, da bo transport potekel v dobrem redu. Tudi naj opominjo vsak svojega otroka, da se mora strogo podrediti odredbam nadzornega osebja, kar se tiče zagotavljanja varnosti in reda, saj to sicer deca uživala ob blagodejnem soncu, zlahkemu zraku in krepilem morju največjo svobodo in imela priliko, poljubno razgibati vse svoje mlade energije.

Za dopisovanje z dečo bo naslov: X. Y. Jutrova kolonija, Kopalnice Jadranske straže v Martinšči pri Sušaku.

Pozor! Ker moramo pristojbine za vse udeležence poravnati upravi kopalnice v naprej, prosimo vse one, ki niso še nakazali predpisane pristojbine, naj to nemudoma store, najkasneje pa do 25. t. m., ker sicer bomo smatrali prijavo za neveljavno.

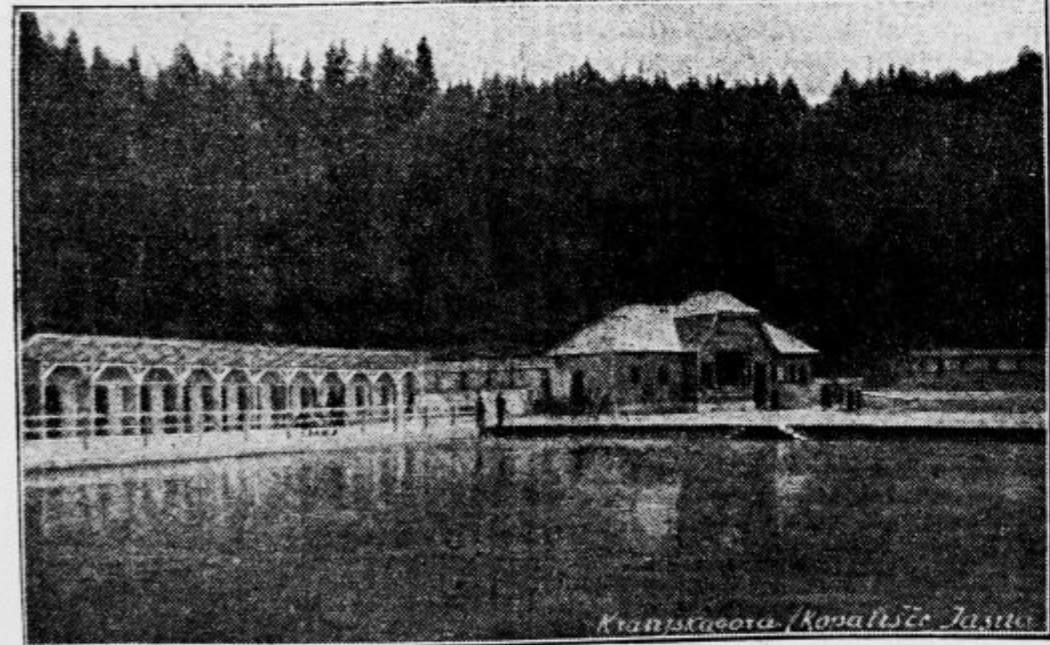
»JUTRO«.

Od Babe do Jasne

(K današnji otvoritvi kopalnice v Kranjski gori).

Vhod v dolini Velike in Male Pišence je bil stoletja in stoletja tih in skrivnosten, kakor sta tihi in skrivnostni obe dolinici, stremeči nekam daleč in visoko, kjer je samo še golo skalovje in med njimi večni sneg. Takoj po združitvi sta si Pišenci razjedli ozko, mračno zaseko med navpičnimi pečnami, ki štrle dol na beli prod, koder se zaganja modrikasta in silno razpenjena voda. Levi breg je odsek naravnost od Vitranca spenjajočega se strmo tik nad prodom in zavzemajočega ves prostor od Male Pišence pa do Savine struge. Desni breg pa preide že tik za Babino glavo v ravno planotico, ki je nekoč skozi njo tekla Velika Pišence nemoteno po svojem produ. Bregovje je bilo tod nizko in poraščeno ter popolnoma močvirno, ker mnogobrojni studenci izpod Trstja niso mogli naiti poti do prave struge in so usihali pod črno, mahov-

čudni planinski čar, ki je bil različen nad vsoto okolico, bi bil nemara ostal še danes, še sto let. A v početku devetdesetih let sta pod jesen podivjali obe Pišenci in je za las manjkalo, da nista odnesli vse Borovške vasi s sabo. In tedaj so ju zajezili z visoko in močno zatvoro, ki so jo sezidali v zaseki med Skokom in Babino pečino. Takrat pa je pričela v tih kotlini voda bobneti in silovito bruhati z visoke zapore in idilični mir je izginil za vselej. Po Babini planotici se je razlilo jezero, izginile so močvare in vsa okolica se je čisto izpremenila, kakor da jo je začarala čarovnica. A jezero se je pričelo kmalu sušiti, voda je donajala čim več peska in je zasipala planotico, dokler je ni zasula popolnoma. Iz jezera je vstala enolična melanholična peščena puščava, da je bilo človeku hudo pri srcu. Sredi bobnenja razdivjane vode ni bilo več močnega, da bi človek slišal mile glasove belih rojenic; in so pobegnile kdove kam in teta Katra je umrla, a Dolenčeva teta Gabrijela je tam v jel-

Kranjska gora (Kopalnica Jasna)

ato zemljo. Kljub temu da je imela vsaka ped zemljo, ki jo je posebej imela, je bila vsa ta planotica znana le pod skupnim imenom Baba in to ime se je iz prvotnih časov ohranilo prav do zadnjih dni.

V borovškem duševnem življenju je igrala Baba veliko in važno vlogo. Živela je neprestano v misljenju vaščanov, ki so jo z velikim veseljem obiskovali na nedeljskih sprehodih, dokler je bila še čista, naravna, od človeških rok nedotaknjena. V globoki Babini zaseki, v jasno modernem tolmunu, ki se je bil tekom stoletij zajedel daleč pod pečino, je bil izvor borovškega življenja. Po starši pripovedkah, ki jih potrjujejo še danes stare borovške manice, so v tem tolmunu stanovali čudokrasne rojenice, pri katerih je rajala teta Katra nad petdeset let kupovala male otročiče in jih prodajala podjetnim Borovščanom.

ševju ob Rojici našla prilazen tolmunec, kjer Borovščanom lahko lovi nebolne otročiče.

Po tem času se je zgradilo tod prvo kopalnico in damam nerodno ime je iz kavalirstva dr. Tičar prekrstil v Jasno. A kopalnice je životalilo boječe, kakor da je slutilo svoj žalostni konec, ki sta ga ji prinesla vojna in še prav posebno huda ura, ki je leta 1920. strahovito divjala nad vso zgornjo savsko dolino. Pišence je izpodjedla zaporo, velikanse mase peska, ki so se bile tekom let nakopičile po vsej Babi, so navale proti dolini in je bila nevarnost, da razbesneli element zasuje vso dolino s tisočami vred. Po tej hudi uri je Baba dobila spet drugače lice. Zaradi poprave zapore so izdolbili naravnost v skalo žleb, po katerem se še danes vali del Pišence in bruh z glasnim šumenjem v staro strugo. Vsa ta

kotlina, koder je še pred tridesetimi leti počival najslajši mir, zdaj vpije, razgraja prepeva in vriska, da ne slišiš lastne besede.

A tam za Babinih klancem in robom stoji sedaj čuden svet. Tam spredaj se sicer še širi nepregledno prodovje, a to ni več puščava, tesno zavita v melanholio — to je bel in vesel svet, tako profiljen od bleška bližnjih snežnikov, kakor da je vsepovsod pogrnjen z najčistejšim, v zagorski mesečni pobeljenem platnu. Pišence polzi skozi platno in se svetlika v toplem soncu kakor pas, ki je na gosto posut z velikimi, iskrenimi se biseri. V ozadiju živo, v planinskem zraku prečiščeno zelenje hoj in smrek, pod smrekami, v soncu in blešku strmano kopalnice z vsemi človeškimi domisleki. In povsod smeh in veselje, kakor da onstran zelenja in nizkih pečin ni več življenja in še manj nerodnih človeških skrbi.

Kopalnice v Jasni je popolnoma prenovilo naravo vse okolice in reči se mora, samo v njen prid. Okrog kopalnice bo pričela naglo rasti moderna letovišarska kolonija, ker ima tod zadosti prostora in se lahko razprostre v nedoglednost. Seveda ta bodočnost pa odvisi tudi od raznih drugih pogojev, izmed katerih je pač najglavnejši — dosledna izpopolnitev vsega ogromnega dela, ki je osredotočen okrog komaj dograjenega kopalnice. Toda naj bodo perspektive že take ali take, eno je gotovo — stara borovška Baba, vsa zasana in v pravljice in pripovedke naših dedov zavita je v zgodovini za vselej likvidirala, a na njenem mestu se je živo zasmejala razposajena, moderno linirana dr. Tičarjeva Jasna.

Josip Vandot.

Smrt gasilskega staroste

Stražiče pri Kranju, 20. julija

V četrtki je tu preminil po dolgotrajni boleznici starosta pros. gas. društva v Stražiču Matevž Oman ter dosegel lepo starost 75 let. Bil je ustanovni član gasilskega društva ter je vedno do svoje boleznici kot starček aktivno in marljivo sodeloval pri društvu. V najbolj razburkanih časih od ustanovitve do svoje smrti je bil odločen ter je s svojo odločnostjo in pridnostjo boderil svoje tovariše k delu in napredku društva. Bil je vedno odločno napreden ter marljiv gasilec.

V kranjskem okraju je bil pokojni zele priključen in znan kot izvrsten pevec-tenorist pod imenom »Krulov Matevž«. Po poklicu je bil žirski in sitarski delavec ter si je s svojo pridnostjo in varčnostjo postavil svoj lastni dom. Zapušča štiri preskrbljene otroke. Pogreb draga pokojnika bo jutri v nedeljo ob 8. zjutraj iz njegove hiše na pokopališču v Smartnem. Pokop bo z vsemi gasilskimi častmi. Zaslužnemu gasilcu časten spomin, rodbini iskreno sožalje.

Počitniška kolonija ljubljanske poliklinike na Dovjem

Kakor povsod na Gorenjskem tako imamo tudi pri nas na Dovjem precej letoviščarjev. Dne 2. t. m. so se jim pridružili solarji(ice) ljubljanskih osnovnih in srednjih šol, ki jih je poslala sem državna šolska poliklinika v Ljubljani. Nastanili so se v tukajšnji šoli, kjer imajo na razpolago 3 prostorne spalnice, obednico in kuhinjo. Skupno s »ferijalci«, ki ostanejo na Dovjem do okoli 5. avgusta, je poslala šolska poliklinika na Dovjem dve šolski sestri, ki vršita nadzorstvo nad njimi, ter kuharico, ki jim kuha hrano.

Te dni je obiskal kolonijo šef šolske poliklinike g. dr. Bassin. Ljubenzijevemu povabilu, naj si ogleda kolonijo, sem se radevolje odzval. Kako so bili otroci veseli svojega zdravnika! Vsi so se gnetli okoli njega, vsak mu je hotel stisniti roko.

Tako pristranskega razmerja med zdravnikom in pacienti se nisem kmalu opazil. Dr. Bassin mi je pojasnil, da so izmed številnih najbolj zdravja potrebnih otrok izbrali 30 solarjev(ice), izmed katerih so nekateri, ko so prišli sem, imeli radi splošno slabotno po 39 stopinj vročine. Skoro vsi imajo laki tuberkuloze v sebi, ki pa se jih bo dalo z racionalnim zdravljenjem zatreči.

— Žal, da je mogoče nuditi otrokom samo mesec dni tega nad vse zdravilnega gorenjskega solnca in zraka. Bojim se, da se bo stanje marsikaterega poslabšalo, ko se vrne v Ljubljano. Tu jedo petkrat na dan, nekateri še po večkrat, kolikor morejo pač popraviti vase, dan za dnem se solnčijo, kopljejo, delajo krasne izprehode in spe, da je veselje. Doma v Ljubljani vsega tega ne bodo imeli. Našel bi lahko več primerov, ko so se otroci v naši koloniji imenoitno popravili, po par mesecih bivanja v Ljubljani pa so bili taki, da sem se jih ustrašil. Bilo bi zelo umestno, če bi obstojala institucija, ki bi skrbela za siromašne otroke, prepuščene skoro povsem samemu sebi.

Prisostvoval sem obedu in se čudil silnemu apetitu otrok. Popravili so porcije, ki bi zadostovale za odraslega moža. Ni čuda, da so se v izbornem planinskem zraku tako popravili, da jim ni poznati, da bi bili bolni. Po obedu so se vsi odpravili

Ali ni užitek

pranje s takim milom?

Ta kromca, gosta in močna pena, ta izredna mehkoba ter nad vse učinkovito svojstvo za čiščenje in razkuževanje še tako zamazanega porčja.

Vedite pa, da ima vsa ta dobra svojstva naše

pristno terpentinsvo milo „Gazela“

spat — tako ukazuje strog hišni red, po katerem se vsi točno ravna, ker vedo, da jim je v korist.

Ko so se naspali, smo napravili izlet k Peričniku. Noben ni bil truden, celo mali Jožek iz Kranja ne, o katerem bi pričakovali, da bo zaostal. Vsi so hoteli biti prvi pri slapu, o katerem so že toliko lepega slišali. Ko smo dospeli do okrepčevalnice, smo morali čakati, da se vrnejo od slapa delavci, ki razstreljujejo kamenje, da napravijo slapu pot nekoliko višje, kot jo ima dosedaj. Zadnje neurje je namreč odkazalo slapu nižjo pot od prvotne in s tem zmanjšalo njegovo veličastnost.

Pri dolgem slapu so se hoteli otroci na vsak način fotografirati za »Jutro«. Doktor Bassin jim je skušal ustreči, ker pa je prišel premočan dež, je moral opustiti namero. Fotografiral jih je zato na Savi pod kolodvorom, kjer se otroci čez dan najraje mude. Na Savi se tudi radi mude otroci židovske počitniške kolonije iz Osijeka. Vsi so elegantno obloženi, tako da so otroci šolske poliklinike v primeri z njimi pravi berački.

— Fotografija pride v nedeljsko »Jutro« so me vprašali.

— Seveda pridel

— Veste gospod, v nedeljo bomo vsi na kolodvoru čakali na »Jutro«. Glejte, da ga bodo poslali 30 izvodov več, da ga ne zmanjka!

— Brez skrbi!

— Pa tudi članek boste napisali o nas, kaj ne?

— Tudi članek, zanesite se!

Drugi dan ob 6. zjutraj smo jo mahnil v Krmu. Smuški prvak g. Janša, ki gospodari na domačem domu, nam je posodil konja in voz za »maroderje«, kuharica je naložila nanj provijant za ves dan, sestri Kečljeva in Čretnikova pa nekatere malčke, ki bi težko hodili vso dolgo pot.

Izlet v Krmu je bil prekrasen. Ustavili smo se pri planinski koči blizu kraljeve lovsko koč, oblekli kopalne obleke in se začeli solnčiti. Nekateri so jo mahnil nabirat jagode, ki jih je tu vse polno, tako da ne vse, kje jih je nabiral, drugi pa so metali žogo. Kuharica je medtem kuhala kosilo. Vsem je izredno teknilo, čeprav so si okoli pol 10. privežali dušo z izdatno malico. Okoli pol 4. popoldne smo se napotili nazaj na Mojštrano, kamor smo prišli okoli 6. Seveda je vsa kolonija odšla še na Savo, kjer je ostala eno uro, da je pripravila kuharica večerjo zanje.

Prihodnje leto zgradi državna šolska poliklinika na Dovju počitniški dom. Stal bo visoko nad vasjo, tako da bo znašala njegova nadmorska višina okoli 800 metrov. Umestno bi bilo, da bi se za te kraje začela zanimati vsa naša javnost, ker obstoji sicer nevarnost, da nam bodo tuji zasledili najlepša počitniška mesta. Geslo vseh, ki hočejo, da se okrepi naša bolehn

Zagonetna smrt mladega delavca

Jesenice, 20. julija

Tovarniškega delavca Valentina Mikla je že 22. maja zapustil 28-letni sin Valentin, ki je delal tudi v tovarni, stanoval pa v Mošnjah, a pri tem vzdrževal z domom stalne stike. Na vse strani so poizvedovali za njim, a brez uspeha. Sedaj pa so ga našli mrtvega v gozdiču blizu Gornjega Otoka v okolici Radovljice.

Truplo je bilo strašno razjedeno in glava je bila ločena od trupla. Mrtveca so komaj spoznali po obleki in po čevljih. Mrliča je našla neka dekla iz Gornjega Otoka, po obleki pa je ugotovila identiteto njegove sestre Marija. Poleg razjedene mrliča so našli steklenico skoro polno lizola in je neverjetno, da bi manjkajoča količina strupa zamogla povzročiti nesrečno smrt, če bi bil tudi imel samomorilne namene. Splošno se domneva, da je postal Valentin Mikl žrtve zločina in da so zločinci skušali z lizolom fingirati samomor. Valentina Mikla so videli zadnjič 22. maja, ko je prišel k bratovski skladišnici po bolniški list zaradi neke neznane.

Ko se splošno misli na zločin ali pa na nesrečo, je razumljivo, da ljudje govorijo tudi o tem, če bo rodbina tragično preminelega prejela zavarovalnino. Mnogim je namreč znano, da je bil Mikl naročnik »Jutra«. To je bil v resnici, a naročnino je imel plačano samo do polovice marca. Uganko njegove smrti skuša rešiti temeljita preiskava.

Kako rastejo hiše v Beogradu in Zagrebu

Znano je, da se od vseh mest v naši državi največ zida v Beogradu in Zagrebu. V zadnjih treh letih število novih zgradb v Beogradu stalno pada. Največ jih je bilo v letih 1923 in 1924. Tedaj se je z veliko vneto zidalo v centru, kakor tudi na periferiji. Leta 1923 in 1924 se je zgradilo največ poslopij v obratne in poslovne svrhe in šele pozneje so začeli v večji množini zidati tudi stanovanjske hiše, tako da je z letom 1926 začela padati cena stanovanj.

S splošno gospodarsko in denarno krizo, ki se je občutila ne samo pri nas, temveč tudi drugod, pa so se odložili mnogi gradbeni načrti. To se najbolje vidi iz statistike beogradske občine — namreč iz razmerja med gradbenimi in uporabnimi dovoljenji. Leta 1927, je mestni gradbeni urad izdal 532 gradbenih dovoljenj, uporabnih pa 236, lani gradbenih dovolj 447, uporabnih pa samo 197. Letos do junija je bilo odobrenih 360 stavbenih načrtov, uporabno dovoljenje pa je izdano za 129 novih zgradb.

Iz teh podatkov je razvidno, da se na leto ne dovrši niti polovica tega, kar se je prvotno nameravalo. Od 1. junija naprej se gradbena delavnost zopet oživlja in mnoge stavbe, pri katerih je delo že pred meseci zastalo, so bile sedaj dovršene.

Gradbena delavnost Zagreba je intenzivnejša in to baje celo v dobi, ko je bila gradbena sezona v Beogradu na višku. Tako odpade na 1923 in 1924 po 900 novih hiš in to po večini dvo in trinadstropnih. Leta 1927 je bilo 760, leta 1928 okrog 700, letos v prvih šestih mesecih pa 250 novih poslopij, dočim jih je bilo v Beogradu v prvi polovici letošnjega leta samo 129.

Kakor v Beogradu, tako se je tudi v Zagrebu gradilo večinoma večnadstropne hiše. Zagreb je zgradil letos že 6 štirinadstropnih, 22 trinadstropnih, 18 dvonadstropnih, 54 enonadstropnih, 121 pritličnih in 25 dvorišnih zgradb. Poleg tega štiri tovarne, štiri skladišča, 10 trgovskih lokalov in 9 barak za razne obrate.

DANES UFA PREMIJERA ob najzgodnjih ljedskih cenah 2.—, 4.—, 6.— in 8.— Din!

Henny Porten in Franc Lederer

nepoznatni partner Brigitte Helm iz vseh filmov »Mina Petrova«, čigar življenje kreacija mladega, idealnega in nevspešnega konjeniškega poročnika ostane vsakomur nepozabna v največjem filmu ljubljani

Zatočišče

Žrtov idealizmu in zmot. izgnan iz sovjetske Rusije. Peš v Berlin. Delavec pri gradbi podzemne železnice. Ljubzen. Prekasa pomoč.

Danes ob 3.—, 5.—, 6.—, 8.—, 9.

Tel. 2124.

Elitni kino Matica

Pajdaši roparja Jakopina pred sodiščem

Novo mesto, 20. julija. Včeraj je bila proti pajdašem roparja Jakopina glavna razprava. Sodna razprava proti tem ljudem je jasno pokazala, kako so ti ljudje koprneči priti brez dela do bogastva, podpirali roparja Jakopina v vsakem oziru. Izgovarjali se, da so vse, kar jim očita obtožnica, delali iz strahu in bojazni pred Jakopinom, ki jim je grozil ob vsaki priliki, da jih pobije, če ga ovadijo ali izdajo njegovo skrivališče. Kot prvi so prišli na zatožno klopo

Matija Rogeli, njegova žena Franciška ter njuna hči Jožeta.

Obtožnica jim očita, da so dajali Jakopinu zavetje ter sprejemali od njega nasprotno blago kljub temu, da so vedeli, da je Jakopin ropar ter ubožnik, ki ga zasledujejo oblasti.

Matija Rogeli, zidar in tesar, doma iz Javorja, srez Litija, se je zagovarjal, da ga ni bilo vedno doma, kadar je prišel k njim Jakopin, ker je delal okrog po vaseh, ter je bil na ta način po ves teden odsoten. Prvič, ko je prišel Jakopin prenočit k njim, je bil doma — bilo je to začetkom meseca maja.

Pozno ponoči je nekdo potkal, sli smo odpirat vrata ter smo ugledali Jakopina, ki sem ga že od prej poznal. Misleč, da se hoče masčevati nad menoj, ker sem ga pred leti ovadil oblastem zaradi grožnje, sem nehoti vzkliknil: Hudič je prišel v hišo! Jakopinu pa to pot še na misel ni prišla kaka masčevanost. Dal si je lepo postreči, legel v kamri na postelo ter se dobro odpočil. Ko je prišel drugič, me ni bilo doma; doma sta bili samo moja žena in hčerka Franciška.

Roglieva žena Franciška je izpovedala, da je razbojniku Jakopinu kuhala ter sama šla nakupovat potrebščine za kuhinjo. Prvič ji je Jakopin izročil 150 Din. Odsila je v Šmartno ter nakupila, kar je potrebovala za gospodinjstvo. Drugič ji je izročil Jakopin 100 Din. S tem denarjem je šla nakupit več potrebščin v trgovino v St. Vid pri Stični.

Jakopin se je počutil pri Roglievih zelo varnega pred zasledovalci. Hiša Roglievih stoji na samotnem kraju, med dvema bregovoma. Roglieva hiša pa je imela za Jakopina še eno privlačno moč: Bila je to domača hči Pepca, stara 26 let, precej čedno deklet. Po njeni izjavi ji je hotel Jakopin vedno delati silo. Kljub grožnjam se mu ni udala.

Jakopin ji je izročil ob neki priliki zlat prstan in 100-dinarski bankovec. Prstan je izgubila, denar pa mu je vrnila. Pustil ji je nato žensko uro na njenem šivalnem stroju, ki jo je potem spravila in izročila orožnikom ob priliki hišne preiskave. Tedaj so našli še nekaj obleke in obuvalo, ki ga je Jakopin shranil pri njih. Jakopin je materi Franciški še enkrat pozneje dal dva kovača in to je bilo vse, kar so dobili od Jakopina.

Jakopin je govoril pri Roglievih, da ima toploti 30 mož, ter da grede z njim ropati tudi dekleta po Dolenjskem. Tej toli naj se pridružijo vsi Roglievi. Godilo se jim bo dobro, če pa ga bo kdo izdal, bo postrelil vse, hišo pa zažgal.

Sodni dvor je spoznal vse tri obtožence krivim ter je obsodil Matijo Roglija na dve leti težke ječe, njegovo ženo Franciško na 6 mesecev ječe, hčerko Pepco pa na 5 tednov zapor, ki pa ga je prestala že v preiskovalnem zaporu.

Matjev Rogeli, ki je bil videti zelo potrt, je pri razpravi krčevito jokal, istotako njegova hči Pepca. Mirno kri je ohranila le mati Franciška. Ko je bila razglašena obsodba, je stari Rogeli kriknil:

— Joj, za tako malenkost, pa cel dve leti!

Zagovornik Roglievih je bil odvetnik dr. Cesnik, ki je proti razsodbi prijavil vzklik. Predsednik senata je bil sodni svetnik dr. Romih, votanti viš. svet. g. Kuder, sod. sv. Hočevar in sodnik Kobe. Državno pravdnstvo je zastopal državni pravdnik g. Barle. Kot drugi je prišel pred senat

Jakopinov brat Anton, star komaj 18 let. Obsojen je bil na štiri mesece težke ječe,

ker je kradel skupaj z bratom in roparjem Kolencem. Fant je vse, kar je zagrešil, odkrito priznal, ter izjavil, da se bo poboljšal. Videti je bilo, da se ni hudo izprijel, ker je zapustil brata in Kolenca ter se prijavil oblastem. Ker ima odsedenosti za neko tatvino šest mesecev, bo sedel skupno 10 mesecev. Kot tretji sta prišli pred sodnike Helena Mali ter njena sestra Ivana Malijeva, obe stanujoči v St. Janžu. Obtožnica jima je očitala, da sta skrivali Jakopina in Kolenca, ki sta nosila k njim svoj plen. Pri obeh se je Jakopin zadrževal včasih ves teden. Pri Malijevih so takrat jedli in pili po gosposko, ker ni nikoli primanjkovalo denarja. Da sta se pridružila Jakopinu Helenin mož Martin in njen sin, je kriva le stara Malijeva, ki ju je — pohlepna, kakor je, toliko časa obdelovala, da sta se vdala in postala Jakopinova najozjaja pajdaša. Jakopin in Kolenc sta pri zaslišanju izpovedala, da sta k Malijevim veliko prinesla, odnesla pa samo to, kar sta pojedla. Snaha Ivana je ob neki priliki rekla:

— Kšeft je dober, likof pa bo slab.

In res je bil likof slab, zlasti za staro Heleno, ki jo je sodišče obsodilo na

štiri leta težke ječe s postom, trdim ležiščem in temnico, dočim je bila Ivana Malijeva obsodena na štiri mesece težke ječe.

Socijalna politika

Dr. Žerjav v službi socialne politike

Pokojni dr. Žerjav je v ustvarjalni dobi svojega življenja ostal zvest idealu svoje mladosti: Iz naroda za narod. Kratak pogled na socijalno strukturo našega malega naroda pokaže, da je težak in grenak kruh naših ljudi. Z znojnimi sragami je namočen naš vsakdanji kruh. Socijalnih in razrednih razlik naš narod ne pozna: ves narod je en sam razred ljudi trdela dela. To spoznanje mora vsakomur narekovati smer političnega in gospodarskega udejstvovanja. Le intenzivno socijalno delo more dvigniti vse plasti naroda višje gori k solncu.

Dr. Žerjav je dobro videl usodepolno nevarnost, ki tiči v razrednem klasificiranju narodnih vrst. Zato je nepretrgoma svaril pred posnemanjem politično-stanovskega grupiranja v sosednjih državah, ker mal narod takih grupacij brez občutne škode ne prenese. Razredno izigravanje slabi sile in strnjeno celoto, da razcepljena podlega sedaj tu sedaj tam. Slovenski narod je tip proletarca, ki se šele dviga pod blažodejnim vplivom solnca svobode. Silo delam, ako las od lasu razločujem.

Tej ugotovitvi dosleden je dr. Žerjav politično delo stranke, katero je v težkih borbah državnega življenja vodil k jasnim ciljem, uredil in usmerjal tako, da je odgovarjalo socijalni strukturi naroda, njegovi vzgoji k solidarni vzajemnosti, medsebojni obzirnosti posameznih stanov in razredov. V najnižje globine naroda je s krepko roko posegal dr. Žerjav: dvigati kulturno moč najnižjih, utrjevati njih gospodarsko jakost, urejevati njih socialne zahteve in tako narod kot celoto uvrstiti med narode kulturne in gospodarske moči.

Ce bi bil dr. Žerjav svoja socialna prizadevanja, delo in — uspehe okrasil še z gesli demagogije in sledil na zapeljiva pota efemernih dnevnih efektov, bi številna politična moč njegove stranke bila lažja: bolj bi bil na glas »ljudskega« politika. Pa dr. Žerjav ni imel teh lastnosti, ker jih kot resen državnik ni mogel imeti. Resna so bila njegova svarila pred demagogijo. Tako počel je smatral za nemoralno, nedemokratsko, nevedno človeka, ki ljubi narod. Demagogija je nevarno mamilo, ki pogosto krije brezdelje. Zalibog je danes ravno soc. politično delo kaj rado pobarvano z leskom demagogije, s spekulacijo na bolesten in trpljenje duš. Z bolestjo in trpljenjem duš pa se ne sme trgovati.

Tiha in skromna Žerjavova delovna soba bi mogla povedati, s kako čutečim srcem in dobrih razumevanjem je dr. Žerjav zasledoval in delal na rešitvi naših socijalnih problemov delavca, uradnika, kmeta, trgovca in obrtnika. Kolikokrat smo odhajali od dr. Žerjava pod silnim utisom pokojnikovih misli in načrtov! Odkrival nam je probleme, katerih niti videli nismo in se čudili, kako dobro je dr. Žerjav poznal potrebe našega malega človeka.

Ko smo analizirali izide volitev je bil dr. Žerjav ponosen ob ugotovitvi, da so njegove krogičile malih ljudi. Volilni rezultati nam pravijo, v katero smer moramo iti. In sli smo na levo, da so mogli mnogi odpasti prav na desno. Telesna utrjenost in glodanje strupenih bacilov po Žerjavovem organizmu je na izraz njegovega obraza pritisnila pečat hladnosti. Povprečni ljudje dneva so iz tega sodili — njegovo srce. Da bi po Žerjavovih žilah pljuvala zdravja kri, bi tudi njegov obraz dobil izraz njegovega srca, ki je trpelo ob pogledu na velike krivice, v katerih trpi narod. Borba rudarjev mu je bila posebno pri srcu. Stisnil je suho pest in čez obraz mu je švignil ogenj, ko ga je pretreslo ogorčenje nad početjem proti rudarjem. »Da bi jaz imel moč! Toda prišeloblo čas!« se je moral tolažiti.

Pravo Sisifovo delo je dr. Žerjav vršil v ministstvu soc. politike. Ni podlegel sugestiji in domnevi, da je to mani vredno ministristvo tudi če je dodeljeno Slovencu. Nebrojna so njegova vprašanja, ki jih je naslavljal v Ljubljano v tej ali oni stvari, zahteval je predloge in nasvete, da svojim načrtom da popolnejšo vsebino. Žel si je doli Slovencev, toda ni jim mogel dati kruha, da bi živeli. Zato pa je tem bolj intenzivno silil, da doma soc. političnim problemom posvetimo vse sile organizacije in intelekta. Pri tem je zlasti pazil, da akademski mladina dobi interes za socijalno-politični študij.

Morda ni živečega politika, ki bi bolj poznal socijalne in gospodarske potrebe našega malega kmeta, kakor dr. Žerjav. Kdor ni vedel, da je mestno dete je moral biti mišljenja, da je pristen kmečki sin. V drugačni dobi in v drugih prilikah bi naš kmet bolj čutil blažodejen vpliv dr. Žerjavovih gledanj na kmečko vprašanje. Dr. Žerjav se je zavedal, da je velik kompleks kmečko-socijalnih vprašanj neresenih in da pod silo tega dejstva naš kmet propada. Modernizirati bi bilo treba dedno pravo, lastninsko pravico, urediti agrarne odnose; zavarovanje proti elementarnim neizodajam;

pri srcu mu je bila kolonizacija, ker je videl trpljenje množičnih kmečkih družin. Davčna bremena ovirajo razvoj. In glavno: kulturna povzdiga in strokovna izobrazba manjkata našemu kmetu, da postane na svoji ljubljani zemlji svoj gospod, vreden spoštovanja in ljubezni.

Dr. Žerjav ni govoril, delal je. Njegove misli so vedno dobile realno obliko v osnutkih zakonov, naredb, uredb, člankov.

Kakor je bil Žerjav v blešku avstrijskih bajonetov neustrašen in požrtvovalen, kadar je bilo voditi boj za pravice malega slovenskega naroda, tako je bil tudi neustrašen in neutrudljiv v političnem delu za dobro malega slovenskega človeka. Bodočnost bo pokazala, kako težka izguba je njegova smrt za tega malega našega človeka. Zapustil pa nam je vsem svetel primer, ki mu moramo slediti, neumorno delo, prožeto ljubezni in udanosti za koristi narodne celote.

Dr. J. Bohinjec.

Gospodarstvo

Pred letošnjo hmeljsko kampanjo

Znana hmeljska tvrdka Barth & Sohn je izdala 10. t. m., kakor vsako leto, izbrano poročilo o hmeljarstvu in letu 1928-29. Izredno vestni podatki te tvrdke so zelo zanimivi in dajejo hmeljski trgovini kakor tudi hmeljarjem in pivovarjem podlago za presojo izgledov bodoče kupčije.

Uvodoma podaja poročilo statistike nasadov in letine. Lani se je na vsem svetu pridelalo na 79.063 hektarjih 1.353.300 starih stotov hmelja, od tega 700.000 žlahtnega hmelja. Svetovna potreba pivovarn pa znaša po cenitvi omenjene tvrdke 1.166.120 stotov, od tega 580.000 stotov žlahtnega hmelja. Presežek lanske letine je znašal torej 187.180 stotov hmelja, od tega 120.000 stotov žlahtnega hmelja. Presežek imamo torej predvsem v žlahtnem hmelju, ki ga pridelujejo Češkoslovaška, Nemčija, Jugoslavija, Alžacija, Poljska in Rusija. Dobra polovica tega presežka odpade na Vojskino, ki je v nepoznavanju razmer v hmeljski produkciji tekem 3 let povečala nasade od 2000 na 9500 ha.

Medtem, ko imajo več ostali hmeljski okolišni točne statistike nasadov, smo pri nas navezani le na cenitve. Zato bi bilo vsaj za Slovenijo nujno potrebno, da se uvede točna statistika vseh nasadov. Dovolj sramote je bilo za nas, da je lanko Barthovo poročilo zaradi naše slabe cenitve nasadov navajalo povprečni hektarski donos 20 meterskih stotov, dočim je komaj polovica tega dosegla.

Vojskino je zadnja leta zaradi boleznih in suše dosegla le tretjino pridelka. Letos so razmere za razvoj rastline zelo ugodne. Če ne bo po dolgotrajnem deževju nastopila peronospera bo pridelok v Vojskino leto na 7200 ha dosegel skoro 200.000 starih stotov in bo izenačil vso škodo zaradi toče, neviht in hmeljskih uš in Nemčiji in na Češkem. Vojskino torej pomeni ogroženje rentabilnosti svetovne produkcije in je torej razumljiv srd inozemstva na Jugoslavijo.

Poročilo govori nadalje o gibanju cen lanske letine in o vzroku katastrofalnega padca cen: »Vzroke močnega padca cen moramo iskati v preniknih cenitvah pridelka po hmeljarskih združenjih, ki so povzročile previsoke zaščitne carine in v tem, da so se mnogi prejšnji odjemalci nemškega in žlahtnega hmelja krili s cenejšim inozemskim blagom.« Mnogo smo tu zakrivila baš Jugoslovenci z našim ponujanjem doma in na svetovnih tržiščih.

Pri analizi našega goldinga na pivovarniški državni postaji v Weihenstephanu smo gledali količine grenčice tako slabo odrezali, da smo med vsemi kvalitetskimi hmelji na predzadnjem mestu. Ni čuda! Drugi hmeljski okolišji skrbijo, da pride v kemijsko analizo le res dobro blago, dočim je moral biti naš vzorec spriču splošno znane kakovosti našega goldinga kak prvoletnik ali najslabše blago iz obrobnih krajev. Ker take znanstvene ugotovitve več škodujejo ogledu našega hmelja, kakor more koristiti vsaka reklama, bi morali merodajni organi poskrbeti, da dobi preizkuševalnica v Weihenstephanu za analizo res dobro blago. Dobro bi bilo poslati tudi nekaj vzorcev na »Institut für Gärungswesen« na Dunaj, da paraliziramo nemške analize.

Govoreč o Češki omenja poročilo, da je češka pivovarniška industrija lani krila 20 odstotkov svoje potrebe s cenejšim inozemskim blagom. In sicer zaradi nepopustljivosti čeških producentov. Na Angleskem se je platevalo za domače blago 38—76 Din za kilogram. Ker znaša carina za tuje blago 22 Din (8 funtov na 100 kg) se zaenkrat nimamo nadejati v Angliji kdove kakih cen. Zveza Angleskih hmeljarjev (Pool) je uničila vse preostanke zadnjih letin, da obdrži cene. Dne 16. avgusta t. l. bo sicer prenehala veljavnost dotedanje visoke carine na hmelj, vendar je verjetno, da bo znova podaljšana.

Tudi v Ameriki je hmeljarjem težko mnočiti pridelke od 290.000 stotov, ker porabijo pivovarne zaradi prohibicije le 27.200 stotov letno. Nedavno je izšel še zakon, ki proglašča domače varenje piva za nedopustno.

Svetlovna letina obeta dosedaj dober srednji donos. Kakor vse kaže so pivovarne letos založene do novega leta in ostane po cenitvah Bartha še 50.000 stotov starih zalog (hmeljarji cenijo zaloge na 22.000 stotov). Za Slovenijo se je že prijavilo nad 20 kupcev, največ iz Nemčije, tako da ni nevarnosti, da bi nam pridelok obelzjal. Gotovo pa je, da nam ulegne nove ponujanje pritisniti cene na najnižjo stopnjo in kvarno vplivati, kakor zadnja leta, na svetovno hmeljsko ceno. Zato naj bi hmeljarji, če le morejo, ne vsiljujevali prenašanje s trdom pridelanega blaga. Vsek naj počaka kupca doma. Kakor kaže predprodaja bodo hmeljarji lahko prodajali po srednjih cenah.

— Omejitve rasprodaj. Predvčeršnjim smo objavili besedilo novega zakona o rasprodajah, ki vsebuje stroge določbe proti zlorabam z rasprodajami. Predpisi novega zakona so taki, da omogočajo trgovcu rasprodajo le tedaj, kadar gre za likvidacijo trgovskega podjetja, kajti po poteku roka rasprodaje ugasne trgovca takoj obrtna pravica. Lastnik likvidirane trgovine potem tu

di ne sme v drugem lokalu ali pod drugo firmo z nova otvoriti trgovine. Prepovedana je tudi vsaka reklama, ki bi zavajala javnost k prepričanju, da gre za rasprodajo. Določbe tega zakona so deloma povzete iz projekta zakona proti nelegalni konkurenci, ki ga je koncem preteklega leta izdelal predsednik uprave za zaščito industrijske carine dr. Šuman. Povod za ta zakon pa so dale številne rasprodaje blaga onih tvrdk, ki so prišle v konkurz, predvsem v Beogradu, kjer povzročajo solidni trgovini ogromno škodo. Pri teh rasprodajah se blago prodaja po tako nizki ceni, da so na eni strani oškodovani upniki, na drugi strani pa trgovci, ki trpijo materialno škodo. Pogosto se je v Beogradu dogajalo, da so trgovci kupili na javnih dražbah blago iz konkurne mase ter ga nato prodajali na javnih rasprodajah. Tako postopanje je po novem zakonu strogo prepovedano. Uveljavljenje tega zakona je uprava beogradske trgovske zbornice predlagala vladi že v početku junaja.

— Razdelitev kontingenta za produkcijo spirita med posamezne industrijske tvornice. Finančni minister je na podlagi poblastitve iz zadnje novele k zakonu o državnih trošarinah razdelil med posamezne industrijske tvornice spirita letni produkcijski kontingent od 70.000 hl čist. alkohola, ki je po doedanjem konsumu potreben za potrošnjo v naši državi. Po zakonu ima ta razdelitev ostali v veljavi do produkcijskega leta 1938-1939. Posameznim tvornicam so bili dodeljeni naslednji kontingenti: tvornici V. Arko v Zagrebu 11.100 hl, tvornici M. Fischel sinovi v Kreki 9.700 hl, tvornici P. Teslić v Sisku 9.700 hl, tvornici »Cervenak« v Carvenki 8.700 hl, tvornici spirita in drož d. d. v Ljubljani 5.500 hl, tvornici spirita I. F. v Šetejki d. d. v Beogradu 4.200 hl, tvornici Frisch Gyula v Vrhu 2.000 hl, tvornici J. Budimirović v Travniku 1.200 hl, tvornici spirita in drož d. d. v Račjem pri Mariboru 1.200 hl in v Prvi Bečkerečki tvornici spirita in rafineriji d. d. 1.100 hl.

— Izgledi za železniški promet v jesenski izvojni sezoni. V gospodarskih krogih se v zadnjih časih mnogo razpravlja o tem, kakšen bo letošnji železniški promet v jesenski izvojni sezoni. V beogradskega poučenih krogih sodijo, da bo situacija zelo olajšana, če bomo pravočasno dobili naročene lokomotive in vagonje iz Nemčije in iz Madžarske. Popravilo vagonov je v zadnjem času precej napredovalo. Kakšen uspeh bodo imele predstave gospodarskih krogov proti sezonskemu povišanju tarif za drva, premog in gradbeni material, danes še ni nič znanega. Najtežje pa je vprašanje prometa na ozkotirnih železnicah v Bosni, kjer primanjkuje tako vagonov, kakor tudi lokomotiv. V zadnjem času so zopet pričeli rasprodajati o potrebi nabave večjega števila vagonov z motornim pogonom za potrebe lokalnega potniškega prometa. Stavljen je bil predlog, da se za financiranje nabave teh vagonov zainteresirajo oblasti, ki so pozvane, da vodijo račun o vseh lokalnih potrebah. V industrijskih centrih pa naj bi nabavo takih vagonov omogočila tudi večja industrijska podjetja.

— Vinogradniki in brezalkoholne pijače. Savez hrvatskih vinogradnikov je dostavil finančnemu ministru predlog, po katerem naj bi se obremenile s trošarino tudi razne brezalkoholne pijače, ki se tudi pri nas v večjih množinah izdelujejo. Za utemeljevanje svoje zahteve navaja Savez dejstvo, da precejšen del našega naroda živi skoro izključno od vinogradništva in da so pri nas gotove pokrajine, kjer ne uspeva nobena druga kultura razen vinske trte. Uprava Saveza se je obrnila tudi na zagrebško mestno občino z slično predstavo, v kateri predlaga, naj se z uvedbo mestne trošarine na brezalkoholne pijače zniža mestna trošarina na vino.

— Potrdila za uvoz kož v našo državo. Po zakonu o pobijanju živali-kih boleznih od 14. junija 1928. je za uvoz in prevoz živine, živalskih izdelkov in sirovin, kakor tudi predmetov, ki morejo biti nosilci živalskih nalezljivih bolezni, potrebno posebno dovoljenje kmetijskega ministrstva za vsak konkreten primer posebej. Zato obmejati veterinarji ne smejo izdajati uvoznih dovoljenj brez specialnega dovoljenja ministrstva. Sedaj pa je kmetijsko ministristvo do eventualnega preklica dovolilo uvoz posušenih in osoljenih kož vseh vrst, ki se uvažajo iz zapadnoevropskih držav preko področja avstrijske republike na mejo naše države, brez posebnih dovoljenj in brez ozira na provenienca blaga in stanju v katerem se nahajajo.

— Naš izvoz jaje v Nemčijo je lani precej nazadoval ker je Rusija s svojo bogato produkcijo preplavila nemški trg. Iz nemške statistike uvozne trgovine je razvidno, da so tudi vse ostale države, ki izvažajo jajca v Nemčijo, lani slabo odrezale. Medtem ko se je nemški uvoz jaje iz Rusije lani dvignil od 33.420 na 52.200 ton, je uvoz iz Poljske nazadoval od 13.730 na 7590 ton, uvoz iz Bolgarije od 11.490 na 9700 ton, uvoz iz Jugoslavije od 9530 na 7920 ton (odnosno od 15,8 na 12,7 milijona mark), uvoz iz Rumunije od 7760 na 7730 in uvoz iz Madžarske od 7100 na 4500 ton. Letos situacija na nemškem trgu ni več tako napeta, ker je dovoz jaje iz Rusije precej popustil.

— Pravilnik za pobiranje trošarine na pivo. Finančno ministristvo bo izdelalo v kratkem specialni pravilnik za pobiranje nove trošarine na pivo, ki bo služil poleg splošnega pravilnika (ki je bil pred kratkim noveliran) kot specialni pravilnik.

— Konkurs je razglašen o imovini tvrdke: »Savinjak«, tvornica nogavice v Novem Celju-Zalcu (prvi zbor upnikov pri okrožnem sodišču v Celju 14. avgusta, oglasitveni rok od 1. septembra, ugotovitevni rok 21. septembra).

— Dobave. Gradbeni oddelek direktije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. t. m. ponudbe glede dobave 70 kvadratnih metrov pocinkane pločevine, 900 komadov listov za žage, 48 komadov spiralnih svredov raznih dimenzij, lesa ter glede oddaje pleskanja železnicega mostu čez Soro pri Medvodah. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku). Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 1. avgusta ponudbe glede dobave 1200 komadov hrastovih pragov in 8500 kg tratinj žebeljev. Dne 5. avgusta se bo vršila pri Upravi državnih monopolov, ekonomski oddelek v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave 15.000 m platna-amerikan. (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI). Dne 6. avgusta se bo vršila pri računsko-ekonomskem oddelku ministrstva za zgradbe v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave negumiranih in gumiranih papirnih trakov.

Položaj na naših borzah

Ljubljana, 20. julija. Devizni promet je bil pretekli teden na ljubljanskih borzi srednje velik. Znašel je 21,4 milijona Din napram 19,2, 27,1, 15,4 in 20,2 milijona Din v zadnjih štirih tednih. Narodna banka je morala kakor običajno kriti večino potrebe. Napram zadnjemu tednu se je deviza na Berlin ponovno okrepila od 8.0165 na 8.022. Tudi deviza na Berlin je napram prejšnjemu tednu nekoliko čvrstejša, dočim sta devizi na London in Newyork za malenkost popustili.

Gibanje Vojne škode je bilo v preteklem tednu neenotno, kar je posledica okolnosti, da Poštna hranilnica in Državna hipotekarna banka nista vedno intervenirali. Ze koncem zadnjega tedna je Vojna škoda na zagrebški borzi popustila od 407 na 401. V tekočem tednu je Poštna hranilnica na zagrebški borzi intervenirala le v tork in se je tečaj tega denarja le popravil na 405. Poštna hranilnica je v tork kupila za okrog 12 milijonov Din nominala Vojne škode, potem pa do konca tedna ni več intervenirala. Zato je tečaj do petka zopet nazadoval na 403. Tečaj ostalih državnih papirjev se tekom tedna niso bistveno izpremenili. Za investicijsko posojilo je dalje povpraševanje po 86 brez prometa, agrarne obveznice pa so koncem tedna notirale 50 do 51,50.

Tržišče zasebnih vrednot, je kakor običajno v poletju bolj zanemarljivo. Tekom tedna so bili zaključki v Prashedionu po 852,50, v Unioni banki po 202, v Jugobanki po 80—81, v Obrtni po 30, v Poljedelski po 16 in v Srpski po 152. Delnice Narodne banke so se zopet nekoliko dvignile ter so koncem tedna notirale 7850 do 8000 brez prometa. Na tržišču industrijskih vrednot je vzbudilo pozornost nazadovanje delnic Slavonije, ki so popustile od 175 na 150—160 in večer na 140. Nazadovanje je povzročila prodaja ne baš velikega paketa teh delnic. Trboveljska je obdržala tečaj zadnjega tedna ter se je trgovala po 465. V ostalem so bili zaključki v Dubrovčaku po 485, v Oceaniji po 192,50—195, v Seferani po 435, v Gutmannu po 205 in v Ljevanici (Osijek) po 200. Iste je nekoliko popustil ter se koncem tedna nudil po 17. Večje pa so se okrepile na 130 denar.

Ljubljana. (Prosti promet). Berlin 13,58, Curih 1095,9, Dunaj 8,022, London 27,637, Newyork 56,865, Pariz 223,12, Praga 168,66, Trst 298.

Curih. Zagreb 9,12875, London 25,22, Newyork 519,95, Pariz 20,365, Milan 27,20, Berlin 128,895, Dunaj 73,20, Praga 15,3825, Bukarešta 3,08, Budimpešta 90,60, Sofija 3,75, Varšava 58,30.

Negotovost na žitnem trgu po zadnji hosi

Ljubljana, 20. julija. Pretekli teden je prinesel žitni trgovini veliko iznenadenje. Na svetovnem trgu so se še zadnji teden žitne cene precej ustalile ter je splošno vladalo prepričanje, da ni pričakovati večjih izprememb. Toda že preteklo soboto se je tečaj za juljsko pšenico na čikaški borzi nepričakovano dvignil od 123 in eno osminko na 129 centov za bušel, v ponedeljek pa je poskočil kar na 137 in sedem osmin centa. Ameriška hosa je takoj prešla na vsa evropska tržišča in je tudi pri nas povzročila precejšnjo okrepitev cen. Po malenkostni oslabitvi tečaja v tork pa so v sredo cene v Ameriki ponovno poskočile, in sicer za juljsko pšenico kar na 144 in sedem osmin in za koruzo na 102 in tri četrtine. V žitni trgovini je ta nova hosa povzročila nervozno situacijo, ki se je poostila, ko so čikaške cene naslednji dan popustile za nekaj točk. Po drugem močnem skoku cen na ameriških borzah so na evropskih tržiščih postali prodajalci nenavaden rezervirani. Tudi pri nas ni bilo mogoče več dobiti blaga po primernih cenah. Za potisko pšenice so v četrtek zahtevali od 245 Din za baško pa do 235 Din franko nakladalna postaja. Moka se je dvignila celo na 235—255 Din. Ko pa su naslednji dan cene v Ameriki zopet nekoliko popustile so postali rezervirani tudi kupci. Danes je situacija taka, da vse čaka, da se bodo cene kolikor toliko ustalile. Koncem tedna so se gibale cene za pšenico v Vojskino med 21,50—22,5 Din franko nakladalna postaja.

Povišanje živnih cen v Ameriki utemeljujejo z znatno poslabšanimi izgledi za letošnjo letino, tako v Zedinjenih državah, kakor v Kanadi.

Pridelek pšenice v Zedinjenih državah se ceni, da bo za okroglo 40 milijonov bušlov manjši kakor pa lani. Po zadnjih poročilih se potrjuje tudi vest, da bo zaradi dalje trajajoče suše v kanadskih periferijskih provincah letošnja letina pšenice v Kanadi znašala le okrog 300 milijonov bušlov napram lanski rekordni letini, ki je dala 480 milijonov bušlov. Seveda pa je treba pri tem tudi vpoštevati, da obetajajo še danes od rekordne lanske letine ogromne zaloge pšenice, ki bodo izravnale letošnji primanjkljaj in da je letina v Evropi v splošnem prav dobra.

Ker naše cene v zadnjem mesecu niso povsem sledile okrepitvi v Ameriki (dvignile so se le za 18—20 odst. v Ameriki pa za 50 odst.) je za našo pšenico nastala ugodnejša situacija za izvoz. Zadnje 14 dni smo preko Bralje izvozili precej naše stare pšenice. Zadnja hosa nam je bila torej v narodno-gospodarskem pogledu prav dobrodošla, ker je omogočila, da smo pričeli izvažati ostanek lanske letine po kolikor toliko primernih cenah.

Tudi na ljubljanski borzi so se cene tekom tedna okrepile. Baška pšenica (slovenska postaja, mlevska tarifa, plačljiva v 30 dneh) je koncem tedna notirala za promptno dobavo 275—277,50 Din za 100 kg, dočim je koncem zadnjega tedna notirala le 255 do 257,50 Din. Cene moki (franko Ljubljana, plačilo po prejemu blaga) pa so se za bazo »0« dvignile od 360 do 370 na 400 do 402,50 Din za 100 kg.

Kakor poročajo iz Novega Sada so danes cene pšenici zaradi oslabitve tečaja v Ameriki popustile za 5 do 10 Din pri 100 kilogramih. Cene koruzi in moki pa so zaenkrat ostale nespremenjene.

+Novosadska blagovna borza (20. t. m.). Tendencja mlačna. Promet: 44 vag. pšenice, 12 vag. moke in 24 vag. koruze. Pšenica: baška nova 210—212,50; za avgust 212,50 do 215; banška 207,5—212,50; za avgust 210—215; sremska 212,50—215. Ječmen: baški 150—165. Koruza: baška in sremska 205—210. Moka: baška »0« in »0« 315—325; »2« 295—305; »3« 275—285; »4« 26

Iz življenja in sveta

Beli sužnji zamorskega plemena

Nekje je kraj, kjer služijo belokožci zamorcem kot sužnji. Ta kraj je

Molopolole v Kalaharijski puščavi, daleč v najtemnejši Afriki. V Molopololeju živijo Bušmanci, eno izmed najnižje stoječih plemen na svetu. Njihovi beli sužnji pa so potomci odličnih burskih rodbin, po pokolenju torej Holandci. Angliški potovalec W. Y. Makin nas seznaja z njihovo zgodbo v knjigi »Skoki Kalaharijsko puščavo«, ki je izšla pred nedavnim. Makin pripoveduje:

»Za eno človeško življenje časa je pokleklo, od kar je potovala

skupina Burov z ženami in otroci skozi puščavo, da bi se naselila v bogati deželi onkraj nje. Po poti jim je zmanjkalo vode. Trpeli so strašne muke. Najprvo jim je poginila živina, potem so jim pomrle ženske, a na zadnje je smrt začela kositi med možmi. Samo nekaterim se je posrečilo, da so se prebili do Molopololeja, kjer so prosili črnega poglavarja, naj jim za božjo voljo da vode. Od tega časa niso več zapustili bušmanske naselbine.

Poginili in vojna do prigrad sta jih zapustila.

raji so postali sužnji, nego da bi se podali v negotovost in v nevarnost. Postali so drvarji in nosilci vode, beli strežaji črnih gospodarjev. O svetu vedo le malokaj. O železnicih so slišali nekaj od daleč, videli jih pa še iso. Puščava je preširoka, da bi se drznili skozi njo. Tudi

o svetovni vojni ne vedo ničesar.

Govorijo jezik urojenecv bolj nego svojo holandsčino in njih mišljenje naključje popolnoma zamorskemu mišljenju. Njih edini ponos je njih bela koža. Predlagali smo jim, naj se vrnejo v civilizacijo, pa

se nočejo vrniti.

Počutijo se med zamorci zelo dobro. Makin pripoveduje v svoji knjigi še o nešteti nenavadnih stvareh, ki jih je srečal na potovanju. Tako je odkril na drugem kraju

vas, kjer prebivajo same ženske in redke živali. O možeh ni tam nobenega sledu.

Pol Negri

se namerava ločiti od kneza Sergija Mdivanija, s katerim se je pred nekaj leti poročila. Vzrok za ločitev so bile neprestane potovanja njenega moža v Monte Carlo.

Znamenita umetniška potvorba

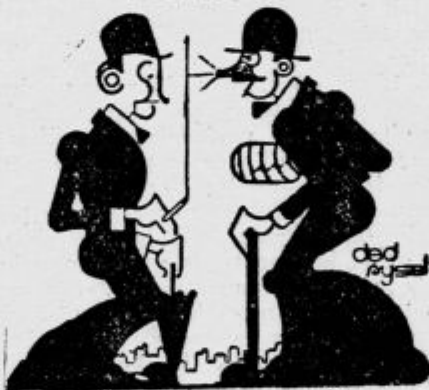
V Narodnem muzeju v Napoliju se nahaja kopija enega najlepših papeževih portretov, kar jih poznamo: predstavlja papeža Leva X. Original kakor kopija ima za seboj zanimivo zgodbo.

Original, delo Rafaelovo, je bil last Medicejcev v Firenci (kjer se nahaja še vedno). Tu ga je videl mantovanski mejni grof Friderik II. Gonzaga in se je vanj tako zaljubil, da je prosil njegovega lastnika, papeža Klementa VII., naj mu ga daruje. Klement se ni hotel zameriti mogočnemu grofu, a slike bi se tudi nerad iznebil, zato je naročil slikarju Andreju Sartu, naj napravi kolikor mogoče verno kopijo originala. Ta posnetek je bil res tako veran, da grof ni spoznal prevare, ko jo je prejel. Celo njegov dvorni slikar in Rafaelov učenec Giulio Romano, ki je sam sodeloval pri slikanju originala, se je dal premotiti. Šele na smrtni postelji mu je bridko resnico razodel znameniti poznavalec umetnosti Giorgio Vasari.

Ker mu Romano ni hotel verjeti, je dal Vasari vzeti platno iz okvirja in mu je pokazal Sartov podpis na drugi strani. Slika nam kaže to Sartovo potvorbo, ki je prišla po dolgih romanjih končno v Napolij. Danes zamenjava med originalom in kopijo seveda ne bi bila več mogoča. Original je namreč močno počenel, dočim kaže kopija dosti čistejša barve.

Pomožni sklad za samomorilce

Neki veliki newyorški list je ustanovil pomožni sklad za osebe, ki mislijo radi denarnih skrbi na samomor. Podpora izplačajo brez dolgih povpraševanj, samo o tem se prepričajo, da-li žive prosilci res v bedi. Denar poteka iz dobrodelnih prireditev in zasebnih darov.

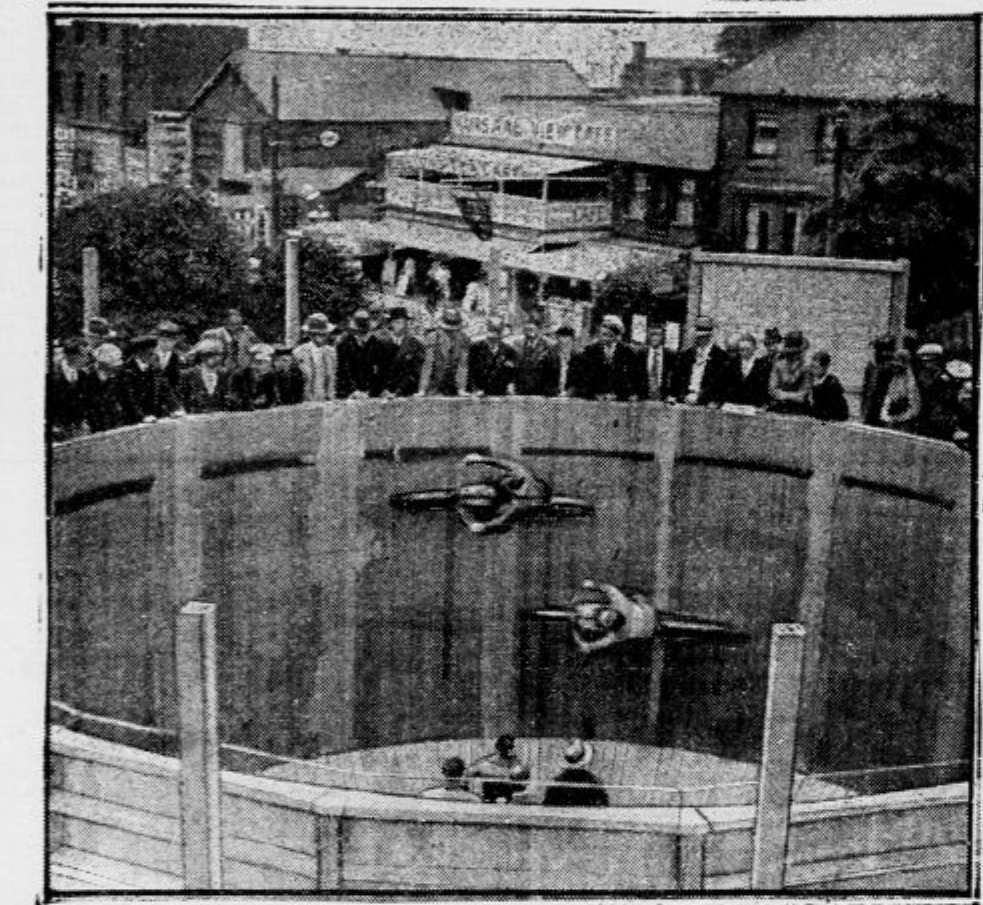

»Ali si doživel nezgodo?«
»Da, samo pomisli! Ko sem se vračal snoči čisto pokojno iz gostilne domov, mi je stopil nek pasant na roko!«

Hlačam je vstop v cerkev prepovedan

Skupina 100 ameriških dijakin, ki so napravile izlet preko velike luže, si je hotela te dni ogledati kelmorajski dom od znotraj. Čuvaji pa so jih zavrnil, ker so bila dekleta oblečena v jahalne hlače. Priskrbeti so si morala krila, potem je šlo.

»Stena smrti«

se imenuje najnovejša motokilsistična umetnina. Voznik se vije z blazno hitrico po skoraj navpični, v krogu zgrajeni steni navzgor. Jekleni živi in popolno obvladane vozila sta pri tej produkciji seveda glavni pogoj.

Hipnoza in psihoanaliza

Hipnoza je stanje, v katerem je človek vsled zmanjšane zavesti ter samozavesti posebno podvržen vplivom in volji druge osebnosti. Psihoanaliza pa je metoda, ki nam omogoča s pomočjo asocijativnih domislekov ter razlage sanj prodreti v tajna gibal in podzavestne težnje posameznika. Slednja je šla spočetka roko v roki s prvo. Njen izsleditelj, dunajski zdravnik Breuer, je svojo prvo pacientko najprej hipnotiziral ter jo šele v tem stanju izpraševal o njenih bolezenskih počutjih, katerih jo je baš s tem, da mu jih je izpovedala, ozdravil. Pa tudi znanstveni utemeljitelj psihoanalize, profesor Freud, je bil učenec pariškega psihiatra Charcota, ki je zdravil bolnike po hipnozi. Pozneje so psihoanalitiki opustili hipnozo kot sredstvo za zdravljenje. Opazili so bil namreč, da se asocijativna vez misli v budnem stanju bistveno ne razlikuje od one v hipnotičnem. In ker je slednje za pacienta v zvezi z velikimi napori in nevarnostmi, so ga sploh opustili. Vendar pa se v zadnjem času znova ponavlja kombinacija obeh metod.

Zmotno bi bilo misliti, da je hipnoza lele pridobitev modernega časa. Zakaj že v svetem Pismu imamo popisanih mnogo primerov, ki nas živo spominjajo stanja, kakor ga izkazujejo sugestija in hipnoza. Tako je zelo verjetno, da je Mojzes, ki je imel nedvomno izredno močno sugestivno silo — saj mu je izraelsko ljudstvo slepo sledilo v puščavo, predajajoč se vsem nadlogam težke poti —, tudi na egiptskega Faraona učinkoval s hipnotično močjo, pričarajoč pred njega najneverjetnejše stvari, ter ga tako preveril o svojem božjem poslanstvu. Pa tudi Caesar, Aleksander Veliki in Napoleon so bili znani po svojem fascinantnem pogledu in hipnotični moči besede.

V najnovejši zgodovini je znan primer Rasputina, ki je, dasi je bil preprost in popolnoma neizobražen muškar, vendarle popolnoma obvladal zadnjega in tako nesrečno preminulega carja, enako tudi carico in ves ruski dvor. Njegova beseda je bila baš tako prepričljiva, da je spremenil car na njegovo prigrigovanje vse sklepe, ki mu žiklo niso prijali, čeprav se je bil še trenutek pred sam ogrevanje zanje.

Pa tudi zdravnikom je bila hipnoza znana kot zdravilno sredstvo že mnogo prej, kakor si navadno mislimo. Tako je dunajski zdravnik Mesner zdravil z njeno pomočjo že sredi 18. stoletja, samo da jo je nazval »živalski magnetizem«. In če pogledamo jedro psihoanalize, vidimo, da so se tudi te ljudje posluževali davno pred Freudom. Tako je spoved v svojem bistvu psihoanaliza.

Od solneca zažarelo, zdravo kožo
hočete pač imeti. Vdrgnite torej svoje telo z

NIVEA-CREME

In potem ven na prosto, na zrak in solnce. NIVEA-KREMA ojači paleči učinek solčnih žarkov in zmanjša nevarnost skeletne solnčarice. Toda suho mora biti vaše telo! Nikdar ga ne smete mokrega izpostaviti solnim žarkom! In poprej ga vedno natret!

Samo Nivea-krema vsebuje kožo negujoči Eucerit in v tem temelji njen učinek.

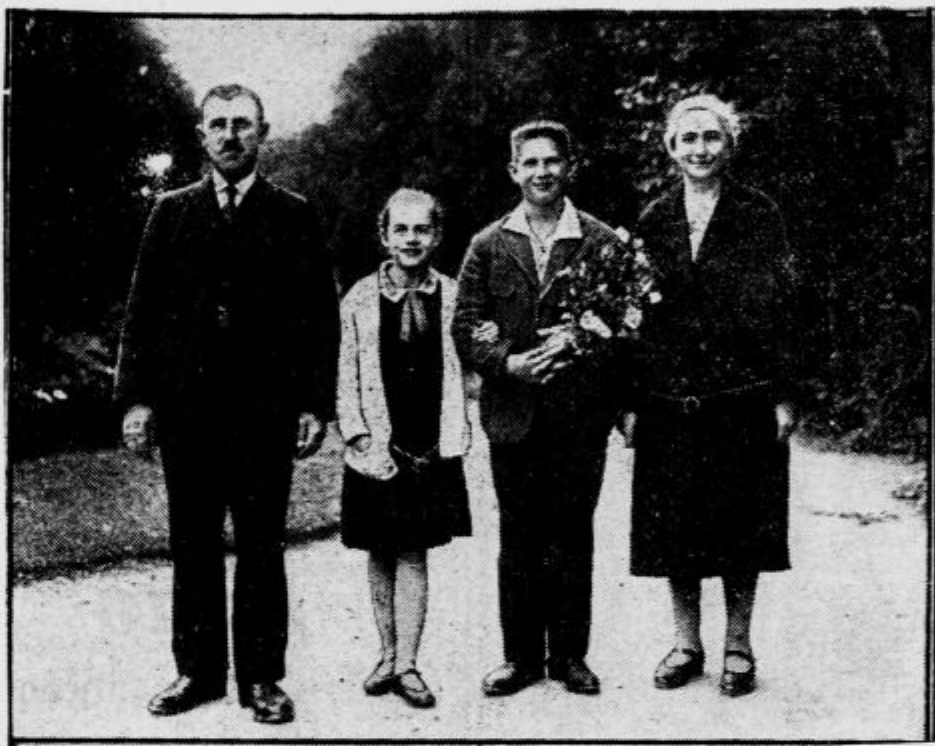
Dose po Din 3, 5, 10 in 22. Tube in čistega kosa tra po 9 in 14 dinarjev.

Rokovanje ameriškega prezidenta

1757 streslajev na dan

Med velike skrbi, ki jih imajo ameriški državni predstavniki, spada tudi rokovanje. Marsikomu se bo zdelo to malenkost, toda če bi bil, recimo, na mestu predsednika Hooverja in da bi moral v enem samem dnevu podati svojo roko 1757 obiskovalcem, tedaj bi zapel drugačno pesem. Dejstvo je, da nosijo ameriški predstavniki po novem letu, ko jim pride po stari tradiciji voščiti srečo na tisoče ljudi iz vseh slojev, roko po cele tedne v obvezi, a Hoover je bil nekaj časa nesposoben za podpisovanje aktov. In pri tem se ne sme niti pritožiti, kaj šele, da bi

skušal odpraviti to staro navado rokovanja, ki je za vsakega Američana nekakšna sama ob sebi umevna državljanska pravica! Le zadnjič je priporočil poslancem in senatorjem, naj bi ne delali preveč agitacije med svojimi volilci za obiske v Beli hiši. To je vse, kar more storiti. Coolidge je šel za majhen korak dalje. Menil je, da je roka roka, pa naj bo desna ali leva in tako je prožil svojim obiskovalcem izmenoma enkrat desno enkrat levo roko. Rezultat je bil ta, da je moral nositi včasih obe roki obvezani. Res ni lahek posel biti ameriški državni predstnik.

Izgubljeni in zopet najdeni sin

Leta 1916. je izgubil 3-leten deček iz Stuttgarta brez sledu. Šele sedaj, po 13. letih so ga njegovi starši iztaknili na Češkoslovaškem. Tam ga je bil našel dobrosrčen človek in se zavzel zanj kakor za rodnega sina. Na slikki vidimo najdenca, danes krepkega mladenčca. Podobnost med njim in materjo je očitna.

Poroča v kopalni obleki

Neka londonska svatovska družba je prišla na originalno idejo, da bi prestavila poročno slavnost v vodo. Vročina je bila huda in ni nič čudnega, če je stopil pobožni strah nekoliko v ozadje. Po cerkvenem obredu se je podala vsa družba k nevestinem očetu na pojedino. Toda ceremonije v cerkvi so svate tako izmučile in vročina je bila tako neznosna, da so celo nevestine družice v svojih lahkih oblačilih izjavile, da ne morejo strpeti v zaprtem prostoru. V tej situaciji so sprejeli z navdušenjem predlog enega izmed svatov, da bi se šli v ribnik v parku kopat. Gospodje in dame so si oblekle kopalne kostume in skočile v vodo. Tam šele se je razvilo pravo slavlje.

Belgijski kralj okraden

Belgijski kralj Albert in njegov ordonanci častnik sta se kopala v bližini Ostendea. Ko sta se vrnila v svoji kabini, sta opazila, da je bil neki nepozvanec v tem času opravil temeljito delo. Kralju je zmanjkala zlata ura v vrednosti 10.000 frankov, zlat žepni nož, verižica in listnica s 500 franki. Policija je uvedla strogo preiskavo in kakor poročajo, je dolgoprstneža tudi že ujela. Je to neki Rus, ki sploh ni vedel, koga je okradel. Vrednosti je bil že vse prodal v neki igralnici.

Prvi strel na luno se ni posrečil

Znani profesor Goddard s Clarkove univerze v Massachusettsu je poskusil izstreliti s posebnega stolpa 3 m dolgo raketo. Raketa je švignila pravilno v zrak, toda v višini 500 m se je z oglušajočimi detonacijami razletela. Padla je v žarečih kosih na tla. Občinstva, ki je prisostvovalo eksperimentu, se je polotila panika, toda nesreče ni bilo. Goddard je nad prvim neuspehom nekoliko razočaran, a hoče svoje poskuse ponoviti. Raketa je bila napolnjena s plini, čijih sestava je znana samo izumitelju in ki bi ji naj dali v neki višini potrebno brzino.

Črni škorpioni na pohodu

V bližini Tamanarja in severno od Agadirja (Francoski Maroko) so se pojavili črni škorpioni v velikanskih množinah. Iz mnogih hiš so se morali ljudje izseliti, veliko jih je bilo opikanih. Več ljudi se bori s smrtjo, a sedem jih je že umrlo.

Zadar plesalka grgr

V Kaliforniji je silno vroče

In zato ni čudno, da se je odločil ob neki nedavni prireditvi v Los Angelesu cel orkester, producirati se v tem toplem in v tem položaju. Samo to je čudno, da plesalci niso sledili njegovemu vzgledu.

Zora voda

proti sivim lasem!

Ne barva, temveč vrača sivim lasem prejšnjo naravno barvo.

Zak. zašt. Odobrena od zdravstvenega odseka pod št. 1793-20. kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh siguren in trajen. Cena steklenici brez poštnine Din 35.—

ZORA VODA I. OREL, Zagreb
Radićeva (Duga) ul. 32.

Lekarnam, drogerijam, parfumerijam, brivnicam in trgovinam mešanega blaga damo v komisijo.

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Brata Platov v Rigi imata že dolgo velik sloves kot izvrstna komponista študij. Njihove kompozicije izhajajo vedno pod skupnim imenom »tvrde« Platov. Edini resni konkurent teh dveh genialnih Rusov je bil Henry Rinck v Barceloni. Vsaj do svetovne vojne. Danes komponira cela vrsta mladih Rusov skoro z istim uspehom.

Brata Platov sta leta 1905 priobčila sledečo duhovito študijo. Ideja te študije je tako nenavadna, da je zelo težko rešiti postavljeno nalogo. Kompozicija ilustrira jako dobro ogromno moč para lovcev.

Beli: Kh2, La5, Lf1, f2, h3 (5 figur)

Črni: Kh4, Da8, Le6, a7, h5 (5 figur)

Beli na potezi remizira.

Črni ima damo proti lovcu, torej ogromno premoč. Res je, da črni kralj ne stoji dobro. Prav lahko bo prišel v zaniko. Toda ravno ta navidezna slabost črnega kralja mora speljati reševalca na napačno pot.

Prva poteza rešitve leži na dlan:

1) f2-f4

Beli grozi mat na e1 z lovcom a5. Črna dama to nevarnost seveda z lahkoto odstrani. Pa vendar dama svojemu kralju ne more pomagati. Na 1) — Da8—e4 sledi takoj mat z La5—d8+.

Črni ima samo eno potezo, ki ga reši. Ni težko najti jo. Hitro bomo videli, da bi dama lahko krila oba mata na e1 in na d8, če bi črnega lovca ne bilo. Šla bi enostavno na e8. Torej proč z lovcom:

1) — — — — — Le6xh3

Izsiljena žrtev črnega lovca za hip osvobodil polje g4, kamor bi se črni kralj sedaj lahko umaknil. Beli mora torej vzeti? Ne!

2) Lf1xh3

bi črni z Da8—e8 kril mat in grozil De8—e2+. To bi že bil konec. Dami dva lovca normalno nista kos.

Kaj torej? Ali naj se lovec f1 umakne? Nemogoče. Črni bi takoj dal mat na g2. Situacija izgleda zelo obupno.

Finesa kompozicije se začne šele v drugi potezi. Beli mora črnega kralja spustiti iz mreže. Torej:

2) La5—e1+

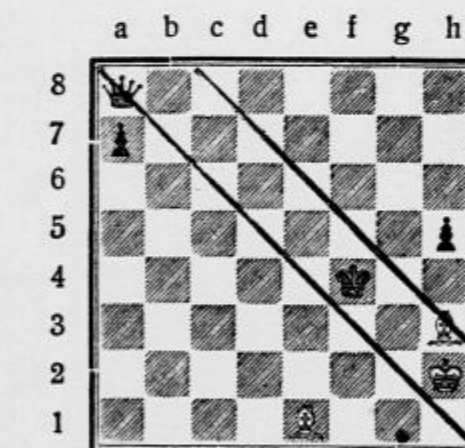
na kar seveda ni drugega odgovora kot

2) — — — — — Kf4—g4

Sedaj šele sme beli vzeti lovca:

3) Lf1xh3+

Črni kralj ne more na f3, ker bi Lh3—g2+ dobilo damo. Zato mora vzeti kmeta f4. Tako nastane sledeča čudovita pozicija.

Beli: Kh2, Lh3, Le1 (3 figure)

Črni: Kf4, Da8, a7, h5 (4 figure)

Črni kralj stoji na črni diagonali h2—b8. Obe sosednji diagonali h3—c8 in h1—a8 drži črni lovec sam. Prvo direktno, drugo indirektno, ker grozi Lh3—g2+ dobiti damo, če stopi črni kralj na drugo diagonalo. Če torej drugi beli lovec napade črnega kralja po:

3) — — — — — Kg4xf4

4) Le1—d2+ — — — — — mora odgovoriti črni: Kf4—e5

4) — — — — — Kf4—e5

Jasno je, da bo beli trajno zasledoval črnega kralja:

5) Ld2—c3+ — — — — — Ke5—d6

6) Lc3—b4+ — — — — —

Črni kralj pleše po diagonali h2—b8, ki je ne more zapustiti. To je remis. Remis z večnim šahom, kakor pravimo šahisti.

Par lovcev je grozno orožje.

Pa vendar vsebina študije še ni izčrpana.

Ali res ni kotička za črnega kralja, ki bi dal zavetje pred večnimi napadi lovca? Pa! Pogledajmo.

6) — — — — — Kd6—c7

7) Lb4—a5 — — — — — Kc7—b8

Kralj je na koncu diagonale. Dijagonala belega lovca pa je na žalost krajša. Na b8 je kralj varen pred napadajočim lovcom.

Da vključ temu beli doseže remis, to je jedro študije. Na b8 je črni kralj varen, toda svoji dami je zastavil pot. Nesrečna dama že od početka ni imela linije a8—a1, sedaj pa ji je kralj vzel linijo a8—h8. Ostala ji je samo še dijagonala a8—h1. To pa ji vzame beli lovec:

8) Lh3—g2! — — — — —

Dama je zajeta. Črnemu ostaneta samo še kmeta na a7 in h5. Prvega drži lovec, ki se rad žrtvuje zanj, drugega beli kralj. Partija je remis.

Brata Platov sta pred leti zbrala svoje študije. Cela knjiga jih je. Študija, ki smo jo danes pregledali kaže, kakšno bogastvo idej mora biti nagromaden v tej zbirki.

K turnirju v Karlovi varih, ki prične 30. julija je bilo vabljenih 22 moštvo. Ko se je tudi svetovni prvak dr. Aljechin odločil, da se vabilo odzove, je bila lista udeležencev popolna.

Po smrti vele mojstra Retija je bilo eno mesto zopet prosto. Naval na to mesto je sedaj ogromen. Nič manj kot 35 igralcev se je ponudilo komiteju.

V tej situaciji je komitej izbral in zopet izbral ter nazadnje za definitivno odločitev obdržal sledeče štiri kompetente: gg. Flohr iz Prage, Brinkmanna iz Kiela, Hönligerja iz Dunaja in dr. Astaloša iz Sarajeva.

Med temi štiri kompetenti bo odločila kocka. Upajmo, da bo sreča našemu rojaku mila!

Kino

Filmska romantičnost

Senzacionalna poroka v Hollywoodu
Nedavno tega smo poročali o senzacionalni ženitbi Johna Gilberta z Ino Clairvo. Ta idol tolikih žen in tolikih devojek se je oženil nenadejano, tajno, kakor da bi se bal, da bi mu še v poslednjem trenutku kdo ne stopil čez pot...

Docela druga je bila stvar z Joan Crawford in Douglasom Fairbanksom. Ona nista tajila, da se imata rada, nista svoje ljubezni skrivala pred svetom. Hodila sta zmerom skupaj na ples, na sportske prireditve, na filmske premijere. Hotela sta se vzeti, a se nista mogla. Nista se bala, da bi s tem, da se poročita, tvegala popularnost. Ničesar se nista bala, a vendar nista mogla pred oltar. Branil jima ni nihče drugi kakor Mary Pickfordova. Čeprav je Douglas ml. sin velikega Douglasa iz prvega zakona, ga je bila Mary vendar vzljubila kakor svojega rodnega sina. Proti poroki se ni morda borila zato, ker bi ji Joan Crawfordova ne bila simpatična.

Nasprotno ima Joan Crawfordovo zelo rada, vrhu tega pa jo ceni tudi kot umetnico. Nečesa drugega se je Mary bala. Bala se je, da mladi Doug ne bi bil še premlad za zakon in še nezrel za prenašanje zakonskih bremen. In zato se je, čeprav je vedela, kako rada se imata Joan in Douglas, borila z vsemi sredstvi, da se ne bi vzela. In tako sta se onadva vdala v usodo in potrpežljivo čakala, da Mary Pickfordova popusti.

Tako vsaj trdi del ameriškega tiska, med tem ko so drugi ameriški listi že pred meseci prinesli senzacionalne vesti, da sta se Douglas in Joan že na skrivnem poročila. Vesti so bile sicer kasneje preklicane, a vendar ni nihče prav vedel, kaj je na stvari. Douglas in Joan sta še naprej stanovala vsak v svojem domu, se medsebojno obiskala in hodila skupaj na sportne prireditve, na ples in premijere in filmala kakor popreje. Nedavno tega pa sta si vsak od svojega podjetja vzela dopust teden dni in skupaj odpotovala v New York. Nihče ni temu pripisoval kakega pomena, a ko so v Hollywoodu doznali, da sta se med tem v New Yorku poročila, je ta vest učinkovala kakor bomba. Listi so spet imeli dovolj gradiva. Pisali so vse mogoče stvari. Novinarji so se brez odloga odpravili k Mary Pickfordovi, da jo vprašajo, kaj ona misli o tem. Odgovorila jim je, da je prišla do spoznanja, da ne kaže drugega, kakor da popusti. Dejala je, da nima ničesar več proti tej poroki.

Novinarji so intervjuvali tudi mlado zakonsko dvojico v New Yorku, kjer jim je zlasti Joan Crawfordova morala odgovorjati na nešteta vprašanja. Vedeti so hoteli, ali se filmska zvezda ne boji, da bo zakon ovira njene karijeri. Crawfordova je odgovorila: »Niti najmanj! Iz izkustva vem, da je zakon ovira samo onim igralcem, ki so šele v začetku svoje kariere, jaz pa, mislim, nisem več. Sicer pa, kdor ljubi, mora tudi trpeti, in jaz se hočem boriti za svojo srečo in paziti na to, da bom imela uspeha v filmih in da bom srečna v zakonih. Mida sva najin zakon osnovala bolj na tovarištvu in prijateljstvu, kakor na suženjski prikljenosti za vse življenje. Če bova spoznala, da se ne skladava, česar pa se ne bojim, se bova ločila, nikakor pa ne misliva drug drugega ovirati v njegovi karijeri.«

Upajmo, da ima Joan Crawfordova prav in da bo tudi poslej imela uspehe v filmu. Zakaj res bi bilo škoda, če bi zaradi zakona izgubili tako umetnico in tako lepo žensko kakor je Joan Crawfordova.

Buster Keaton snema

Filmski atelje. Filmski atelje za neme filme. Vse povsod buka, vpitje in ropot, udarjanje kladiv, kričanje režiserjev — samo v eni dekoraciji vlada tišina. Režiser je bil odločil svoj megafon in se nekaj pogovarja z Dorothy Sebastianovo. V kotu sedi neki moški na postelji, elegantno oblečen, okoli njega ljudje, vsi molče. Buster Keaton je to in njegovi gagmani. Vrši se ravnokar snemanje prizora za film »Busterova 24karatna devica« in je treba dobiti uspel domislek. Zato je to mir.

»Ha, že imam idejo,« izpregovori Buster Keaton. »Prišli smo v snemanje do točke, da sem nekoliko opito Dorothy Sebastianovo, to je svojo ženo, prinesel v sobo in jo vrgel na posteljo. Zdaj bomo snemali, kako jo poskušam sleči. To bo smešno!« To pot so gagmani izjemoma takoj pristali na ta predlog in začeli nemudoma razpravljati o podobnostih. To je trajalo precej dolgo, uro ali dve. Toda nihče ni zaradi tega sitnaril, nego so vsi tiho in potrpežljivo čakali. Naposled je režiser dal znak: »Vse je pripravljeno. Luči! Snemanje!« Reflektorji mečejo široke šope svetlobe na dekoracijo, ki predstavlja spalnico s posteljo, na kateri leži Dorothy Sebastianova, ki sijajno glumi pijano žensko. Postavi jo sede na posteljo, med tem pa mora z eno roko nekaj pograbiti na bližnji mizi in ona se mu takoj izmuzne iz rok in pade na drugi strani postelje na tla. Buster steče okoli postelje in ker je v ravnanju z ženskami nemalo nereden, jo vse prej ko nežno spet zavali na posteljo. Spet se mu skotila na tla in spet jo Buster položi na posteljo. Ko se mu končno posreči, jo začne slati. Tega še nikoli v življenju ni storil. Kaj naj ji najprej sleče in kje naj začne? Poskuša tukaj, poskuša tam, poskuša na ta način, poskuša na onega — ne gre in ne gre. Tedaj mu šine v glavo rešila misel: škarje. In začne s škarjami rezati in striči njeno obleko, a obenem tudi kombineto. Tisti mah dva operaterja preneha snemati. »Kaj je spet?« zagrmí režiser. Operaterja ga niti ne slišita: tako se grohotata in smejeta. Na srečo sta ostala dva operaterja ohranila hladnokrvnost in tako je bilo moči prizor sneti do konca.

Tak je način Keatonovega dela pri firmi Metro-Goldwyn-Mayer. Mnogo več časa potrošijo z razmišljanjem o komičnih domislekih kakor snemanjem samim. Zato pa so tudi uspehi sijajni. Predzadnji Keatonov film »Pot skozi okno« je doživel v vsej Ameriki, čeprav je bil nemi film, kolosalen uspeh. Kritiki so ga primerjali z Busterovima najboljšima deloma »Navigatorjem« in »Zakonom gostoljublja«.

V filmu »Busterova 24karatna devica« igra Buster Keaton nezmatnega krojačica, ki se je zaljubil v gledališko igralko. Ona pa ne mara zanj, ker je zaljubljen v nekoga drugega igralca. Toda ko jo leta ostavi, se iz osvete poroči z Busterjem. Ko Buster kasneje izve, iz kakšnih razlogov ga je bila vzela, je ves obupan in počenja razne neumnosti, dokler naposled ne dospe po mnogih pustolovščinah na neko ladjo. Tam se mora boriti s četo hitopetev alkohola, ki jih končno premaga ter potem s svojim večno negibnim obrazom poljubi svojo izvoljenko.

DESINFEKCIJSKA (razkuževalna)

SREDSTVA

133

za vse vrste proizvajalca »Chemotechnica« družba z o. z., Ljubljana. Mestni trg št. 10.

Radio

Nedelja, 21. julija.

LJUBLJANA 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10.30: Poljedelska ura (inž. Černe). — 11. Pevski koncert kvarteta »Ljubljane«. — Koncert radio orkestra. 15: Reproduciran glasba. — 15.30: Humoriščno štivo (Milčinski). — 16 Citraški koncert z. Loeškeja. — 20: Prenos koncerta z Unionskega vrta. — 22.30 Napoved časa in poročila.

Ponedeljek, 22. julija.

LJUBLJANA 12.30: Reproduciran glasba. — 13. Napoved časa, borzne vesti, reproducirana glasba. — 13.30: Novice iz dnevnika. — 18: Koncert radio-orkestra. — 20: Predavanje o treznosti vzroki. — 20.30: Koncert radio-kvarteta. — Napoved časa in poročila. — ZAGREB 15.15: Reproduciran glasba. — 22.30: Prenos mednarodnega koncerta iz Varšave. — BEOGRAD 12.45: Koncert radio-kvarteta. 17.30 Plesna godba. 20.25: Radio kvartet in klavirski koncert. — 21.40: Poročila. — 22.25: Ruske narodne pesmi in romance. — PRAGA 16.30 Koncert iz Bratislave: dueti in solosevi. — 19.05: Prenos slovaškega programa iz Košic. — 20.30: Prenos mednarodnega koncerta iz Varšave. — 22.20: Reproduciran glasba. — BRNO 16.30: Prenos iz Bratislave. — 19.05: Slovaški program iz Košic. — 20: Orkestralni koncert. — 20.30: Mednarodni koncert iz Varšave. — VARŠAVA 16.40: Reproduciran glasba. 20.30: Mednarodni koncert poljske glasbe. (Orkester in solisti). — 22.45: Koncert iz Krakova. — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 16: Koncert kvarteta. — 20: Pevski koncert. — 20.30: Prenos mednarodnega koncerta iz Varšave. Koncert lahke godbe. — BERLIN 17: Popoldanski koncert. — 20.30: Prenos mednarodnega koncerta iz Varšave. — Godba za ples. — FRANKFURT 16.15: Prenos koncerta iz Stuttgarta. — 20.45: Stare skladbe za godalne instrumente. — 21.45: Reproduciran glasba. — LANGENBERG 17.35: Popoldanski koncert. — 20: Koncert komornega orkestra. — Nesmrtni glas Carusov (italijanske pesmi). — Koncert lahke godbe. — STUTTGART 16.15: Popoldanski koncert. — 20.15: Koncert Filharmoničnega orkestra: Mozartove

skladbe. — 21.30: Pevski koncert in lahka godba. — BUDIMPEŠTA 9.15: Dopoldanski koncert. — 17.45: Koncert lahke godbe. — 20.30: Prenos mednarodnega koncerta iz Varšave. — Ciganska godba. — LONDON 19.45: Mešan večer. — 22.15: Prenos koncerta iz Cardiffa. — Godba za ples. — RIM 17.30: Popoldanski koncert. 21.: Vokalni in instrumentalni koncert.

Torek, 23. julija.

LJUBLJANA 12.30: Reproduciran glasba. — 13.: Napoved časa, borzne vesti, reproducirana glasba. 18.: Koncert radio-orkestra. — 20: Slovenska literarna zgodovina. — 20.30: Nušič: »Sumljiva oseba«, izvajajo člani nar. gled. — 22: Koncert radio-orkestra. — 22.30: Napoved časa in poročila. — ZAGREB 13.15: Reproduciran glasba. — 18: Poljudni koncert radio-kvarteta. — 20.35: Srbske narodne in ciganske pesmi. — 21.35: Poročila. — 22.10: Koncert radio-kvarteta. — PRAGA 19: Koncert godbe na pihala. — 20: Koncert Dvořakove glasbe. — 20.30: Narodne pesmi. — 21.05: Program iz Brna. — 22.20: Koncert lahke godbe. — BRNO 19.05: Večerni koncert orkestra. — 20: Moderna češka pesen. — 20.25: Vespeloizra. — 21: Koncert lahke glasbe. — 22.20: Koncert iz Prage. — VARŠAVA 18: Pevski in klavirski koncert. — 19.50: Prenos opere iz Poznanja. — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 16: Koncert orkestra. — 18.15: Komorna glasba. — 20: Večer balad. — 21: Poljudni koncert orkestra. — BERLIN 17: Pevski in klavirski koncert. — 21: Vojaska godba. — 20: Kolportaža. — 21: Zborovski koncert. — FRANKFURT 16.15: Popoldanski koncert orkestra. 20.15: Prenos opere iz Stuttgarta. — 0.30: Nočni koncert. — LANGENBERG 17.35: Koncert komorne glasbe. — 20: Orkestralni koncert lahke godbe. — STUTTGART 16.15: Koncert iz Frankfurta. — 20.15: Opera »Cornevilski zvonovi«. — Koncert lahke godbe. — BUDIMPEŠTA 9.15: Dopoldanski koncert. — 17.15: Koncert ciganske kapela. 18.30: Zborovski koncert. 20.10: Koncert solistov. — Godba za ples. LONDON 19.45: Koncert orkestra in solistov. — 21.35: Komorna glasba. — 22.45: Godba za ples. — RIM 17.30: Popoldanski koncert. — 21: Puccinijeva opera »Dekle z zlatega zapada«. — STOCKHOLM 19.25: Reproduciran glasba. — 20.30: »Jodlerji in dueti«. — 21.40 Koncert lahke godbe.

Križanka „Goba“

Vodoravno: 1. kraj na Jadranu; 5. kratkica; 7. doba; 8. pomožni glagol; 11. tebanška kraljica; 13. bog pesništva; 16. pomožni glagol; 17. posoda; 18. rimski kralj; 19. del obraza; 21. del glave; 24. reka v Sloveniji; 25. rimski pozdrav; 26. papiga; 28. nasprotno od kratkega; 29. kras sobe; 32. grški modrijan; 33. vrh v Alpah; 39. monolit; 40. dvojica; 41. reka v Rusiji; 43. števniki; 44. predlog; 46. uporabno sredstvo; 48. isto kot 19; 50. zapovedan čas; 51. sport; 54. turški bog; 56. židovski pisatelj; 57. grški bog; 61. kipar v 4. st.; 63. reka v Sloveniji; 64. naplačilo; 66. delo N. Ljeskova; 69. bog vetrov.

Navpično: 2. mesto v Rumuniji; 3. italijanski splošnik; 4. oseba iz grške mitologije; 6. ptič; 8. morska žival; 9. arabski predlog; 10. velika skala; 11. grško svetišče; 12. rastlina; 15. letalo Amundsen; 16. pomožni glagol; 20. hrv. predlog; 22. vzklík; 23. prostor med stebrovjem in streho; 24. pomožni glagol; 26. italijanski predlog; 27. veznik; 33. del glave; 34. učitelj (hebrejsko); 35. del sobe; 36. rumunski splošnik; 38. junak (popularnih pustolovščin); 41. mi-

ljenec Katarine II.; 42. član družine; 43. ognjeno orožje; 45. franc. romanopisec; 47. naziv očeta; 49. kemijska spojina; 52. ikavski predlog; 55. vzklík; 57. fr. oseb. z. (fonet); 58. zver; 59. žuželka; 60. vrsta barve; 62. novček; 65. Angleški književnik; 67. grška črka; 68. italijanski splošnik.

Rešitev križanke »Jadrnica« z magičnim kvadratom

Vodoravno: 2. skok. 5. toda. 7. Adam. 8. Eros. 10. za. 11. ar. 12. Ra. 13. Mai. 14. In. 15. ah. 17. oje. 19. breg. 20. greben. 22. la. 23. Etna. 24. Ig. 26. ade. 28. Ču. 29. noge. 31. Abo. 33. Krakatau. 35. Eva. 37. t. l. 38. cena. 40. at. 41. nase. 42. obod. 46. kreda. 50. nadir. 51. jadro. 52. ladja. — **Navpično:** 1. sodar. 2. sta. 3. koder. 4. kamor. 6. Alain Gerbault. 9. sanje. 10. Zane. 11. apage. 13. Mira. 16. hr. 17. oba. 18. enica. 19. Blegaš. 21. en. 25. Gubec. 26. Ana. 27. dok. 30. et. 32. oven. 34. ata. 36. Ana. 39. as. 42. oj. 43. Ba. 44. od. 45. dr. 47. el. 48. da. 49. a. D. 50. na. — **Magični kvadrat:** 1. dojem. 2. omara. 3. jadro. 4. error. 5. Maori.

Donald Ogden Stewart:

Brezhibno vedenje

I. Etiketa dvorjenja

Denimo, da si še mlad in bi rad dvoril otmeni mladi gospodični. Kot akademsko naobrazen človek si zaposlen pri banki. Nekega dne pride k depositni blagajni mlada dama Dora D., ki takoj zbudi tvojo pozornost s svojo prijetno pojavo, katere bistvo je v tem, da pravi tvojemu ravnatelju »oče«. Mnogim mladim ljudem se vidi šikovno, reči očetu kar kratko »pači« ali pa »stari«. Kakor hitro slišiš, da je tvojega predstojnika pozdravila »Zdravo, očka«, smeš biti uverjen, da je vredna tvoje pažnje.

Poset

Točno ob določeni uri se pojaviš na domu mlade dame. Na tvoje zvonjenje odgovori za vrati ovcarski pes z divjim lajanjem. Naposled ti sobarica odpre. Nakar se odkriješ, slečeš rokavico in rečeš: »Ali je gospodična D. doma?« Sobarica odgovori: »Mislim, da je.« Daš ji posetnico, pes pridivja iz veže in te ukolje v desna ali pa leva meča. Potlej te sobarica vede v sobo, kjer sedi star gospod z dolgo belo brado, ki trdno

spl. »Doričin ded.« reče služkinja, nakar odvrneš: »Aha«. Ona odide in ti ostaneš sam z dedom, ki se čez nekaj časa zdrami in te srepo gleda nekaj minut. Potlej te vpraša: »Ali vas je pes ugriznil?« »Da.« odgovoriš. »Ta ugrizne vsakega.« reče ded in spet zadrema. Pomirjen si prižgeš cigareto.

V vrtilih se pojavita fantek in punčka; nekaj časa te ogledujeta, potem pa se spustita v aboten smeh in stečeta proč. Nenadoma se ti zazdi, da bi bilo dobro pogledati, ali nisi pozabil ovratnice. Takrat stopi v sobo stara gospa s strogimi očmi. Vstaneš in se prikloniš. »Jaz sem babica gospodične Dorice, zdi se mi, da je tu zakajeno.« pravi in ti séde nasproti. Njena opazka gotovo ni migljaj, da bi posegel v dozo, tudi bi bilo pogrešno reči: »Na žalost imam danes samo dvorne cigarete, toda če vam smem postreči...«

Stremiti moraš kar najbolj za tem, da se priklupi prav vsem rodbinskim članom. Skušaj se z babico spustiti v pogovor in skrbno izberi predmet, ki misliš, da jo bo zanimal. Konverzacijska umetnost temelji v glavnem na tem, da pogodiš, o čem sobesednik najraje govori. V našem primeru bi na priliko bilo napak reči Doričini babici: »Ali ste že poskusili napraviti cin na sintetični

način?« ali pa: »Pa menda vendar ne mislite, da bi kdaj Dempsey izgubil knock out?«

Človek, ki ima kaj izkustev in ve, o čem stari ljudje najraje govorijo, bo najbrže takole začel: »Tak Jeremija Smith je v četrtlet vendar umrl za rakom.« ali pa »Kaj ne, pogreb gospe Lili je bil krasen?« Če si takten, se stari dami kaj kmalu tako zelo priklupi, da ti bo jela pripovedovati, kako jo nadleguje protin, in ti zaupala, katere jedi ded je in katerih ne je.

Naposled se prikaže gospodična Dorica. Njena prva beseda je: »Upam, da niste dolgo čakali! Hilda mi sploh ni povedala, da ste prišli.« nakar odvrneš: »O. ne, šele pravkar sem prišel.« Nato poreče: »Ali naj greva v salon?« Tvoj odgovor: »Za Boga, da!«

Čez nekaj minut si sam z njo in tedaj lahko začneš z dvorjenjem.

Najvarneje je, če napelješ pogovor na terno »o sodobni devojki«. Po nekaterih uvodnih opazkah rečeš iznenada: »Ne, ne morem verjeti, da bi res dostojna dekleta mogla biti taka.« Ona seveda vpraša: »Kakšna?« In odgovoriš: »Bože, taka, kakor jih slikajo v modernih romanih. Na primer glede poljubljanja.« To reki vstaneš in sedeš k

njej na zofa. »Ah.« rečeš, »ti pisatelji so res strašni; če bi jim človek verjel, bi sodobni mladi moji in dekle, kadar sedita skupaj na zofa, tisti mah utrnili luč in se jela poljubljati.« »Strašno.« pritrdi ona in se z roko slučajno zadene v prevodno vrstico. Luč ugasne.

Pri prvem posetu se ne spodobi, da bi ostal delj kot do pol ene ponoči.

Snubitev

Po dveh do treh mesecih uradnega dvorjenja je navada, da gospod zasnubi. Če ima dekle že tri ali štiri plesne sezone za seboj in ima vrhu tega nekaj doraščajočih sester, se navadno odloči, da pristane. Potem je zaroka in dvorjenja je konec.

II. Na koncertu.

Če hočeš glasbo poslušati s pravim umevanjem, ali, kar je mnogo važnejše, če se hočeš delati, kot da bi imel umevanja zanj, se moraš brezpogojno ravnati po celi vrsti važnih predpisov.

Kot čisto splošno a vendar temeljno pravilo naj navedem, da se ti nikoli ni treba navduševati za katerokoli vrsto glasbe, ki je bila napisana po letu 1870. Če se skrbno ravnava po tem predpisu, boš kmalu doživel veliko zadoščenje,

ki ga daje zavest, da so glasbeni kritiki in dnevno časopisje s teboj enih misli.

Kraljestvo mode

Obleke za dom in vrt

Večkrat je lažje izbrati elegantno obleko za promeno ali za večerne prilike, kakor pa najti oni skromni »nič«, ki ga hočemo nositi doma in na vrtu ali pa na letovišču. Take obleke naj malo stanejo, vendar naj bodo pa mične in delujejo apartno, obenem naj se pa lahko čistijo, ker drugače je njih namen popolnoma izgrešen. Mnoge dame podcenjujejo vrednost vrtnih oblek in izberejo v ta namen predelano staro obleko. To je gotovo velika napaka, ker prav domača obleka dokumentira okus dame, njeno osebnost in nadarjenost, običeji se z malimi sredstvi res elegantno.

Za domače in vrtno obleke prihajajo v prvi vrsti v poštev tkanine za pranje, pa naj bodo potem že izrecna blaga za pranje ali pa tudi svila, ki se lahko pere in obenem ni nič manj praktična, večkrat pa celo bolj trpežna, kakor drugo blago.

Posebno izbiričino moramo biti pri izbiri barv, ker nas tudi najlepše barve prav razočarajo, če se ne dajo prati ali pa na soncu obledo. Lahkega pranja in čiščenja take obleke pa ne smemo ovirati s kom plicirano izdelavo in krojem, temveč moramo voliti najenostavnejše linije, ki se pod milim nebom tudi vedno najbolje podajo. Čeprav je domača obleka v večini primerov popolnoma negarnirana, vendar porabljamo za njo večkrat tudi vezenino, najrazličnejše vrste. Te vezenine so po večini preproste in lahke tehnike in večkrat tudi volnene, vendar pa so si pridobile mnogo prijateljic tudi umetnostno-obrtno slikarje, ki se dajo prati. Nenavadno šik so tudi različne aplikacije, ki jih lahko napravimo s prav malimi sredstvi in vedno dobro delujejo.

Ne samo na promenadi, temveč tudi doma rabimo zadnji čas majhno in lahko ogrinjalo, n. pr. v obliki kratke jopice, ki pa ne sme biti nikdar iz dragega materiala, temveč vedno popolnoma primitivna iz platna ali flanele. Kakšna naj bo ta sestava, vidimo na naši zadnji skici: obleka z jumperjem ima raven zgornji del in krilo z globokimi gubami. Ta model je iz platna naravne barve in prepašen z živo modrim pasom ter okrašen z velikimi vezenimi pikami. Jopico iz modrega platna v barvi pik si prav lahko sešijemo ter si tako napravimo prav z majhnimi žrtvami odlično oblečko za dom in izprehode na deželi.

Poleti rabimo vedno tudi novo spalno haljo, ki jo lahko napravimo iz dveh tkanin in sicer najlažje iz pisane in enobarvne blaga, ki skupaj prav dobro učinkujeta. Druga slika naše skupine nam kaže raven, na levi s trakovi zavojljani model, ki ima pisan in nazobčan zgornji del prišit na enobarvno blago. Prav taki so tudi rokavi. Dobro učinkujejo pri vrtnih oblekah tudi pi-

neko spretnost, zanesljivo ne izvirajo iz nizkih slojev družbe.

Ob sklepu prve točke je umestno, da tiho zagodrnjaš »hm« in pri tem počasi zmaješ z glavjo. Potlej si izberi iz večje zaloge opazk kako primerno, denimo kaj takega: »Da imamo še zmerom ljudi, ki jim Mendelssohn še kaj pomeni!«

Naslednja točka, denimo, je solo kolarturne pevke. Ob tej priliki mimogrede omeniš, da ti ni prav nič do petja, iz preprostega razloga, ker ti je simfonična glasba, zares absolutna glasba pokvarila okus za takole glasovno gimnastiko. To priliko porabi prijatelj, ki te vpraša, katero prednasanje v solu ti je najbolj pri srcu. Odgovor: »Klavirski koncert kajpak.« Vprašanje: »Katero pianista imate najrajši?« Odgovor: »Rahmaninov.« Potlej pa, še preden se prijatelj utegne opomoči, bum... »Morda vam je znano, da je njegova hči zdaj na univerzi?«

Čeprav ni absolutno potrebno, ne more škoditi, če vržeš ob sklepu koncena siromaku na glavo nekaj poraznih ugotovitev. Tale opazka, izrečena z lahkim vzdihom, mi je najljubša: »Čisto dobro in lepo, toda Beethoven je pač samo Beethoven...«

sani našivi, ki celoti dajejo živahen akcent, kar pod milim nebom izvrstno deluje. Na prvi sliki vidimo obleko z jumperjem iz surove svile, ki ima z barvastimi našivi obrobjen izrezek, rob jumperja in krila.

Prav važno vlogo pri domačih oblekah igrajo razne svile za pranje in še posebno rižasti vzorci, ki jih drugače rabimo za moške srajce. Če ta material obdelamo v različnih smereh, dobimo najmičnejše efekte (slika 3). Razen belih svil za pranje imamo tudi beže, zelene in drugobarvne, večkrat so pa tudi progasti vzorci v raznih odtenkih in barvah, ki se pa med seboj seveda morajo skladati. V svoji ornamentiki dobro premišljena obleka, ki prav dobro uveljavlja stasitost, nam bo delala vedno veselje zlasti zato, ker jo lahko rabimo za najrazličnejše prilike. Za damo v službi je taka pralna obleka prav pripravna tudi za urad. Da jo poživimo, jo združimo s pisano ovratno ruto.

Za dom in vrt so potrebni vedno prav preprosti in komodni čevlji, ki so trpežni in se dobro prilagajajo drugi obleki.

Za jutranjo promenado

Tudi v pasjih dnevih so jutranje ure večkrat hladne in zato moramo imeti tudi kako toplejšo obleko, kakor n. pr. komplet

iz blaga, ki ga rabimo tudi lahko na popotovanju in pa pozneje v mestu na promenadi. Na vsak način pa moramo imeti toplo ogrinjalo, ki si ga vržemo čez promenadno obleko. V prvi vrsti prihaja tu v poštev dolg plašč, kakršnega vidimo na prvi sliki, vendar je pa mnogo dam, ki dajejo prednost kratki jopici, ki deluje zelo mladostno (slika 2)

Solnčniki

Prav nič ni čudnega, da so se zopet začeli pojavljati solnčniki, ker je moda z vsakim dnem zopet bolj ženska in je celo

sportna moda prevzela marsikaj, kar ni več v skladu z nekdanjo deško nošo. S tem je v zvezi tudi zopetni pojav bolj fantastične linije, ki ima v spremstvu vse podrobnosti toalete, kakor smo je bili navajeni iz prejšnjih časov in je zato torej potreben tudi solnčnik.

Že lani smo ga videli večkrat, letos pa

spada k vsaki elegantni obleki. Solnčniki so mali in razdeljeni v mnogo delov in se morajo v barvan skladati z obleko. Tako n. pr. vidimo med drugimi tudi čipkaste solnčnike, ki so kombinirani s svilo in se k čipkastim oblekam izvrstno podajo (slika 1) Pa tudi enobarvni modeli z aplikacijami iz iste pisane museline, kakor je iz nje napravljena obleka, so zelo moderni (srednja slika). Če so obleke vezene, pa nosimo vezen solnčnik, kakor ga vidimo na naši zadnji skici.

Izložbe

P. Maždič

informirajo Vas o zadnjih novitetah.

P. MAGDIC, LJUBLJANA
Aleksandrova cesta.

Zdravstvo

Zdravniška posvetovalnica

G. M. G. K. Kakor smo že ponovno odgovorili na isto vprašanje: Kaj resnega ni moči ukeniti, da bi se rdečica odpravila. In če že, je treba nosi videti in dognati vzrok pordetju, ki je lanko iako različen. Iz vsega opazovanja, da vam uporabljeni mazilo še bolj kožo pordeči, se da sklepati, da je koža nežna in prekomerno občutljiva. Poskusite uporabljati še isto mazilo, a mu dajte primestati 1/4-1/2 maščobe. Sicer pa treba poseči po pudru. Če ste slabokrvni, ne pozabite se zdraviti zaradi nje.

G. Elza Z. M. G. Anonimno. Koš! — G. M. R. v L. Če so zdravnik ugotovili to bolezen pri vas, morate vendar veljati kot merodajno. Pa tudi kar poročate o vaši boleznini nam, vas žal utruje v tem naziraju. Zaradi tega vam pa ni čisto nič treba obupavati. Ime boleznini je namreč strašnejše, nego bolezen sama. Tudi ne pozabite, da je bolezen ozdravljiva: seveda je treba nekaj časa izključno živeti samo zdravilni t. d. vodratne in zavratne te boleznini. Prvo, kar je treba, je to, da si takoj preskrbite enoleten dopust, katerega vam ne more in ne sme odreči nobena oblast, že zaradi tega ne, da ne inficirate pri svojem poslovanju izročene vam šolske dece. Jaso je pa tudi, da je mnogourno vsakdanje bivanje v zadetih in zaprašenih šolskih sobah, nadalje naporno poučno govorjenje za vas iako kvarno. V detajle zdravljena se ne moremo spuščati na tem mestu. Obrnite se na kakega strokovnjaka za boleznini na pljučih. Če ste telesno krepki dovolj, morda ne bo treba misliti na sanatorij. Zadošvalo bi večmesečno bivanje v čistem korskem zraku, kjer bi vršili ležalno kuro, t. i. ležati bi morali poleg običajnega nočnega ležanja s presledki sicer, a vendar skupo vsaj po šest ur na dan v senci, a pod milim nebom. Solnčenje je strogo zabranjeno. Alpskim krajem gre prednost, višinskim še večja, a končno zadošča vsak primerno temperiran kraj brez prahu, vetrov in nadležne megle. Pomorska klima vsaj v floridnem štadiju boleznini ni za take bolnike. Ležalne kure se izvajajo ob vsakem letnem času. Pozimi so bolniki pač boljše napravljani in tople odeti. Kot dijete bi vam priporočali tečno, odlično beljakovinsko hrano in mnogo mleka. Če bi vam bila dana prilika, da si daste pripravljati jedi sami in če bi jo prenesli — potem bi vam v prvi vrsti priporočali modificirano Gerson-Sauerbruchovo dieto. (Popolnoma neslano hrano. Med, tedensko 600 gr mesa, sicer samo drobovino, osobito jetra, mnogo mleka in butra, mnogo surovega sadja, salate in prikuha jajca, riž, ječmenček itd. Za zdravilo fosforasto ribje olje in mineralogen.) — Samo zvišanje teže ni vedno izraz izboljšane bolezenskega procesa, dasi debeluh s težko tuberkulozo niso nikake redkosti. Vaznejša je izguba temperatur nad 37 stopinj, jedrovi prehrana, okrepitven in dober splošen počitek bolnikov. Madžarske specialitete pa mirno lahko pustite ob strani — G. A. Š. v B. v D. Za zdravljenje takih kroničnih boleznini je umestno, veste pa sami, da je učink samomimoidič. — G. F. V. v M. V take detajle se na tem mestu ne moremo spuščati, zlasti ker ne vemo v katerem štadiju vretja se vaša kombusa nahaja. Postavite jo morda v hladno klet, kar verjetno pijači ne bo škodilo. — G. M. B. v L. Ali bi ne bilo mnogo enostavnejše, da se obrnete na vašega zdravnika, ki vam je baje svetoval na planine zdraviti vaše kožne boleznini. — In ga vprašate, katere planine da priporoča, kot na nas, ki ne vemo, na kateri kožni boleznini, da trpite? Kako naj vam potem kaj svetujemo? — G. S. K. v O. p. P. Dasi je to izjemno, pa mora danes vendar veljati kot ugotovljeno, da so posamezniki prestali splošno bolezen, o kateri ničesar ne vedo, ker so jo radi preneznatnih pojavov ali iz drugih vzrokov svoji čas prezrli. Zato ima zdravnik gotovo prav, če preiskuje kri, kjer se mu to potrebno zdi, kjer bolnik o nekdanjem okuženju ničesar ne ve. — Puščalo se vam je kri bržčas ne radi tega osumljenja, kot to vi mislite, ampak verjetno radi zvišane krvnega tlaka. Ali je ta posledica boleznini na ledvicah, ali je arterioskleroza, osobito ledvic vzrok zvišane

Sladko skrivnost

je razodela gospa Mica svojemu srečnemu soprogu. Lahko bo od sedaj uživala prepotrebni mir, ker ji trudapolno in neprijetno delo pranja odvzema

Schichtov
RADION

pritiska, tega mi ne moremo odločiti. — Albuminurija je samo simptom ledvičnega obolenja, ne bolezen sama za-se. Zdraviti bo torej v prvi vrsti obolenje ledvice. Ta obolenja so pa jako raznovrstna. Zdraviti jih ni moči po enem kopitu in naimani ne po novinah. Vsekakor se izročite v oskrbo kakemu strokovnjaku za notranje bolezni. — Ne da bi vam mogli na vaše zadnje vprašanje točno odgovoriti, domnevamo, da trpite na arteriosklerozi, osobito ledvic, iz česar se da vse ostalo razlagati. — G. P. L. v T. O Gersonovec dietičnem zdravilju jetike smo pisali ponovno že pred dvema letoma. V tedanji obliki ne izvajajo kure pač nikjer več, pač pa si pridobiva modifikacija po Sauerbruchu in v novejšem času še po Hermannsdorferju vedno ve prijateljev. Njena glavna napaka je, da so jedi, ker so neslane, navzlic vsem začimbam in še tako rafinirano pripravljaju, pehke in mnogim nevžitne in do skrajnosti zoperne. Zato dieto tudi mnogo bolnikov ne prenese. Vrhtega je čakati na učinek mnogokrat po mnogo tednov, da celo mesecev. Popolno refraktarnih naprav dijeti se kaže samo neznaten del obolenih. Izboljšajo se več ali manj skoro vsi, mnogo jia pa zdravi. Posebno učinkovito se je izkazala ta zdravilna metoda pri kirurški tuberkulozi. Primerjajte tudi na drugega vpraševalca naslovljen odgovor o istem predmetu.

tu v današnji »Posvetovalnici«. — A. z. V. Jaso, da v zadevi ne moremo razpravljati na tem mestu. Skušajte uporabljati kak primeren organski preparat nor. testikulin, hormozlandulin. Včasih se da kaj doseči s hipnozo. Vsekakor vam svetujemo, da se v tej zadevi obrnete na kakega nevrologa. — G. J. P. v J. D. Take posledice niso neredke. Bolnica naj po možnosti malo stoji in naj polaga nogo čez noč na podtaknjeno blazino, tako da leži noga na višini. Vrh tega naj jo dan na dan masira. Po noči si tudi lahko zavija nogo v obkladke, namočene v vodi, v kateri je raztopljena Darkska sol (1 žličko na pol litra vode). — V nosečnosti redno nabreknejo žile - do vodnice na nožah, pri nekaterih ženskah boli in preje, pri drugih mani in pozneje. Umestno je, da se tamkaj, kjer že sicer ni nekaj v redu, pojavljajo take stvari reje. Sicer pa brez pomena. — G. L. S. v R. D. p. L. Naobilje bo, če se obrnete na kakega internista, da se definitivno dožene vzrok in vrsta boleznini. Dotlej da si poskusite izboljšati zdravje z masažo trebuha in urejanjem diete. Malo maščob in ožljenečevia vodenikov (kruha, močnatih jedi, krompirja), nadalje fiziola in leče, mnogo salate in surovega sadja. Kuhajte si nadalje čaj iz kamelic, oranžnih lučin, kumina in posebno janeža in ga redno vživaite.

Po slovanskem svetu

Skladatelj Oskar Nedbal v Sovjetski Rusiji. Kapelnik Narodnega gledališča v Bratislavi Oskar Nedbal je s svojim orkestrom 26. junija odpotoval v Sovjetsko Rusijo. Dobil je povabilo, da priredi v Baku 10 koncertov z izbranim slovanskim programom. Nedbalov orkester šteje 80 članov. V Baku ostane Nedbal 20 dni, nakar se s svojimi godbeniki zopet vrne v Bratislavo, da tu otvori novo sezono slovaškega Narodnega gledališča. Vrne se v domovino začetkom avgusta.

Mejnik Slovanstva ob Baltičkem morju. Kakor poročajo iz Varšave, se je vršila te dni v Gdyni, v krasno se razvijajočem novem poljskem pristanišču ob Baltičkem morju, velika slavnost posvetitve mejnika Slovanstva. Je to sesterkotni kamniti obelisk. Postavila ga je »Slovanska zveza kmet-

ske mladine« ob priliki svojega tretjega kongresa v Poznanju. Slavnost se je pričela s petjem vseslovanske himne »Hej Slovanci, nakar je gldynski prost po navdušenem govoru, v katerem je proslavljaj idejo slovanstva, vzajemnosti, blagoslovil obelisk, ki naj vsemu svetu priča, da ima tudi Slovan svojo močno postojanko ob Baltičkem morju, ki jo hoče čuvati do poslednje kaplje krvi. Podpredsednik »Slovanske zveze kmetске mladine«, Stevo Račić (Jugosloven), je pojasnil pomen postavitve slovanskega mejnika ob Baltičkem morju in izjavil, da bo Zveza slovanske kmetске mladine skrbela za to, da se enaki močniti stebri-mejniki postavijo na vseh slovanskih mejah. Za Račićem so govorili predstavitelji ostalih slovanskih narodov, in sicer Lutyk za Poljake, Pavelec za Čehoslovake, Dimitrov za Bolgare, Zolotarov za Ruse in Czyž za Lužičke Srbe. V obelisk je vdolben ogromen napis: »Na granici Slovanstva postavila Slovanska zveza kmetске mladine«.

Popravite mladini storjeno krivico in odprite ji nasade!

Bled, Dubrovnik, Semmering, Po-
rečje in Lido, na drugi strani pa Mar-
tinska, Aleksandrovo, Trata, Pohor-
je, Velesovo, Ribče, Škofja Loka in
Martuljek so imena, ki so neprestano
na jeziku otrok. Prva so v mislih bo-
gatih, druga pa v glavicah dece manj
premožnih, revnih in najrevnejših
staršev.

Na sredi med tema ekstremoma zija
velika praznina, ki duši mlada srca in
grize ter trpinči duše tisočev onih, ki
bi radi iz mest na počitnice, a ne mo-
rejo. Čeprav so bili vse leto pridni do-
ma in v šoli, morebiti še bolj kot oni
zgoraj in oni spodaj, vendar morajo
ostati doma, ker tudi starši ne gredo
nikamor ali se jih pa nihče ne usmili,
da bi jih poslali. Premalo imajo njih
roditelji in preveč, da bi postali njih
otroci letoviščarji. Nevoščljivost na
eno in na drugo stran, globok obču-
tek krivice peče v nemirni krvi otrok
srednjega stanu. Razočaranje in srd
morita deco doma da se razjokajo in
zasovražijo dom in starše in zahrepe-
ne ven iz svojega solidnega miru —
gori ali doli. Navzgor je pot zaprta,
le navzdol vodi široka cesta v svobo-
do, ki mami in vabi v izprehodi brez
nadzorstva in vsemi sladkostmi čarov-
neznanih pustolovščin in romantike. In

drugo leto bi pa prišla s prispevki
vseh na vrsto druga polovica. Saj ven-
dar skoraj v vsaki družini manjka čis-
to malo, da ne morejo na deželo. To
»malo« naj bi prvo leto dala prva po-
lovica drugi, drugo leto pa druga pr-
vi. Take organizatorične genije ima-
mo v vseh društvi srednjega stanu,
da se bo akcija gotovo posrečila že na
prvi mah — kjer je pa volja dobra,
pa prav res. Premislite in začnite, saj
gre za deco vseh!

Pa če se združijo vsi dobrodelni
fondi, vendar bo še vedno dosti otrok
vseh slojev morajo ostati doma. Tem
pa naj mesto da dosti svobode, dosti
zraka in vode. Solca in zrak je v
Ljubljani v Tivoli, le svobode, te
pa tam ni prav nič. Tam je le bav-bav,
ki čuva stezice in pazi na biljke
in grečice in pa razni gromovniki, ki ka-
kor rjoveči levi gonijo deco od cvet-
lic. Drugod po svetu so travniki v
parkih za ljudi, pri nas pa za konje
in govejo živino. Edino v tem smo si
enaki z Berlinom. In tudi z Berlinom
edini na svetu.

»Gartenschönheit« je najlepši časopis
na kontinentu. V majski številki
piše Beate Hahn pod naslovom »Der
Tiergarten der Jugend — Ein Vor-
schlag« o berlinskem parku Tiergar-

vadno pustih peščinah. Ali so pestu-
nje krive, če se njih gojenci, ki jim je
določeno, da jih dan na dan vodijo
sem na šetnjo, ne morejo prosto raz-
vijati? Ne, res ne: izprehod je tem
otrokom muka, v tej obliki je pod-
smeh vseh današnjih modernih vzgoj-
nih poizkusov.

Tiergarten obsega ploskev 960 jut-
er zemlje. To je krasno veliko zemljišče,
večje kakor marsikatero plemiško po-
sestvo Srednje Nemčije in ves Berlin
bi se moral veseliti, da leži ta lepi,
zeleni kos zemlje kakor čudež sredi
puhtečega, sajastega, bobnečega sve-
tovnega mesta in je poklican, da v
prešerni množini izžareva čez tisoče
otrok bogastvo solca, svetlobe in ve-
selja do življenja. Tiergarten je po-
krajinsko poln izpremene. Z Novim
jezerom, z ribnikom z zlatimi ribica-
mi, s partijami ob Landwehrkanalu, z
vsemi temi nasadi je Linné meril na
gibčnost v oblikovanju. Če pa danes
gremo globoko v oddaljeneje dele
parka, obda obiskovalca, ki je vjen
svetlobe in zraka nasada, ista atmo-
sfera, ki so jo naši stari predniki ču-
vali v svojih »boljših sobah«, kjer so
poklonice zadržale vsak solnčni žarek
pred opravo, kjer so se košatili otrpi
Makartovi bukeji v vazah in se ni
smel ganiti noben otrok brez kazni
med grobnimi figuricami. Anglija in
Amerika sta spoznali takoj pri ustvar-
janju mestnih livad, da mora biti
praktična uporaba v ospredju; šele v
devetdesetih letih minulega stoletja
smo se v Nemčiji prerili do tega spo-
znanja in smo delali v mestni vrtni
upravi s teh vidikov. Ob berlinskem
Tiergartnu pa so se odbile ideje na-
šega časa in njega zahteve doslej ved-
no, kadarkoli se je razpravljalo o njem-
govem oblikovanju. Ogromni denarji
se izdajajo za njegovo vzdrževanje,
goje ga, olepšujejo, vendar pa park
brez radostno žarečih otrok v današ-
njem vlemestu nima več pravice do
obstanka. Kaj bi bil London brez
Hyde Parka, brez Kew ali Kensington-
Gardena, kaj bi bil Paris brez
Bois de Boulogne ali Parc de Luxem-
bourg, kjer se pri tekmovalstvu z il-
putanskimi jadrenicami srečno igra
malo in veliko skupaj! To je namreč
tista zadevščina: nikjer v Tiergartnu
se ne more staro in mlado skupno ve-
seliti, nikjer se skupaj razvedriti in
prav to je meščanu tako potrebno po-
zimi in poleti.

Stopati na trato je dovoljeno. Mo-
derni vrtnar ima dandanes v rokah
vsa sredstva za tratine, ki kljubujejo
vsakemu štrpaku in suši itd.
Drevje naj se tako razredči, da se
lahko vsa drevesa prosto raz-
vijajo in se oko spočije na velikih

Del centralnega parka v New-Yorku (pred 30 leti)

vsa ta svoboda samemu sebi prepu-
ščene dece je nasršena z vsaj štiri-
najstrednjim letoviščem...

Izbira je lahka, odločitev je nagla in
kakor pajčevina hitro je »retrgan
okvir sedanjosti da je srce že on-
stran med onimi, ki imajo pravico do
letovišča zaradi svojih slabih razmer
in zapuščeni, kakor to stanje ime-
nuje meščanska usmiljenost in dobro-
delnost. A tam spodaj miče svoboda
s svojimi mogočnostmi popeti se de-
klam tja gori v avtomobile in vile
do židanih oblek in zavisti prijate-
ljic... V srcih grebe, v dušah skeli —
krivica, v glavah divjajo blodne sa-
nje... Zakaj ne mi, pridni in snažno
oblečeni?!

To pozabljeno, na dom priklenjeno
deco srednjega stanu, počitnice stara-
jo in more. Sirote so pri živih poštni-
h starih, zapuščeni pri polni skledi,
objokani v zadovoljnosti mirnega
skromnega doma. Zdravi sodobni de-
ci srednjega stanu so počitnice zapor
in prodn bolezn na telesu, še večkrat
pa vzrok defektom na duši.

Za te ni organizacij in le »Jutro« se
jih je spomnilo po zimi, kjer je bilo
le mogoče. Seveda tudi le podpre po-
trebnih otrok srednjega stanu. Na
one, ki imajo pa toliko, da so za silo
siti in je tudi še za kak priboljšek, pa
ne misli nihče. Saj skoraj ne sme, če
ne bi bila zamera. Vsaka dobra misel
na pomoč bi bila riskantna da bi je
ne smatrali celo za vsiljivost in žali-
tev. Vendar je pa organizacijam naj-
različnejših imen in stanov dolžnost,
da se prav resno in energično vpra-
šajo za rešitev tega preresnega vpra-
šanja. V prvi vrsti je potrebna samo-
pomoč. Na ta način bi 100 članov ka-
terekoli organizacije lahko poslalo na
počitnice otroke ene polovice članov,

ten in o uporabi parkov drugod, kjer
so travniki prosti občinstvu, da se
lahko izprehaja po njih, polega po tra-
vi in malica ter se igra, sploh, da jim
nadomeščajo parki letovišča. Med
drugim piše:

Vsakodnevno življenje v Tiergart-
nu je natanko tako, kakor pred 30 le-
ti. Po ozkih, z železjem obrobjenih
poteh se izprehajajo z usodno ukro-
čenostjo pestunje, trdo držeč nara-
ščaj gosposkega Berlina za roke. Sa-
me so varuhinje železnih, po visoki
oblasti diktiranih postav: Nobenega
koraka ne na trato, nobenega žoganja,
nobenega trganja listov, nobenega ke-
panja ali sankanja na zasneženih po-
bočjih (v mestnem parku v Schöne-
bergu ovijejo drevje z blazinami, da
obvarujejo otroke poškodb pri san-
kanju!) Nobeno čofanje po vodi ni
dovoljeno. In če bi se zgodilo? Potem
pride čuvaj Tiergartna! To je črni
mož v življenju berlinskega otroka
Tiergartna. Tiergarten je s svojimi ko-
šatim drevjem in s svojimi ozkimi po-
čitnicami molčec in brez veselja za naše
otroke. V času, ko vse kriči po osvo-
boditvi otroške duše, ko se ustanav-
ljajo z največjimi stroški Montessori-
jeve šole in podeželska vzgajališča,
ko se vse stori, da se omogoči deci
svoboden razvoj, gibanje in igranje
na svetlem solncu, ko Berlin sam ne
počiva ustvarjati novih modernih par-
kov s travniki za čofanje po vodi in
za skakanje, deluje ta park dvojno
odtujljivo. Nečasoven je in nesodo-
ben, kljub svoji starosti mu manjka
romantike starih nasadov z zaplete-
nimi poti in spokojnimi prostorčki, ki
bi drugače zadivili otroška srca. Tier-
garten je zaprt klicu našega časa:
stopati na trato je prepovedano, igra-
nje je pa dovoljeno le na igriščih, na-

Francoska vlada za bolne otroke

V Parizu je dala francoska vlada zgraditi ok-
vališče, namenjeno otrokom, ki so jih morali pod-
vreči kakšni operaciji. Na sliki desno minist-
ter dela Louchour, ki se je udeležil otvoritve tega
humanitarnega zavoda, v pogovoru z njegovim
vodjo dr. Le Méele (na levi).

ploskvah ter ima svetloba in solnce
povsod prost dostop.

Trate za čofanje po vodi, solnčne in
zračne kopeli, prostori za tenis in dru-
ga igrišča morajo biti narejena.

Večje ploskve naj bodo proste za
vzorne vrtove in za trajnice. Pomno-

žiti je treba umetna gnezdišča in pro-
store za krmljenje ptic, da preženemo
ponavljanje nadloge mrčesa zadnjih
let.

Postaviti moramo preproste hišice
za prodajo kave in mleka, kakoršne
so kočice za čaj v Bois de Boulogne.

V sedanji obliki je Tiergarten mr-
tev kapital, ker je brez veselja in ima
že zato kal smrti v sebi. Nemoteno
pustite solnce vanj, odprite vrata mla-
dini, dajte ji možnost, da se razigra
in razveseli! Samo oni mestni nasad
ima pravico do obstoja, ki kaže smi-
sel za veselje do življenja.

Tako torej pravijo v Berlinu. Ali ne
velja tudi vse za naš Tivoli in za Ljub-
ljano vobče! Odprimo naše parke in
imeli bomo letovišče doma. Tako bo
rešeno brez velikih stroškov vpraša-
nje počitniških kolonij za vse sloje.
Še letos je čas! Stric Tone.

Kyffhäuser - Technikum Frankenhausen, Nemčija

inženjski in delovodski oddelek za grad-
njo strojev in avtomobilov, tehnika za šibki
in jaki tok. »Najstarejši poseben oddelek
za kmetijske stroje, avtomobilsko in letal-
sko tehniko«.

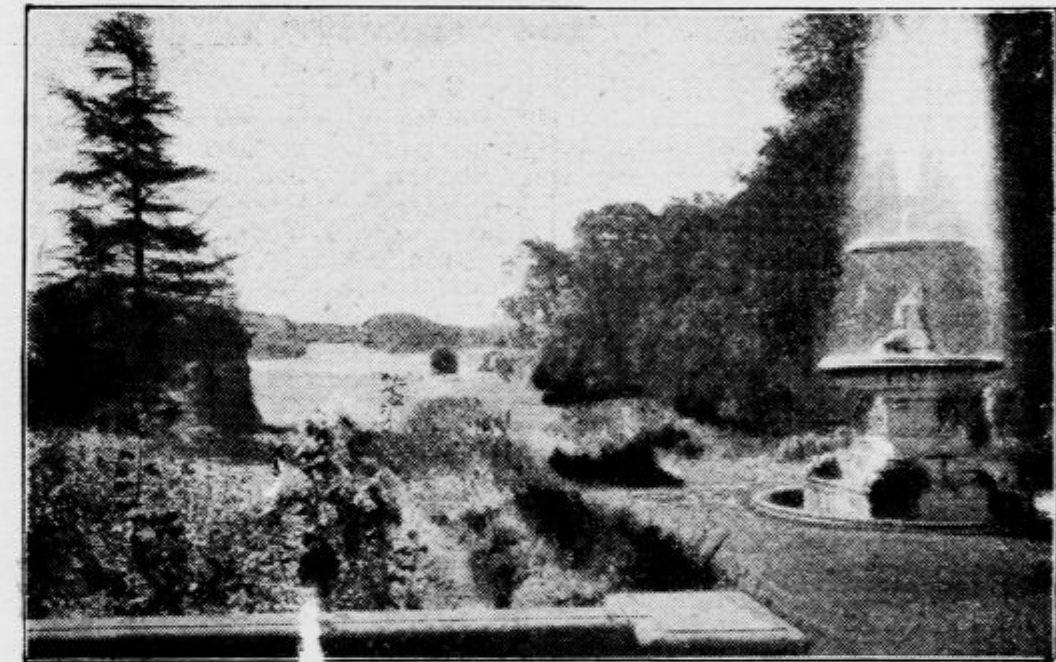
Skavti z vsega sveta se zbirajo!

Koncem tega meseca bo mladina iz vse-
ga sveta preplavila Anglijo. V krasnem,
18 hektarjev velikem Arrowe-parku pri
Birkenheadu poleg Liverpoola se bo vr-
šilo namreč velikansko taborenje skavtov
iz vsega sveta in v starodavni palači
Arrowe Hall bo konferenca delegatov.

Na poti je že 500 skavtov iz Avstralije,
1500 iz Zedinjenih držav, mnogo iz Japon-
ske, Kitajske, Sijama, Nove Zelandije, In-
dije, Sundskih otokov, iz vseh delov Afri-
ke in Amerike. Vsi narodi, vsa človeška

kjer še ni zadosti razvit; raznim skavtiz-
mu sovražnim organizacijam kakor so to
taborniki in gozdovniki, ki se rekrutira-
jo večinoma iz izključenih nedisciplinir-
nih članov, pa pokazati, da skavska ideja
zmaguje svet, ki more obstati le v redu,
sturmni disciplini in požrtvovalni ljubez-
ni in pomoči do svojega bližnjega.

V imenu bolnega angleškega kralja bo
tabor posetil, tudi prestolonaslednik princ
Waleški, ki pa bo nekaj dni ostal med
skavti tudi kot vrhovni skavt waleških

plemena se bodo sešla v navedenem parku
in v njegovi bližini in za štirinajst dni bo
zraslo iz tal mogočno plateno mesto, ki
bo štel do 50.000 skavtov. Od teh bo
le 15.000 angleških. Ostalim stotisočem je
dovoljen le poset tabora, v katerem se
bodo seznanjali narodi med seboj, kajti
urejeno je tako, da bodo tabori posamez-
nih plemen in narodov pomešani med an-
gleške. Tako bodo taborniki otroci onih
staršev, ki so se pred dobrimi desetimi le-
ti pobijali na raznih frontah, v miru drug
po drug. Najgloblji namen Jambo-
reeja, tako se imenuje ta veliki skavtski
kongres, je namreč, da se narodi spozna-
jo med seboj, se vzljubijo in tako zmanj-
šajo nevarnost vojne v bodočnosti.

S tem taborenjem se hoče še bolj utr-
diti in razširiti skavtizem, ki ima sedaj
do 2.000.000 moških članov, med narodi,

skavtov, njegov brat prince George pa bo
navzoč kot komodore visokomorskih
skavtov. Najvišji posvetni in cerkveni do-
stojanstveniki bodo posetili tabor in se
bodo deloma tudi udeleževali v njem.

Tekem v taboru ne bo, da se bo ohr-
nil popolnoma bratski značaj, pač pa bo
vsak narod nastopal lahko v svojih na-
rodnih nošah, pri tabornih ognjih pel svo-
je narodne pesmi in plesal narodne plesje.
Tudi jugoslovenski reprezentativni četi in
delegatoma je naročeno, da prinesejo s se-
boj narodne noše. Dasi nas bo malo, bo-
mo vsaj v tem oziru tvorili zelo pestro
in lepo skupino. Na povratku se bodo
oglasili jugoslovenski skavti tudi v Barce-
loni, kamor so jih povabili španski skavti.
O zanimivostih na kongresu bomo še po-
ročali. — P. K.

Borovnice

Naš trg je dobro založen s tem sadežem.
Koncem maja priromajo prve košarice na
trg in potem jih imamo skozi vse poletje
do srede avgusta ali še dalje. Cena jim je
taka, da si jih človek že more privoščiti:
povprečno po dva dinarja za liter. Pa ne
samo trg je dobro založen s timi, nego
tudi najbližja gozdna okolica. Golovec,
Rožnik te vabita: priidi in nabavi se! In
ljudje, odrasli in otroci, prihajajo in se na-
zobljejo, da so vsi črni in namazanji okrog
ust — pa še v košarah, lončkih in vrčkih
odnese kaj domov ali na trg, kajti so sko-
ro v vsaki hiši na dnevnem redu po obedu.
Potrešene s sladkorjem so zelo okusne in
se jia poda lahko tudi razvalem.

Ker je sedaj baš taka bogatija tega drob-
nega in zdravega sadeža, prevdarimo, kaj
lahko gospodinja napravi iz njega, da ima
poslastico še za zimo, in ne le poslastico
za deco, nego v slučaju bolezni tudi dobro
domače borovnično zdravilo doma. Saj
menda ni gospodinj, kateri bi ne bilo zna-
no, da je borovnično žganje prav izborno
zdravilo proti griži in driski. Tudi čaj iz
posušenih borovnic je zdravilo za te bo-
lezni. Brez velike muje si jih nasuši gos-
podinja poleti par litrov za take zimske po-
trebe. Lepe, izbrane borovnice stresi na
rečeto ali na desko in jih izpostavi vsak
dan na solnce ali na štedilnikovo ploščo,
toliko časa, da se posušijo. Ko so suhe, jih
deni v kozarec za sadje ali v vrečico in
jih hrani na suhem in zračnem prostoru.

Marmelada iz borovnic. Izbrane borov-
nice zmečkaj in pretlači. Najbolje in
najhitreje gre to delo od rok — z mese-
nim strojčkom. Deni zmečkane v emajlira-
no kozo (koza mora biti cela, da ni glazu-
ra nič načeta). Na vsak liter borovničnega
soka vzemi četrt kg sladkorja kristalne
sipe, premešaj in pusti kake pol ure ali
tudi več, da se sladkor razpusti. Potem
deni na štedilnik na zmerno vročino, ne pa
odprt ogenj (če imaš plin, privli na pol pla-
mena) in kušaj med večkratnim mešanjem
toliko časa, da se zgosti in se začne delati
kožica povrhu. Nato odstavi, primešaj v
vroče Oetkerjevo praška za vkuhanje

sadja (na 5 kg sadja en zavitek) in deni
tako v kozarce, dokler je marmelada še
vroča, ter pusti odprto, dokler se shladi. Ko
je čisto hladna in se je naredila povrhu ko-
žica (to se zgodi le, če deneš vročo v ko-
zarec), zaveži z pergamentnim papirjem in
hrani na hladnem in zračnem prostoru.
Marmelado rabiš za buhtle ali karkoli.

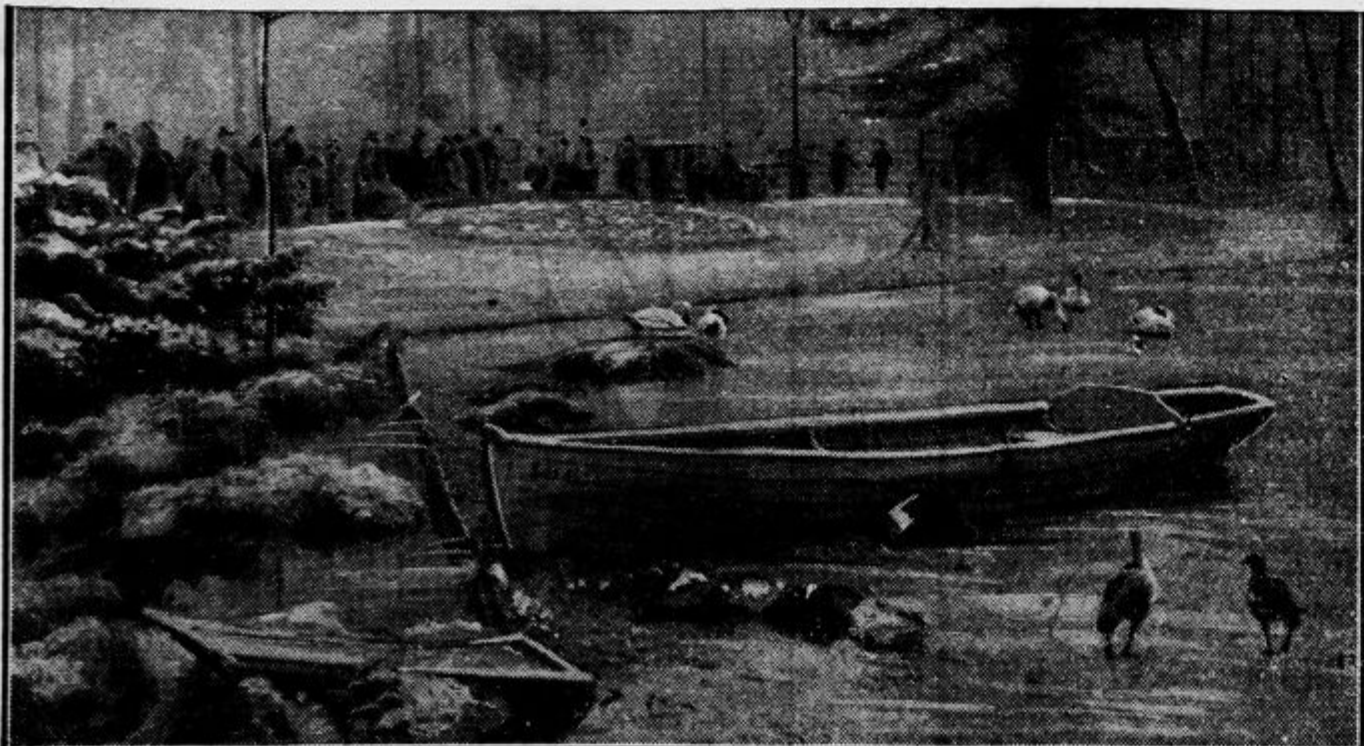
Borovnična hladetina (želé). Zmečkaj in
pretlači na zgoraj omenjeni način borovni-
ce. Nato obrni stol narobe in naveži na vse
štiri nože snažno belo krpo, podstavi por-
celanasto skledo ali emajlirano kozico, ter
zlij pretlačene borovnice na krpo. Pusti, da
se ves sok odcedi do dna. Nato stisniti
odcedek in vzemi ravno toliko sladkorne
sipe, kolikor tehta odcedek. Tudi to kušaj
potem na zmernem ognju toliko časa, da
se začne delati povrhu kožica. Nato odsta-
vi, deni v kozarce, ohladi, zaveži in shra-
ni. Tudi to lahko rabiš za zdravilni čaj v
slučaju griže: 1 žličko na skodelico vrele
vode ali ruskega čaja.

Borovnično vino. Zmečkaj in pretlači bo-
rovnice kakor zgoraj, odcedi skozi krpo.
Na 10 litrov odcedka vzemi 1 liter rufeč-
ga vina, 2 kilograma sladkorne sipe,
skorjico cimeta, nekaj dišečih klinčkov
ter kušaj 15 do 20 minut. Vroče deni
v steklenice. Ko se ohladi, deni v vsa-
ko steklenico 2 žlici žganja, dobro zamaši
ter hrani na hladnem.

Tako vino se lahko napravi tudi iz me-
šanice malin, ribizla in borovnic.

Omaka iz borovnic. Za sproti pa narediš
iz borovnic tudi prav okusno omako, ki jo
daš z praženim krompirjem k govedini na
mizo. Borovnice pretlači (pol litra). V ko-
zici razbeli pol žlice masti, na vroče deni
pol žličke moke, pol žličke drobno zmletih
drobtin. Ko zarumeni, prideni pretlačene
borovnice, žličko sladkorja, nekoliko limo-
novega soka ter ščepec soli. Pokušaj četrt
ure.

Roke in zobe osnažiš od borovnic z li-
moninim sokom. Madež od borovnic na
perilu ali obleki pokopaj z limoninim so-
kom in takoj izper, dokler se madež ne
vsuši v blago.

Boulogneski gozd v Parizu

MLADO JUTRO

Sestrična Barbka

Slavica in Vladko sta živela na kmetiji, ki je bila last njunega strica in njune tete. Vsako poletje sta prihajala k njima na počitnice.

Ko sta prišla, sta vselej tekla na okoli, da pozdravita svoje omiljene prostorčke: skedenj, kjer je stala mlatilnica, dvorišče, kjer so krulili in cvilili pujski, kadar so koga zagledali, in blatno mlako, kamor so prihajale vse domače živali ter pile, stoječe v vodi, ki jim je segala do kolen.

Stric in teta sta imela tudi majhno sestrično, ki pa do letos se ni bila dovolj velika, da bi bila mogla z njima hoditi okoli.

Letos pa je bilo drugače: kadar sta imela stric in teta veliko opravka, sta navadno prosila Slavico in Vladka, naj pazita na malo Barbko.

Izprva sta jo rada varovala; to se jima je delo nekakšna nova igra; toda kmalu jima je jelo presedati. Barbka in mogla tekati z njima okoli, skakati in loviti se; morala sta jo še voditi za roko, da se ni spotaknila. Razen tega je hotela povsod voziti svojega junčka s seboj, kamorkoli je šla z njima. Časih sta bila Slavica in Vladko že vsa utru-

jena in nejevoljna, ker sta morala vlačiti igračko svoje male sestrice, posebno pa takrat, kadar je bila Barbka utrujena in sta morala prenašati tudi njo samo.

Nekega dne so ubrali novo smer in prišli do travnika, ograjenega s plotom. Skoro vsa polja okoli kmetije so bila žitna polja, le tukaj je bil travnik, poraščen z visoko travo in ves s cvetlicami posejan. Nikake živine ni bilo videti, da bi se pasla na njem.

»Tu je pravi kraj za našo malo! Če spraviva njo in jančka preko lese, jo lahko pustiva tukaj brez skrbi, med tem pa se greva igrat po mili volji,« je rekla Slavica.

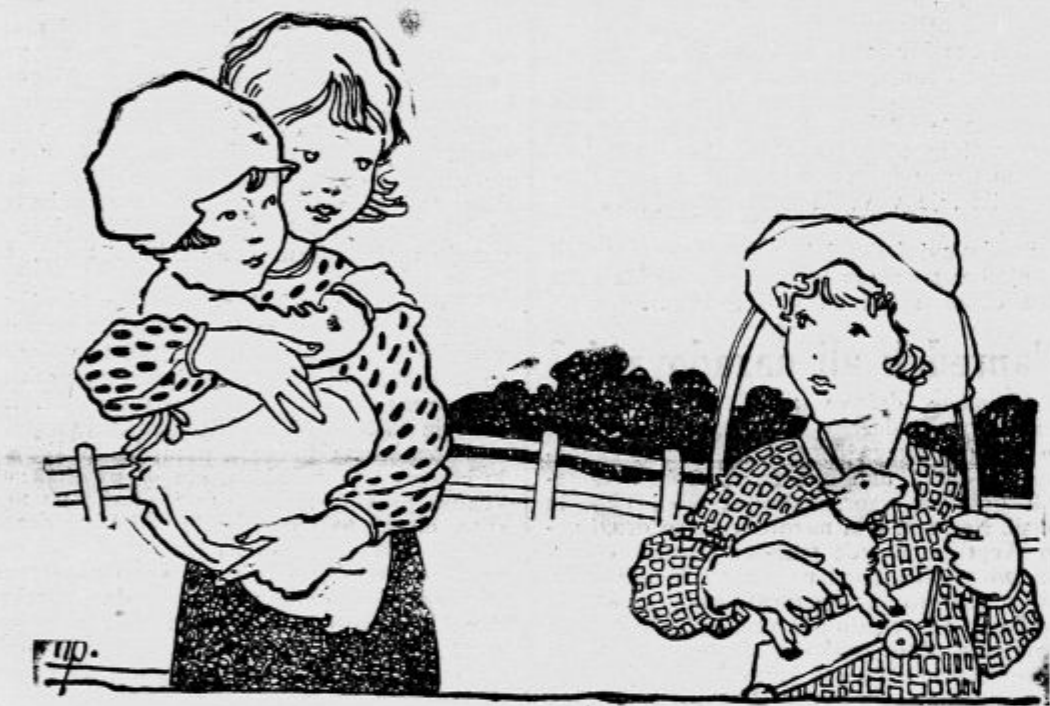
»Ali misliš, da bo hotela ostati tu brez naju dveh?« je vprašal Vladko.

»Mislim, da bo ostala,« je rekla Slavica.

Barbki se je tako mudilo na travnik, kjer so rasle ljubke cvetličice, da niti ni zajokala, ko sta vlekla njo in njenega jančka preko lese; in komaj sta jo posadila v travo, si je že natrgala cvetlico, kolikor jih je le mogla držati v svojih drobcih ročkah.

Slavica in Vladko sta bila vsa vesela, da sta tako našla varen kraj, kamor sta lahko shranila svojo malo sestrično.

Vselej, kadar sta se hotela igrati, sta jo peljala na cvetoči travnik, kjer ni bilo nobene nevarnosti, da bi se mali Barbki kaj zgodilo. Ptice so ji prepevale, čebulice so brenčale okoli nje, pisani metuljčki so ji sedeli na glavicu. Slavica in Vladko pa sta tekala in rajala in se igrala, kolikor jima je poželelo srce.

Istvan Strniša:

Beli slon

Reka Ganga izvira v Himalajskem pogorju, ki je najvišje gorovje na zemlji, teče po Hindostanski nižini krasne Indije in se s svojo sestro Bramaputro izliva v Bengalski zaliv.

Ganga je Indom sveta reka. Vsako leto prihajajo tisočglave množice romarjev, da se okopljajo v njenih valovih. Mnogi prinesejo s seboj steklenice, jih napolnijo z vodo in odnese domov, da se umijejo s sveto vodo tudi bedni bolniki, ki ne morejo na tako daljno pot.

Nekdaj je bila Ganga zelo globoka. Verniki Indijci, ki so se prihajali v reko kopat, so bili vedno v nevarnosti, da kdo utone. Zlasti tisti, ki so vodili s seboj tudi neodrasto deco. Često se je zgojilo, da je kak otrok izginil v valovih svete reke. Verniki so zaplakali pa so si umili s sveto vodo solzne oči in menili v svoji globoki veri, da sam Bog zahteva te žrtve in se niti trudili niso, da bi otroke rešili. Često se je pa kak oče poglaval z otrokom v valove. Odnesti so se njega in ga pokopali v mokrem grobu svete Gange ter mu zašumeli skrivnostno pesem-posmrtnico.

Tedaj je živel v mestu Benaresu star trgovec. Bogat je bil, a brez potomca. Zvesto je molil k dobremu Višnu in ga prosil, naj mu nakloni dete. Ko je nekoč našel globoko zaspal, se mu je prikazal v sanjah sam Višnu in dejal:

»Čul sem tvoje goreče molitve; uslišan boš. Dobil boš sina, ki bo velik modrijan. Pazi pa, da ne obiščeš z njim svetišča boga Šive, uničevalca! Boj se tudi njegovih svečnikov in ogibaj se jih!«

Višnu je izginil. Starec se je prebudil in povedal svoji mladi ženi, kaj je sanjal.

»Tudi jaz sem sanjala prav tako,« se je začudila lepa žena.

Kar se jima je sanjalo, se je izpolnilo. Rodil se jima je sin Vindija, ki je bil res čudovit otrok. Komaj petleten je znal že poho modrih rekov, govoril je kakor dvajsetletnik, z dečo se sploh ni igral. Vsi, ki so Vindijo poznali, so dejali, da bo to čudežno dete doseglo v življenju nekaj posebnega.

Pa je odšel trgovec s sinčkom pred dnevi očičevanja, da se okopljeta v sveti reki. S seboj sta vzela velikega, krepkega slona Konga. Kong je bil ljubljene Vindija. Bila sta drug drugemu največja prijatelja. Velikanski slon je kar po več ur stal pred dečkom in ga

kakor gugalnica zibal s svojim velikim trobcom, med tem ko je deček mirno premišljeval, opazoval krasno naravo pred seboj in le včasih slona pohvalno potrpečljivo po trobcu.

Ko so se zdaj poslovili in je Kong spoznal, da bo tudi on spremljal gospodarja, je zadovoljno zatrobil, kakor bi se hotel posloviti od ostalih domačih, češ: »Le dobro se imejte, jaz pa grem. V mojem varstvu bosta oče in sin še najbolj brez skrbi!«

Skrivnostno so šepetali valovi svete Gange, ko se je trgovec približal reki. Lahno je dvignil mogočni slon starca s svojega hrbta. Potem je prijel mladega Vindija, ki je objel njegov trobec, slon ga je zasukal in že je deček stal poleg svojega očeta.

Ko je hotel deček oditi z očetom k reki, je slon mahoma žalostno zatrobil nalahno objel dečka s trobcom in ga pritisnil k sebi.

»Kaj hočeš, dobri moj Kong, se je začudil Vindija in potrpečljivo slona po trobcu.

Slon ga je žalostno gledal s svojimi drobnimi očmi. Deček se je oprustil njegovega objema in hitel za očetom. Pa je že bil Kong za njim, zatrobil je in ga zopet objel.

Vindija se mu je nasmehnil: »Ne boj se zame, dobri Kong, sam Brahma me bo črval,« je dejal deček. Slon je pa še vedno silil vanj.

Tedaj se je mali gospodar vzravnal in Konga ostro pogledal. Obenem je dvignil roko in mu rezko ukazal, naj ostane na svojem mestu.

Slon je vedel, da je to najstrožji ukaz Spoznal je, da ne more zabraniti svojemu gospodarju, da ga ne bi zapustil. Še enkrat se je žalostno ozrl vanj in zatrobil.

Oče je sina čakal. Skupaj sta s tisočimi vernikov stopila bosa v sveto reko. Sin je v gneči kopalec hotel naprej, a oče se je prerival za njim. Deček sam ni vedel, kdaj je dospel do dveh zelo starih brahmancev, ki sta bila precej oddaljena od brega. Oddahnil se je, tu se je lahko gibal po mili volji in zadovoljno se je ozrl po očetu, ki je počasi prihajal za njim.

Ko sta brahmanca zagledala dečka, sta se spogledala. Deček ju je radovedno ogledoval, videl je, da čuden ogenj žari v njunih blaznih očeh.

Pa je prvi starec spregovoril: »Pozdravljen deček! Nocoj se mi je v sanjah prikazal bog Šiva in dejal, da moraš utoniti v teh valovih. Zahteva

te za svojo žrtv. Kako lepa smrt te čaka, saj boš umrl v objemu svete reke!«

»Norec! Božanstvo ne zahteva moje življenja. Prišel sem z očetom, da se okopjem v Gangi. Življenje pred menoj je še polno solnce in veselja, je odvrnil deček in stopil korak naprej.

Starca sta se umaknila in komaj slišno pričela mrmati staro brahmansko pesem. Deček je opazil, da je stopil pre globoko. Kriknil je, oče je hotel priskočiti, da bi mu pomagal.

»Kdor temu otroku pomaga, je zapišani smrti,« je zakričal prvi starec in odgnil haljo.

»Višji svečenik strašnega boga-uničevalca Šive,« je zavpila množica.

Trgovec se za starca ni zmenil, hotel je za sinom. Tedaj ga je pa obkolila množica in pred očmi nesrečnega očeta so požrli sina valovi.

Oče je hotel žalosten oditi. Tedaj je pa iz brega pridrvel slon Kong. Toda to ni bil oni ponižni dobri slon, s katerim se je zabaval mladi Vindija. Trgovcu se je zdelo, da je Kong še večji in še močnejši. Njegov trobec je divje trobil. Slon se je zalezel v reko in pričel divje metati pesek kvišku.

»Sveto reko nam tepta, pojdemo na denj,« so kričali verniki.

»Pustitega ga, da vas ne pobije,« se je oglašil trgovec in pričel slona klicati. Slon je pa ril s svojim trobcom dalje po vodi in udarjal s stebastimi nogami, da so brizgali vodeni curki na vse strani. Nato se je zagnal v globoko reko.

»Utonil bo, utonil bo,« je zavpila množica. Slon se je mahoma poglaval na breg in ljudstvo je odrevenelo:

»Čudež, čudež,« je šlo od ust do ust. Ljudje so presenečeni obstali, a starca svečenika strašnega Šive, sta preplašena zginila.

Kaj se je zgodilo? Ko je stopil slon iz svete reke, so verniki opazili, da je njegova koža bela kakor sneg. Stal je na bregu in kar sijal v svoji čisti krasoti.

»Čudež, čudež,« so spet kričali ljudje in se ozrli v reko. Tekla je mirno kakor preje. Tam pa, kjer je divjal razjarjeni slon, se je zdaj reka cepila v tri rokave in postala je plitva.

Ganga ima še sedaj te rokave. Po njih se voda šest ur odteka v morje, a drugih šest ur se vrača iz morja kakor da je reka obrnila svoj tek.

Valovi Gange so vrgli truplo mrtvega Vindija na breg, kjer je stal Kong. Naložil je žalostnega očeta in mrtvega sina ter bežal, bežal, naprej in naprej dokler ni dospel v gorovje, kjer je oče sina zagrebel. To pogorje še danes imenujejo po trgovčevem sinu: Vindija.

Kong je bil prvi bel slon v Indiji. Brahmanci so ga po božje častili in časte njegove naslednike še sedaj.

Tako je sam bog pokazal na dobrem slonu Kongu, kako draga mu je zvestoba.

Vinko Bitenc:

Ugrabljeni zaklad

Ogljarju Elizeju je bilo že blizu sedemdeset let; prebival je v leseni kolibi sredi temnega gozda. Malo, kdaj je prišel v dolino med ljudi, a na kresni večer smo ga obiskali mi vaščani in smo blizu njegove kočice zažgali velik kres. Skoro vsa vas se je bila zbrala tam: možje, ženske, fantje, dekleta in otroci. Takrat je bil ogljar Elizej vedno zelo dobre volje. Ko je kres že veselo plapolal, smo posedli okrog ognja in oči vseh so bile uprte v ogljarja Elizeja. Znal

je namreč pripovedovati imenitne zgodbe, veselo in žalostne, in pa prav ljube — teh je znal brez števila. Letos ga žal ni več med živimi. Lani na kresni večer nam je med drugim povedal tudi zgodbo o ugrabljenem zakladu. Pripovedoval je takole:

Kakor ste gotovo že slišali, cveto na kresni večer zakladi. Toda vsa kemmu ni dano vedeti, kje je tisti kraj, kjer z modrikastim plamenčkom gorijo, to se pravi, cvete zaklad. Samo oni je tako srečni, ki nosi v žepu nevede praprotno seme. To seme pa mora biti od prejšnjega leta. Kdor mnogo ho-

se prav lahko zgodi, da se mu vsuje v žep praprotno seme in mu pomaga, da na kresni večer razume pomenkovanje gozdnih in domačih živali in tako lahko zve skrivnost o zakladu. Jaz sem bil že od svoje rane mladosti navajen gozda. Nekega kresnega večera — takrat mi je bilo osemnajst let — sem šel po gozdu proti domu. Ob parobku, kjer zavije pot v dolino, zagledam mahoma dve srni. Nista me zapazili. Obstoim in z veseljem gledam lepi živali. Sam svojim ušesom nisem verjel, ko sem zdajci zaslišal in popolnoma razumel pogovor med njima. Ena je dejala: »Če bi gozdar vedel, da bo nocoj popolnoma na Veliki Trati gorel zaklad, bi gotovo prihitel gori.« Druga je odgovorila: »Saj bi mu privoščila, da dobi to bogastvo; mogoče bi nas potem pustil pri miru in nas ne bi vedno zalezoval.«

Jaz se nisem upal dihati. Zdelo se mi je, da sanjam. Hitel sem domov, brž povečeral, vzela očetovo puško in hajdi nazaj proti Veliki Trati. Malo nerodno mi je vendarle bilo, hoditi sam tako pozno po gozdu. No, bila je mesečna noč in obenem me je to lažila misel na bogastvo, ki ga bom nocoj deležen. Že sem se bližal vrhu. In tedaj zapazim v razdalji kakih petdeset metrov več malih modrikastih plamenčkov. Groza me je obšla, obstal sem in se nisem upal dalje. Vse naokoli je bila mrtva tišina, le globoko dol iz nižine se je oglašala sova. Nehote sem prijel za puško. Polagoma sem vendar korakal naprej in se previdno oziral na okoli. Bolj in bolj sem se približeval mestu, kjer so trepetali plamenčki. Takrat se je v dolini nekaj sprožilo: ura v zvoniku je začela biti polnoči...

Mrzel pot me je spreletel. Ko je zadnji udarec izzvenel, se je zgodilo nekaj, česar ne bom nikoli pozabil. Tedajci je zapihal močan veter, da me je skoro izpodnesel. Vsi plamenčki so hkrati pogasili, nekaj je neznanško počilo in v tistem hipu sem videl, kako je neka črna postava dvigala iz zemlje vrečico za vrečico, pobasala vse skupaj v večjo vrečo in jo po pobočju ubrala po drugi strani gozda v dolino. Škodoželjen grohot se je razlegel nekaj časa, kakor da se smeje sam bogasvaruj, potem pa je vse utihnilo.

Kako sem tisto noč prišel domov, še danes ne morem povedati. Tisti, ki me je prehitel in ugrabil zaklad pred menoj, je gotovo tudi nosil nevede praprotno seme v žepu in je bil tako zvedel iz pogovora živali o zakladu. Ni mi bilo namenjeno, da bi postal kdaj bogat. Pa saj si tudi več ne želim. Zadovoljen sem s tem, kar imam.

Gustav Strniša:

Divja mačeha

Ko sem nedavno tega ležal na mahu v senčnem gozdu, je v zelenih vejah košate lipe nalahko pozvanjalo. Mahoma je prodril skozi zelenje solnčni trak in že naslednji trenutek je plaval nad menoj prosojno nežno bitje.

»Kdo si, kaj hočeš v tej samotni,« sem vprašal komaj slišno.

»Jaz bi te morala vprašati, kaj hočeš,« mi je odvrnilo bitje in se nasmešnilo, da so zazveneli zlati solnčni lasje. »Jaz sem gozdna vila Dobromila.«

Začuden sem strmel v vilinsko bitje, ki je plavalo nad menoj.

Zopet se je vila zasmejala, da so zašusteli bori in zašepetale stoletne bukve. V njenih očeh je sijalo tajinstveno življenje duhov, videl sem v njih vso brstečo naravo, vse njeno brstenje in žuborenje ter šelestenje in vso njeno nepojmljivo krasoto.

Mahoma me je vila zavabila s svojo prosojno roko. Vstal sem in se začuden ozrl. To ni tista mahovita hosta! Kam sem zašel? Ali bedim, ali sem se poglobil v sladke sanje? Mah pod menoj se je premenil v dragoceno baršunasto preprogo, iz katere se svetlikajo biserni hrošči. Drevje nad menoj je iz samega suhega zlata, ki zvonijo kakor zvonovi, uliti iz težkih cekinov. Kako milo pozvanja, slednji list drugače, a vsi zvoki se spajajo v čudno ubrano pesem.

Ze sva na blestečem vrtu.

»To je moj vrt,« mi reče vila in zamahne z roko. Takoj se spoje solnčni žarki v žarečo mrežo, Vila se vleče vanjo in se radostno zaziblje, med tem ko mi pripoveduje:

»Vidiš, na tem vrtu je rasla nekdanja divja mačeha. Našla sem tisto cvetko v mračni groblji in zasmilila se mi je. Prenesla sem jo na svoj vrt. Kako krasen je, le poglej ga!«

Takoj sem se zamaknil v pestrobavne cvetke, v nagelne, vrtnice, li-lje in druge rože nepojmljive, mavricne lepote, katerih imena nisem bil še nikoli čul. Vila je pa nadaljevala:

»Med te svoje rože, kraljice, sem vsadila skromno cvetko divjo mačeho. Lepo je rasla in se razvijala. Med mojimi kipečimi cvetovi, ki kar bruha jo iz sebe vonjavo, je postajala čedalje krasnejša. Veselila sem se svoje nove cvetke.«

»Kje je zdaj tvoja divja rožica, kam si jo skrla,« sem vprašal vilo in radovedno gledal okoli sebe.

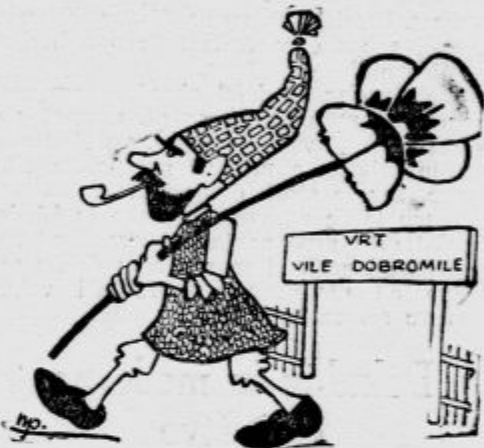
»Ni je več tukaj,« je odvrnila vila in zamahnila z roko.

Tedaj so pričeli nevidni vodometi med cvetjem pršiti vodo. Z vseh strani so padale lesketajoče se kaplje in osveževale cvetove, ki so se v solncu smehljali in me opajali s svojim vonjem.

»Ni je,« je znova pričela vila. »Skromna in tiha je rasla med mojimi rožami. Neki dan sem pa opazila, da je hinavka. Globoko v zemlji je razpredala svoje korenine kakor črne mreže, da bi zamorila vse moje rožice-lepote in sama zavladovala na vrtu.«

Poklicala sem svojega vrtnarja-pri-tlikavca in mu ukazala, da mora mačeho izrjaviti in jo odnesti nazaj na njeno staro grobljo. Divja mačeha je od same zavisti porumenela in menda tudi od jeze, saj je bila preje deviško bele barve. Odnese jo je moj vrtnar, izgrebel vse njene korenine in od-slej je nisem pogledala nikoli več.«

»Čemu pa pravimo divji mačhi tu-di sirotica?« sem radovedno vprašal vilo.

»Jaz sem jo imenovala sirotico, ker je rasla tako zapuščena na groblji. Pa sem se motila o nji, zakaj bila je in ostane mačeha, ki je hotela zavzeti ves moj vrt s svojimi otroki, da bi moje rožice poginile.«

Zahvalil sem se ljubeznivi vili. Odtrgala je lesketajočo se cvetko in mi jo vteknila v gumbico:

»Vzemi od mene ta cvet za spomin,« je dejala.

Ze sem spet ležal na mahu pod cvetočo lipo. Domneval sem, da sem o vili samo sanjal. Tedaj sem pa opazil, da imam res krasno cvetko na prsih. Zamisljen sem odšel domov in legel kmalu počivat.

Dolgo nisem zaspal tisto noč. Skrivnostno cvetko, ki mi jo je bila dala vila, sem vteknil v kozarec vode in ga postavil na mizo. Cvetka se je pred menoj spreminjala, njena svetla glavi-ca je dobivala razne oblike in barve. Mahoma so jeli padati od nje suličasti listi. Vsak listič je zazvenel in zabrnal, da sem se kar zastrel v opojno godbo ter proti jutru zasnanjal.

Ko sem se prebudil, sem se ozrl na svoj cvet. Nežni pestiči so se razpršili v prah sijajoče zarje, ki se je smehljala skozi odprto okno. Pred menoj je migljala zadnji listič, ostali so že plavalji zunaj v zraku. Listič je trepetal v prosojni rubinasti luči. Priplaval je mimo mene, pogledal sem ga in se vzrdo-stil. Kakor majceno razprto pisemce je bil, a na njem sem bral drobne, z zlatim prahom pisane besede: »Po-zdravila te vila Dobromila! Stegnil sem roko, da bi listič ujel, pa je pred mojimi očmi izžarel v blestenje soln-čne zarje.«

Kupujte „Zvezdanko“!

Lepota in mladost

POVOJ IZ GUMB so postali v današnji kozmetiki od jako velike važnosti, ker se je pokazalo, da so za dovršeno nego za damo s nekim se-vrednošću. Rezultati so naravno fra-pantni, ter radi tega vsi svetovni in-stituti za nego lepote na ta način dosežejo velike uspehe.

PAPILLON POVOJ št. I nam služi za odstranitev nabulih in namre-čnih podočnikov. — Din 65.

POVOJ ZA CELO odstranja poponoma vse gube na čelu. Din 60.

PAPILLON št. II odstranja namrečno kožo pod očmi in na slepičah. — Din 70.

MASKA za čeli odstranja gube iz celoz obraz. Obraz postane zo-pet gladek, čist in bel, a koža na-tegnuta in elastična. Uspeh je izvan-reden. — Din 155.

POVOJ ZA PODBRADKE odstranja dvojni podbradek, kakor tudi vse gube in zvrzve na vratu in podbr-ku. Provelika, debelost izgine. 60 Din

PROČ STOJEČA USESA krvavijo vsa-kega, a najbolj otroke. S povojem iz gume se uspešno se ona poravnava v normalni položaj. — Din 50.

LAIT „ODALISQUES“ POUR LES MUSCLES je naj-dragocenejša biološka olja za hranitev in kre-pitov obraza, ter za popolno odstranjevanje gub in namrečne kože Din 74.

LAIT DE BEAUTE „ERIS“ za odpravljanje gub. — Nalete mislice, ter je najboljšo sredstvo za popolno čiščenje obraza Din 35.

EMULZIJ ZA POLEPSAVANJE OBRASA. — Mnogo lakana in neprecenljiva biološka sredstva za čiš-čenje obraza. Namrečnost obraza se namrečno po-odpravlja posebnim pripravkom, ker od-pravlja vse noseno in pomadi obraz. Emulzija od-citroze ali od kumare Din 50; Emulzija od vrtno-radikalnih dodatkov 70 Din

GENTILPOLIA, kozmetični savod, Zagreb, Jurčičeva 8. Zahvaljuje hroščičine ilustrator, canikol

Kulturni pregled

Ljudevit Gaj

Minilo je 120 let, kar se je rodil v Krpani hrvatski preporoditelj dr. Ljudevit Gaj. Njegovo ime je dovolj popularno; omenjajo ga učenci v šolah, ko se uče o naši pisavi (gajici); združeno je neločljivo z zgodovino ilirskoga pokreta; z njim se obuja slovanska romantika s svojimi lepimi legendami, s Kollarjem in njegovimi »Hčerami Slave«. Ne smemo pozabiti, da je bil dr. Ljudevit Gaj začetnik danes tako razvitega zagrebskega tiska; 6. januarja 1835. je izšla prva številka njegovih novin »Novine Horvatske«, ki je dobila že tisti mesec književno prilogo »Danica«. Novine so izhajale v kajkavskem narečju, »Danica« pa je uvajala štokavsko narečje in novi, na principu cirilice kot južnoslovanske nacionalne pisave zgrajeni pravopis. Njegovo delo je preporodilo hrvatsko kulturo in obrnilo politiko na nova nacionalna pota. Naš rojak Stanko Vraz je bil ena glavnih Gajevih opredeljenosti, literarni izvrševalec njegovih idej. Dva kajkavca sta položila temelje hrvatskega in srbskega kulturnega edinstva — skupen književni jezik, ki izvira iz hercegovaškega narečja in ki sta mu Vuk Karadžić in Daničić pripravila še jezikovno podlago. Oba — Gaja in Vraz — je označevalo to, da sta pisala ta književni jezik dokaj slabo; Gaj sploh ni bil preveč spreten v pisanju. Njova stvarne zaslugi dveh »ilirskih« romantikov in sanjavec o »slovanskem edinstvu« ne bodo nikdar pozabljene.

Afera, ki jo je imel dr. Gaj z Milošem Obrenovićem, ga je po l. 1848. kompromitirala in si ni mogel več pridobiti nekdanjega vplivnega položaja. Zapletel se je v razne intrige in neuspele akcije, ki so mu prinesle težke boje za obstoj in za osebnostno prostost. Umrl je 20. aprila 1872. v Zagrebu in počiva sedaj v Arkadi preporoditeljev na Mirogoju.

Fran Kurelac je dejal ob njegovem grobu: »...ne moremo ga soditi, marveč pomilovati, obžalovati, odpustiti, pozabiti slabost in krivico, a priznati mu pošten trud in vse, kar je storil dobrega...«

To mu je že zdavnaj priznalo in Ljudevit Gaj stoji pred novimi generacijami kot eden izmed onih, ki so s svojim delom zavestno ali nezavestno pripravljali veliko edinstvo slovanskega juga.

Dekalog in moderno človeštvo

Uredništvo berlinskega tednika »Die literarische Welt« je razpisalo anketo, ali 10 božjih zapovedi, ki so podlaga vsem krščanskim religijam in židovski veri, ima še danes kakšno vrednost in smisel. Nadalje, ali naj bi jim priznali značaj mednarodnega zakona, ali pa bi iskali deset novih zapovedi, ki bi bile bolj izraz in esenca današnjih morale in ki bi se mogle mednarodno sankcionirati.

Na ta vprašanja so odgovorili prvi misleci in ideologi raznih ver in svetovnih narodov, pisatelji in umetniki, med njimi G. B. Shaw, veliki rabin Paul Levi, znameniti nemški judovski teolog in prevajalec stare zaveze Martin Buber, Curt Corinth, jezuitiški pater Friedrich Muckermann, višji državni pravdnik L. Ebermayer, komunist Ignaz Wrobel, francoski romanopisec Barbusse, katoliški ideolog Henri Massis, francoski esejist Julien endas, A. Polgar, dr. E. Werber, Francoz Alain i. dr. Njihovi odgovori nudijo globok vpogled v sodobno religiozno vprašanje, ki se razhaja v treh močnejših tokih: 1. priznavanje k tradicijskemu verskim resnicam, 2. iskanje novih, 3. negiranje verstva obenem s strogo pozitivističnim svetovnim nazorom in areligiozno etiko in moraliko.

Zaradi silno omejenega prostora prinašamo par stavkov iz izjav katoliškega teologa - jezuita, židovskega rabina in historičnega materialista.

Friderik Muckerman S. J. je za to, da bi se deset božjih zapovedi, ki so bile doslej formalno le v okviru krščanstva in židovstva, včlenilo v posvete zakone, vendar pravi, da je treba dobro razlikovati njih naravno stran od nadnarave. Dekalog lahko velja tudi kot naravni zakon, toda njegov izvor je nadnaraven; če se skuša na tej osnovi ideja čistega človeštva izigravati proti ideji od Boga neodvisnega človeštva, tedaj se mora cerkev postaviti v bojno stališče proti upeljavi dekaloga v državne zakone, čeprav tudi sama hoče isti konkretni cilj. Vsekakor bi bil napredek na poti iz današnjega kaosa, če bi se bila uvedla splošna obveznost vseh ljudi do deset za-

povedi. Ni pa jasno, kako naj bi to dosegli brez diktature. Če krščanstvo nalaga človeku mnoge dolžnosti, mu zato nudi še več v ljubezni.

Židovski veliki rabin Paul Levi odločno odklanja idejo, da bi deset zapovedi sprejeli v pravo, da bi jim dali mednarodni značaj. Pravne zapovedi in prepovedi nikakor niso istovetne z naravnimi in tudi ne smejo biti. Mnoge reči so naravno zapovedane ali zabranjene, pravno pa ne in narobe. Pravo se vedno nanaša na izvestna dejanja in nehanja, na vnanjo stran storjenega ali nestorjenega, dočim obsegajo naravne zapovedi in prepovedi tudi notranjo stran našega življenja in se tičejo celo skritih razlogov dejanj, ki so kot delanja neoporečna.

Marksiist Ignaz Wrobel priznava, da je deset zapovedi že zdavnaj pozabil; tako se godi tudi vsem drugim intelektualcem in proletarijatu, v kolikor niso katoliškega mišljenja. To ni nikak dokaz zoper moraliko, kaže pa, da je velik del ljudstva že precej daleč od religije. Naša doba dolgo ni enovita, zato ima sto moral. Dekalog že dolgo ni več pravna podlaga širokih ljudskih krogov. Sodobni človek gleda na vprašanja, ki so v zvezi z dekalogom, precej drugače. Moralna prepoved »Ne ubijaj« je izgubila prepričevalnost, ko je začel vernik premišljevati, zakaj cerkev podpira vojno itd. Podobno je tudi z drugimi zapovedmi, ki od njih nekatere že dolgo niso v skladu z današnjim ekonomskim in socialnim stanjem. Zato se morala sodobnega človeštva razvija izven dekaloga.

S tem v zvezi je zanimiv poizkus, ki ga je naredil profesor psihologije na columbijski univerzi W. B. Pitkin o praktičnem vplivu dekaloga na današnje ljudi. Po njegovem vzorcu je češki profesor František Plachy izvršil psihološki eksperiment med učenci ljudske in meščanske šole in učiteljskega. K obema poizkusoma, ki sta značilna za iskanje nove, naravne moralke, se še vrnemo.

Otvoritev letnega gledališča v Rogaski Slatini

Rog. Slatina, 17. julija.

Po inicijativi ravnatelja dr. Štera so v Rogaski Slatini dogradili pred kratkim lično gledališko stavbo, ki omogoča uprizoritve gledaliških predstav v večjem stilu. Vsekakor hvalevredna ideja, ki bo po vzhvala že itak internacionalni sloves tega našega glavnega zdravilišča. Artistični vodja tega podjetja g. Valo Bradina, član Nar. gledališča v Ljubljani je aranziral z ozirom na pretežno inozemsko kopalniško publiko, serijo operetnih predstav, ki so doslej izredno uspele. Glavni kontingent trupe je dala ljubljanska opereta, ki se je tokrat uveljavila tudi pred mednarodnim forumom — sodeč posebno po otvoritveni predstavi »Grofica Marice« — prav srečno. Nekaj članov je dalo tudi mariborsko gledališče in ti so lepo izpolnili ansambel.

Kakor omenjeno, je prva predstava »Grofica Marice« dosegla entuzijastičen uspeh. Razprodana hiša je akklamirala izvajalce ter vse obdarovala s cvetjem. Predstavo sta vodila A. Neffat (dirigent) in J. Povhé (režiser). Glavne partije so peeli: gga. Poličeva, Savinova ter gg. Drenovec, Harastović, Povhé itd. Skoraj sleherni točka je izzvala tako odobravanje, da bi se morala ponavljati, če se zaradi strogega kopalniškega reda ne bi morala predstava zgodaj zavšiti. V celoti prav srečen nastop, ki je lepo afirmiral naše gledališče pred tujko publiko. Tudi druga predstava (Nedbalova »Poljska kri«) je nadvse lepo uspeła in ravno tako je opravičeno pričakovanje za naslednji dve opereti »Knežinja čaršava« in »Grofa Luksemburškega«, ki se uprizorita v petek in soboto.

Današnji človek in sodobno gledališče

V epilogu sezoni praškega Narodnega gledališča, ki ga je priobčil že dni v lishih najslavnejši češki režiser K. H. Hilar, čitamo naslednje zanimive misli v gledališču:

...Zatreti je treba vse, kar je patentičnega ga v snovi, v igranju, vse, kar je človeško neiskrenega in nepristnega. To hotenje sem otipal že pred nekaj leti v težnji občinstva, ki je hotelo videti na odru velike drame klasičnega sloga, ki so bolj v skladu z današnjo dojemljivostjo nego stare formalne poglabljanja; avtor to tudi dela, ne ozira se mnogo na sodobno filozofijo, zlasti ne na njene materialistične struje. V poeziji je prost vsakršnega vpliva, v prozi pa nima samo svojega doživljanja, ampak tudi svojevrsten jezik in lastno konstrukcijo. Zbirka »Iz tamnoz valiča« je najboljša priča o tem; za najinovitejšo srbsko književnost je ta knjiška reprezentativen dožodek. (Pohvalno oceno je objavil lani tudi »Ljubljanski Zvon«. Op. ured.)

Momčilo Nastasijević pa se ne omejuje zgolj na filozofijo in literaturo; ko se je preveril, da je pesniški izraz šele tedaj popoln, ko doseže stonjo svoje melodičnosti (to prepričanje je dobil s proučevanjem ritma in dinamike), je razširil krog svojega zanimanja tudi na glasbo. Tako je nastala muzikalna drama »Mekulsko blago«, ki jo je komponiral njegov najmlajši brat Svetomir in ki bo imela premiero v teku prihodnje sezone na deskah beograjskega gledališča.

Osnovne ideje novih Nastasijevićevih nazorov na glasbenem področju so v glavnem iste kot v ostalih njegovih delih: iskanje podzatestnega, ker je to najvažnejše. Ko čujemo privikar kak tui jezik, zaznavamo najprej njegovo melodijo, toda ko se ga učimo, nas tem manje vzmernja sluša. Čim bolj se nam je ustalil v zavesti. Potem takem se materinske melodije najmanj zavemo zbog tega, ker z nio dihamo. Iz tega sklepamo, da bi človek, ki bi bil izgubljen zavest o svojem rojstnem kraju, da celo o svojem materinskem jeziku, ohranil v podzavestni vendar le materinsko melodijo, ki jo more uničiti samo smrt. To so dogmata dejstva. Potem takem ne smemo kopirati narodne melodije in še manj je razvijati naprej. Treba se je le vživljati vanjo, nakar občutimo, da se intima na-

konvencije. Nazivali smo to težnjo civilizem. No, gledalec in njegova doba pa stremita še dalje, še bližje, še globlje. Še bližje k človeku! Naš današnji človek se niti na odru niti v avditoriju ne sramuje in ne ni malo prikrivati, da je tak, kakšen je in da ni drugačen; ne mara tajiti, da je od prirode in po svojem jedru tak in tak in nič drugačen. Današnji gledalec in igravec se hočeta razgaliti in spoznati svoje pravo obličje, hočeta temeljito spoznati druge, da boljše poznata sebe in bolj spoznata svojo usodo. Danes bi bilo nesmiselno, če bi hoteli z gledališčem in njegovim slogom kaj zakrivati, ali zapirati oči pred nečim, kar ni fiziološka resnica ter ponarajati odrske vrednote, za katere gledalec ne bi imel v sebi živčne podlage in kritika.

Ta nova smer ni povratek v realizem, obnova naturalizma, ni v evoličjskem pogledu nazadovanje dramatske forme, marveč je celo ne potenciranje v smeri k resnici, resničnosti in človeku. To je vrnitev k človeku, bližje k človeku, kolikor mož! Blizu! Kakšen človek je in je bil, ne pa, kakršen naj bi bil.

Ce bi bil gledališki ravnatelj vprašal B. Shawa za novo sezonsko orijentacijo, bi mu bil le-ta odvrnil pristo: »Nazaj k Metuzalemu! Nazaj k človeku, ki je večno isti, samo isli, večno enak.«

Zato bomo prihodnjo sezono igrali lanski program še dosledneje in odločneje: človeka, človeka, trpečega človeka!

Leonarda Franka, Stalina, Reynala in klasične: Shakespearea, Dostojevskega in Shawa.

Sovjetsko šolstvo

Poljska pedagoginja Helena Kasperowicz je nekaj tednov studirala v sovjetski Rusiji ustroj ondotnega šolstva in ljudske prosvete sploh. Iz njenega referata, ki ga je objavila varšavska »Epoha« z dne 14. t. m., posnemamo nekatere zanimive podatke:

Kot cilji vzgoje in prosvetnega dela vobče se službeno označujejo: 1. pospešiti s šolanjem ekonomski napredek, 2. vzgojiti najširše ljudske vrste v komunističnem duhu, 3. pripraviti razne narode sovjetske Unije za udeležbo pri občečloveški kulturi. V duhu teh skrajno materialistično pojmovanih smotrov je zgrajen ves šolski in ljudsko-prosvetni sistem. Humanitarnih ali duhovnih stremeljenj tu ni; vse gre za tem, da so ljudje dobri delavci, kvalificirani po poklicih in enakovrni, naj opravljajo duševno ali telesno delo in da ne mislijo drugače kot veleva komunistična stranka.

Sistem sovjetskega šolstva se šele gradi in organizira; do leta 1933/34. mora dobiti ta velikopotezna preobnova dokončne oblike. Najbolj organizirana je že devetletna delovna šola. V bližnjem času bo organizirana tudi sedemletna šola, medtem pa bo dokončno utrjena tudi štiriletna šola.

Poglavitna karakteristika delovne šole je za razliko od naših v tehle točkah: Po šolskem programu leta 1928. se ima vse znanje podajati učencem tako, da se bodo »vzgajali« bojevnikji za ideale delavskega razreda in nositelji komunističnega družabnega reda. V ta namen je treba kot enega prvih predmetov razlagati Marksov socializem (izdelan je učni red tudi za najnižje razrede; očitno se tu posnema v romauk v naših šolah). Učitelji morajo razvijati v doci aktivnost in iniciativnost. Nadaljnja značilnost je popolna areligioznost in brezkonfesionalnost šolskega pouka. Samo na šolah, ki jih vzdržujejo cerkve za svoj duhovniški naraščaj, je vero-uk dovoljen, vendar zgolj mladini, ki je dopolnila 18. leto. Za vse šole je uveljavljeno načelo koedukacije; izjema je dovoljena zgolj v šolah za anormalno deca.

Osnredna točka pouka je spoznavanje dela. Učenci in učenke se morajo praktično in teoretično seznaniti z najvažnejšimi poslugami rokodelstva in tovarniškega dela, učitelji pa si morajo prizadevati, da vzgoje v naraščaju ljubezen do fizičnega dela, ki se obožuje in stavi visoko nad duševno delo, pač iz demagoških namenov, da se ne vzgaja »buržujska ali »gospod«.

Iz učnega gradiva se smotreno izloča vse, kar bi kolikolič segalo v mistiko, nadnaravnost ali izhajalo iz fantazije. Uveljavljen je najstrožji realizem. Zgodovina se poučuje samo v toliko, v kolikor služi umevanju sedanjosti. Vse, kar se poučuje, je v tesni zvezi s praktičnim življenjem in je odmerjeno zgolj po načelu koristnosti. Globina in širina znanja se smotreno omejuje; v vsem odloča nekaj suh pragmatizem, ki veleva, da zna le to, kar lahko praktično izrabiš, dalje pa ne sega; očisti

vidno vse drugo ni dobro za sovjetskega državljana. Teoretično dobra je uvedba družboznanstva v vse šole; le-to združuje osnove sociologije in narodnega gospodarstva in tisto, kar se pri nas poučuje kot domoznanstvo. Praktično pa so baš ure tega predmeta najbolj razuzdana strankarska propaganda, ker učenci ne smejo spoznati nobene resnice, ki bi bila v nasprotju z Marxom.

Sovjetski šolski sistem je potem takem — iz istih razlogov — tako neizprosno omejevalec znanja kot je bil šolski sistem v teokratskih državah; različni so seveda cilji, drugačen je duh.

Paul Souday

Za Courtelinom je zadela francosko književnost v zadnjih dneh nemala izguba: eden najbolj popularnih kritikov Paul Souday je podlegel posledicam sladkorne bolezni. Rojen l. 1869. se je po studiju književnosti docela posvetil literarni kritiki. Od l. 1912. je pisal za dnevnik »Temps« listke o novih knjigah, ki so postali nujen, neizogiben in zelo vreden del tega pariškega lista; prispeval je tudi literarna kramljanja (navadno za ponedeljkovo številko) in kratke referate o novih publikacijah. Bil je avtoritativna vez čitateljev z literaturo. Razume se, da je sodeloval tudi v revijah, zlasti v »Revue de Paris«, potem stalno v »New York Times« in drugod. Izdal je več knjig, med katerimi se posebno odlikujejo studije o Andreju Gide-u, Marcelu Proustu in Paulu Valéryju.

Kot kritik se je držal znanja, intuicije in okusa. Bil je že po svoji naturi zelo liberalen duh, ki se je zakoreninil v grških duhovnih tleh; staro Helado je oboževal nad vse. Njegova nadaljna duhovna domena, kjer se je rad mudil, je bila francoska prosvetljenost 18. stoletja; Voltaireja je čislal zaradi njegovega sarkazma, pikrega stila in jasne misli. Zelo je ljubil tudi Goetheja in Nietzscheja. Shakespearea je rad prebiral v originalu.

Pri novih pojavih je najbolj iskal ideje, občudoval je lepoto, toda vrnemala ga je samo ideja. Dasi je bil po prepričanju in po metodah svojega dela racionalist, je vendar očitoval simpatije tudi do del, ki se niso dale zajeti z racionalističnim merilom. Zato so mu včasii očitali, da negira ali pobija to, kar je v drugem primeru proglasil za svoj credo. Ta »nedoslednost« pa je bila le navidezna; za njo je stal nemiren, razgiban, bojeviti mož, ki je skušal doumeti vse divne vibracije človeškega duha. S svojimi živahnimi polemikami si je umel ohraniti polno avtoriteto.

Paul Souday je bil ponosen, da je spoznal vrednost Proustovega dela, ko je bil Proust še popolnoma nepriznan. Njegova velika simpatija je bil Paul Valéry in da je ta rezervirani in težko dostopni poet danes na prvem mestu francoske poezije in med »smrtniki«, je v veliki meri Soudayjeva zaslug.

Soudayevi feljtoni iz »Tempsa« so začeli izhajati v posebnih knjigah; doslej sta izšla dva obsežna zvezka (1912.—1914.).

Napredek ali nazadovanje?

Zedinjene države ameriške se splošno smatrajo za deželo največjega tehničnega in gospodarskega napredka. Mnogi so mnenja, da mora tudi Evropa iskati v Zedinjenih državah vzor, kako se živi, dela in misli. Nasproti tem nazorom pa so drugi zelo skeptični in trde tako-le: Evropa je lahko po pravici ponosna na svoje mišljenje, svojo kulturo in umetnost, na vse, kar je podlaga in gibal človeškega duhovnega napredka. Zato ne kaže, da bi se učila pri Američanih, kako naj kulturen človek misli.

V uvodu svoje igre »Prvi greh« (Praga 1929.) piše J. Havlasa, dober poznavalec ameriških razmer, o delovanju institucije World Christian Fundamentals Association, ki šteje več kot 25 milijonov članov. Ta družba je napovedala križarsko vojno svobodni znanosti in filozofiji. Proglasa sv. pismo za nezmotljivo podlago vsega človeškega znanja. Družba deluje v pravcu, da bi se izpremenila ameriška ustava, ki ne dopušča v državnih šolah verouk; zahteva, da postani poučevanje biblije v protestantskem smislu v vseh šolah obvezen predmet. (Ker je v Ameriki mnogo ločin ali sekt, bi ugnatja nagla izvedba te zahteve povzročila kulturni boj). V državi Texas je parlament s 66 proti 34 glasovom sprejel naredbo, po kateri je strogo prepovedano širjenje evoličjske ali razvojne misli. Učitelji, ki bi ne učili, da je bil svet ustvarjen v 6. dne, da Eva poteka iz Adamovega rebra itd., izgubi službo in plača visoko globo. Podobne zakone imajo države Tennessee in Mississippi.

V tem duhu deluje tudi vrsta drugih organizacij: »Biblijski križarji«, »Najpopolnejše kraljestvo«, »Antievoličjska liga« itd.,

raze plasiira šele tedaj, ko jih dovoli preživi v sebi.

Glasbenik Svetomir Nastasijević, najmlajši med tremi umetniki, se je docela posvetil muzikalnim studijam.

Pod vtisom nazlega propadanja naše narodne pesmi in ne vulgarizacije, ki jo izvršujejo na tisoče ciganskih tolpi, muzikalno zelo malo razviti malomeščanski živeli in posamezni skladatelji, se je lotil proučevanja narodnih motivov in melosa. Deluje v najožejem krogu muzikalnega piovovanja brata Momčila; preverjen je, da mora imeti vsak živočen odnos neko vsebino, neko dejanje, zato izbira samo take motive, jih analizira zelo obzirno in izloča iz njih zgolj to, kar imajo čistega. Z drugimi besedami: Svetomir N. sedaj v glavnem prečiščuje muzikalno sirovino, katere je pri nas zelo mnogo. Je odločen nasprotnik matematične glasbe in protagonista muzike uresa in globoke melodičnosti, ki sta prvi in edini pogoi muzikalne umetnosti.

Goječ in išoč strogosti in čistosti vsakega posameznega muzikalnega dejanja, naklaža v vesa svojih delih stremljenje, da okarakterizira in podčrta njegov pečat balkanske avtentičnosti. Tako obeležje imajo kompozicije muzikalne drame »Mekulsko blago«, simfonija »Sabore«, suita »U dolini Morave«, »Plandovanie« in vsi njegovi zbori, ki jih je zelo veliko. Posebeli velja poudariti, da je Svetomir N. zelo produktiven srbski skladatelj.

Sv. Nastasijević se v zadnjem času mnogo bavi tudi s proučevanjem naše lirike, želeč, da jo z muzikalnimi kompozicijami še ojači. Doslej je komponiral nekaj pesmi St. Vinavera, Tina Ujevića, Rastka Petrovića, Momčila Nastasijevića, Matića in Rade Drainca.

Njegovo muzikalno delo je tem zanimi-

ki hočelo vsiliti biblijo z zakonom kakor prohibicijo.

Majnard Shipley, predsednik Ameriške znanstvene lige sodi, da je ves ta boj naperjen le na videz zoper razvojno teorijo, v resnici pa se vrši boj proti vsakemu svobodnemu mišljenju, proti raziskavanju in filozofiji, proti osebni svobodi in sploh vsem najvišjim idealom prosvetljene kulture. Ni boj za verstvo, marveč boj za nadvlado ameriškega ortodoksnega, protestantizma, ki bi hotel postati državna cerkev ameriške Unije.

Ce se bo ta proces razvijal v sedanjem obsegu — sodi Majnard Shipley — bodo fundamentalisti imeli v desetih letih vladu Zedinjenih držav. To pomeni, da se bo Severna Amerika odrekla načelu miselne svobode in bo namestu znanstvenih izsledkov in svobodnih filozofskih doktrin sprejela Genezis, vse nasprotnike pa s silo preganjala in zapirala v ječe.

Moliere v novi luči

O veliki priljubljenosti romaniziranih biografij smo na tem mestu že pisali. V vzorni zbirki »Les Vies des hommes illustres«, ki jo izdaja pariško založništvo »Nouvelle Revue Française« je izšla nova biografska knjiga, ki vzbuja našo pozornost, Ramona Fernandeza »Molière«. Pri kupni avtor »Skopuha«, »Namišljenega bolnika« in drugih dramatskih mojstrovini, ki so še danes polne tiste »najvišje komike«, ki biča neumrljive človeške slabosti, vstaja iz te knjige predvsem kot človek. »Človek«, ki je velik med ljudmi: po svojem življenju in po svojem delu, pravi Camille Julien, član Akademije, v svoji oceni te knjige.

Molièrovo življenje je bilo samo delo in požrtvovalnost. Že zgodaj je občutil, da je ustvarjen za igranje in za pisatelje; vzlic temu, da je bil igralski poklic v njegovih časih družabno zaničevan, poln pomankanja, tegob in ponižanja, mu je Molière ostal zvest do zadnjega diha, saj je tako rekoč na gledaliških deskah umrl. Dasi bolan in truden od preganjanja, je ostal do smrti bojevnik, ki je padel v boju.

Trideset let je bil gledališki ravnatelj, toda v sodobni okrutno-bahavi družbi je bilo to še manj kot je danes vodja majhnega provincialnega cirkusa. Teh trideset let je pomenilo tri desetletja nečloveškega boja za obstoj. Moral je skrbeti za svoje ljudi, ki so živeli od rok do ust in stradali, če ni bilo predstave. Grizlo ga je stotine drugih malenkosti: intrige, spori, afere v njegovi trupi, ki so mu vsak dan grenili prosti čas. Bil je obenem blagajnik, potni maršal, premikač kulis, režiser in igravec, v nomer v skrbah, da ga ne prekosje njegovi konkurenti. Če prebiramo podrobnosti tega bednega življenja, ki je bilo združeno vrhu vsega še s slabim, bolehamim telesom, se ne moremo dovoiti načuditi, kje je Molière našel toliko časa in moči, da je spisal svoja številna dela? Ljudi s takimi živci je v današnji civilizirani družbi bore malo, če jih je sploh kaj.

Včasii so ga vabili prijatelji v družbo; hoteli so, da bi si malo odpohel in se razvedril. »Kdo pa plača ljudi ta večer?« se je branil. »Petdeset ljudi moram prehraniti, treba je delati.« Nekoga dne, 17. februarja 1673 je bil že čisto na kraju svojih sil, popolnoma bolan. Armanda in Baron, ki sta mu bila najbližja, sta ga prosila, naj vendar prekine in se zdravi. »Kako pa mislite, da bi to naredil,« je dejal, petdeset ubogih delavcev čaka na me; če ne igramo, ne dobe svojih dnevnic. In kako naj žive? Obvezel sem se, da jim vsak dan preskrbim kruh, zato moram na delo.« In je šel in igral z njimi vred; bil je njegov poslednji večer. Onemogel se je zgrudil na deske in kmalu nato izdihnil izmučeno dušo.

Tako je umrl eden največjih poznavalcev človeške smešnosti, velik duh, ki je občutil v komiki bridko in resnično življenjsko filozofijo.

Pokopali so ga ponoči, kakor pokopavajo potepuhe in zločince in najbrž v neblagoslovljeno zemljo. Upravičeno vprašuje Camille Julien: Ali je bil ta mož v sramoto cerkvi? Mnogi svetniki so storili za človeštvo manj nego on, ki je s svojim delom veliko pripomogel k širjenju nove humane nitare civilizacije.

Bfezina sežgal svoje rokopise? Češči listi beležijo zanimivo izjavo izvrševalca oporoke velikega češkega pesnika Otokara Bfezina dr. E. Chalupnega, da se med zapuščino ni našla niti ena nova pesem ali proza, kamoli rokopis za celo knjigo. Ob smrti so vsi listi pisali, da je imel Bfezina pripravljeno za tisk novo pesniško zbirko; sam je bil to priznal nekaterim prijateljem. Sluteč prihod smrti, je veliki poet sežgal vse, kar bi bilo sicer izšlo po njegovi smrti brez njegove kontrole.

vejš, če uvažimo, da ima v Beogradu dokaj neugodne pogoje za tako delo. Z ene strani je tu veliko matematičnih muzikov, komponistov in bandistov, patentiranih po neumevanju in pomanjkanju zmisla. Z druge strani pa so številne ciganske družine in še številnejši ciganzimi. Obe strani sta se v silii znašli na istem terenu: proti kateremu so dobra vsa sredstva.

Kakor se vidi, je primer bratov Nastasijević pri nas skoraj edinstven in bi bil zaslužil znatno obsežnejše premetrivanje. Ostalo bi še nekaj: preveriti se, ali se pri tej teoriji kaže edinstvo dela in naziranja in ali se to delo konkuira in v koliki meri. Povdaril sem, da literat - filozof Momčilo Nastasijević, nedojemljiv za površnost dejanja in dogodkov, išče v njih samo njihovo podzavestnost, ločilen potek dogodkov tam, kjer je njihov prazraček. Isti sistem vodi skladatelja Svetomirja N., ki išče prazvor melosa in njegovega muzikalnega dejanja v njegovi nalclementarnejši čistosti in prostosti.

Izhodišče obeh je popolnoma isto, različna so zgolj pota, ki jih je treba ubrati do resničnega spoznanja. Slikar Zivorad Nastasijević je zvest zornikski načelom »gre v iskanju individualnosti svojih objektov« zelo daleč: če jo hoče popolnoma izraziti, jo mora takisto proučevati in preiskavati v najpopolnejši meri. Logična vez v delu teh treh bratov je potem takem povsem jasna. Če bodo njihova prizadevanja še nadalje usmerjena v doslednem pravcu, se bo tu še bolj kot drugje pokazalo, da je umestnost povsod ena in ista, ne glede na to, v kateri obliki se manifestira.

Čedomir Mitrović (Beograd).

Bratje Nastasijevići

Ni zelo redek primer, da se v umetniških in sploh duhovnih manifestacijah kakoga naroda posebno odlikuje ta ali ona rodovina in prvi ali v katerikoli stranski liniji: takih primerov je zlasti mnogo pri Francozih, ki z veliko ljubeznijo svoje rodniško tradicijo in so zelo ponosni, če lahko izpeljejo nieno čisto linijo skozi več rodov. To čudno dejstvo so opazili že zdavnaj, najstarejših časi; poizkusili, da bi ga proučili, so tako stari kot posamezne znanstvene veje, ki so se smatrale kompetentne za to vprašanje. Vsekakor smo glede tega dandanes tam, kjer smo bili — denimo — pred petdesetimi leti; teorija dednosti je po današnjem naziranju edina, ki lahko s polno kvalifikacijo pravilno reši to vprašanje.

Pri južnoslovanskih plemenih — v preteklosti in sedanjosti — najdemo takisto take in podobne primere. V konkretnem slučaju nas bo na tem mestu zanimal izključno primer bratov Nastasijević: Momčila, Zivorada in Svetomira in sicer prvega kot filozofa - literata, drugega kot slikarja in tretjega kot muzika. Ta trojica je v središču našega duhovnega življenja: vsi delujejo žilavo na pravkar omenjenih linijah. V teku zadnjega leta je bila njih aktivnost tako velika in složna, da je morala opozoriti na se kot redek dožodek.

Siršema čitačočemu občinstvu je najbolj znan Momčilo, ki je že pred leti vzbudil pozornost s svojimi povestmi in pesmi. Nedojemljiv za površno deianje in dogodke, išče v njih zgolj njihovo podzavestnost, išče logičnega razvoja dogodkov ondi, kjer je njih prazraček. Že to dejstvo zahteva kontemplativnosti in filozofskega

poglabljanja; avtor to tudi dela, ne ozira se mnogo na sodobno filozofijo, zlasti ne na njene materialistične struje. V poeziji je prost vsakršnega vpliva, v prozi pa nima samo svojega doživljanja, ampak tudi svojevrsten jezik in lastno konstrukcijo. Zbirka »Iz tamnoz valiča« je najboljša priča o tem; za najinovitejšo srbsko književnost je ta knjiška reprezentativen dožodek. (Pohvalno oceno je objavil lani tudi »Ljubljanski Zvon«. Op. ured.)

Momčilo Nastasijević pa se ne omejuje zgolj na filozofijo in literaturo; ko se je preveril, da je pesniški izraz šele tedaj popoln, ko doseže stonjo svoje melodičnosti (to prepričanje je dobil s proučevanjem ritma in dinamike), je razširil krog svojega zanimanja tudi na glasbo. Tako je nastala muzikalna drama »Mekulsko blago«, ki jo je komponiral njegov najmlajši brat Svetomir in ki bo imela premiero v teku prihodnje sezone na deskah beograjskega gledališča.

Osnovne ideje novih Nastasijevićevih nazorov na glasbenem področju so v glavnem iste kot

Tehnični del motorne stroje avtomobilski oddelk Vacuum Oil Company D. D.

Koliko avtomobilov ima Evropa?

Končnoveljavna statistika o avtomobilih, ki so v Evropi v prometu, se je objavila šele te dni. Mi smo sicer pred dvema mesecema priobčili statistiko avtomobilskega parka na svetu, vendar smo tedaj lahko le sumarično imenovali številke avtomobilov, ki so v prometu na posameznih kontinentih. Današnja statistika pa je mnogo bolj izčrpna in že zaradi tega zelo zanimiva, ker prinaša razen stanja s prvim januarjem tega leta tudi stanje avtomobilov v Evropi v zadnjih petih letih.

Prvega januarja tega leta je imela Evropa 4.218.986 motornih vozil, medtem ko jih je bilo na celim svetu istega dne 31.929.952. Če primerjamo torej evropski avtomobilski park s svetovnim, bomo našli, da je Evropa sodelovala s 13,2% pri celokupnem svetovnem prometu.

Naslednja skrižaljka nam jasno kaže razvoj avtomobilizma v Evropi v letih 1925—1929.

	1925	1926	1927	1928	1929
absolutno stanje	2.115.221	2.668.558	3.102.769	3.615.377	4.218.986
absoluten prirastek	424.290	553.337	434.211	512.601	603.609
prirastek v odstotkih	25,1	26,1	16,3	16,5	16,7
delež na svetovnem avto-paiku	9,9	10,9	11,3	12,2	13,2

Kljub majhnemu prirastku v letu 1926 se je delež na svetovnem avtomobilskem parku povečal za 1%. Razvoj v zadnjih treh letih je pa jasno pokazal, da si je Evropa v gospodarskem oziru spet opomogla. Tako je v preteklem letu imela prirastek nad pol milijona enot. Če razdelimo stanje avtomobilov v Evropi na osebne in tovarne avtomobile, nam bo sledeča skrižaljka pokazala, da smo v tovarnih avtomobilih participirali z znatnim odstotkom na celokup

nem avtomobilskem stanju.

Tovarnih avtomobilov je bilo:

V letu 1925.	641.000
> 1926.	738.000
> 1927.	772.000
> 1928.	891.000
> 1929.	1.031.000

Interesantno bo če primerjamo število tovornih in osebnih avtomobilov. V letu 1925 je prišlo na en tovorni avtomobil 2,2 osebna avtomobila, leta 1926 isto, v letu 1927 skoči ta številka na 2,4 in leta 1928 na 2,6. S prvim januarjem tega leta se je pa to število spet povečalo na 2,8, medtem ko je razmerje v Ameriki 6,6 a na celim svetu 5,7.

Največ avtomobilov v Evropi je bilo v sledečih državah: V Angliji, na Francoskem v Nemčiji, Italiji, Španiji, Švedski in Belgiji. Teh sedem držav skupaj je sodelovalo pri celokupnem evropskem stanju s 85%. Karakteristično pa je, da postaja ta delež

vedno manjši, a delež ostalih držav vedno večji.

Od ostalih evropskih držav je najbolj napredovala od leta 1922 Češkoslovaška. Ta je namreč povečala svoj avtomobilski park za celih 1090% in ta prirastek je med vsemi državami celega sveta največji. Za njo pridejo Nizozemska s 532% in Nemčija s 496% v istem razdobju, med tem ko je največji producent avtomobilov USA zabeležil prirastek samo 133%.

mehak, da se avtomobil vani pogreze, a pri razpisani vožnji bodo lahko sodelovali le navadni potniški avtomobili.

Vožnja po desni strani ceste. V večini držav je predpisano, da vozijo avtomobili in druga vozila po desni strani ceste. Med redkimi izjemami sta do sedaj še Avstrija in Španija, kjer se vozi na levi strani ceste. Sedaj bodo pa tudi te države uvedle vožnjo po desni strani ceste.

Interesantna motociklistična dirka v Zagrebu. Zadnje nedelje se je vršila na krožnem dirkališču zagrebskega moto-kluba zanimiva dirka za velike denarne nagrade, ki jih je razpisala družba Vacuum Oil Company. Med vozači so bili tudi motociklisti iz Slovenije in sicer Rudolf Zalokar iz Ljubljane, Stieger iz Celja in Oto Kuhar iz Maribora. Zalokar je zmagal v kategoriji motornih koles do 250 kub. cm. Stieger je dobil drugo nagrado v kategoriji turističnih motociklov, a tretjo nagrado v kategoriji do 250 kub. cm. V kategoriji do 250 cm³ je prišel prvi na cili Anton Uroič, Zagreb, v kategoriji do 350 cm³ Anton Sildnabel, Zagreb in v kategoriji do 500 cm³ prvi Anton Strban, Zagreb, drugi Anton Uroič in tretji Sildnabel. Dirka je dala nekatere zelo napete momente, a v zadnji tekmi je naletel Uroič na Sildnabelov motor in oba sta bila v trenutku na zemlji.

Kaj mora vedeti in poznati vsak, ki se name-rava izseliti

Izseljeniška kvota za Ameriko — Izseljeniški urad v Ljubljani

Pred kratkim smo poročali, da so Ameriške Zedinjene države zvišale priseljeniško kvoto za našo državo in bo zato mogoče večjemu številu rojakov priti v »objubljenno deželo« Ameriko. Takrat smo tudi navedli, da so Američani določili kvoto za razne države po številu priselencev iz dotednih držav tako, da je dovoljena selitev tem večjemu številu pripadnikov kake države, čim več jih je že v Ameriki naseljenih.

Po tem ključu bi pa morala biti dovoljena naselitev v Ameriki mnogo večjemu številu kakor sedaj, ker je onstran morja znatno več Jugoslovenov, kakor jila je računala Amerika. Tej veliki škodi, da ne more čez lužo vsaj še nekaj stotin Slovencev, Hrvatov in Srbov na leto, so pa krivi naši lastni rojaki v Ameriki, zakaj njih nezavednost nam je zaprla vrata v ameriške tovarne, njih narodna mladičost nam je zavežala vrečo z dolarji — obenem so pa ti zapeljani ljudje odprli vrata v Ameriko na stečaj avstrijskim Nemcem. Ker gotovi slovenski in hrvaški krogi med jugoslovenskimi izselenci še vedno niso neumorno in zlobno upanje v za večne čase podrti Avstrijo, so se namreč naši rojaki ameriškim oblastem izdali za Avstrijce ter tako zvišali avstrijski in znižali jugoslovensko kvoto. Brezvestni hujšaki proti svoji domovini Jugoslaviji so s svojim sovraštvom do naše mlade in napredne države ojedli stotinam naših pridnih delavcev vsakdanji kruh od ust. Pa ne samo to! Oni našemu malemu kmetu in našemu delavcu niso za več let požrli samo ameriškega kruha, temveč so še bolj škodovali vsem delavcem doma na ta način, da jim plače ne bodo zvišane, ker je delodajalec vedno preveč delavcev, na razpolago, ki radi delajo za vsak denar samo, da si prislužijo skorjo kruha.

Kdo bo našemu trepetecu ljudstvu to škodo povrnil, kdo bo kaznoval zločince, ki so ga pripravili ob zaslužek. Kmet in delavec sam imata šibo v rokah, da udarita po onih, ki rujejo proti naši državi. Vsi oni, ki bi radi šli za kruhom v deželo dolarjev, naj pišejo svojim znancom v Ameriko, v kakšno škodo so jih vrgli oni rojaki, ki se še danes izdajajo za Avstrijce. Narodna mladičost in nezavednost sta se strašno maščevala nad najsiršašimi šimi sloji. Naši rojaki v Ameriki naj pa poženo iz hiše vsakogar, ki seje nezaupanje v Jugoslavijo med njimi. Le tako bo škoda zopet odpravljena in zopet bo odprta pot v Ameriko.

Največjo zaslugu, da se je kvota vsaj nekoliko dvignila, imajo torej naši zavedni in napredni rojaki v Ameriki, ki so se s ponosom izkazali ameriškim oblastem za Jugoslovane. Napredne organizacije in napredne časopise, ki izhajajo v Ameriki, je vedno budilo narodno zavest in zaupanje v močno našo državo. Njih ljubezen do stare domovine so nagradili Američani sami s tem, da so zvišali kvoto vsaj za nekaj sto oseb letno. Seveda napredni in svobodnomislilni Američani tudi obratujejo le napredne in zavedne ljudi.

Ogromne zaslugu za naše izselence po vsem svetu ima pa tudi izseljeniški urad v Ljubljani, oziroma institucija, ki jo je uredil iz nič in jo vodi izseljeniški inspektor g. Franc Fink tako spretno, da živa doma in pri izseljenih in oblastih v vseh petih delih sveta največje priznanje in zaupanje. Ta prekrasni urad, ki ima svoje skromne prostore — dve mali sobici — v pritličju palače Delavske zbornice na Miklošičevi cesti v Ljubljani, ima namen dajati pojasnila osebam, ki se nameravajo izseliti v inozemstvo ali pa obrniti iz inozemstva domov. Izselencev in njih svojem pomaga do dosege njih pravic, kar je zlasti važno v

zapuščinskih zadevah.

Urad vodi, v dosegu svojih ciljev

kataster izselencev

iz ljubljanske in mariborske oblasti ter

njihovih rodbinskih članov, obenem pa z njimi vzdržuje stalne

zveze v kulturnem in gospodarskem oziru.

Največjeja pomena za vse, ki se žele

izseliti, je pa

zbiranje podatkov o gospodarskih in de-

lavskih razmerah

iz onih krajev, kjer so Slovenci že naselje-

ali kamor se nameravajo seliti. Ta poročila

objavlja urad v časopisih in po letakih ter

daje interesantno vedno pismene in ustne

informacije.

Poleg vseh težkih in silno odgovornih

Da uničite

molje, muhe, stenice, komarje in ostale insekte in njihovo zalego

uporabljajte

FLY-TOX

Sigurno dejstvo!

Prijetno diši!

Ne zamaže odeva ne perila!

Dobi se v apotekah in drogerijah.

Zahtevajte originalen moder omot

z francoskim napisom.

Zastopstvo za Slovenijo:

dr. A. Kansky

kemična tovarna

LJUBLJANA

Gledališka ulica.

Sokol

Češki vzgled

Naše Sokolstvo ima z jugoslovenskimi Sokoli onkraj morja le rahle zveze. Kolikor nam je znano, deluje nekaj slovenskih, hrvaških in srbskih društev raztreseno po Združenih državah; tudi v Južni Ameriki je nekaj izrazito jugoslovenskih društev, ki so jih po vojni osnovali predvsem zavedni Dalmatinci. Na severu, v USA deluje dvojje žup: pacifiška, ki je jugoslovensko orientirana in pa »Jugoslavenski« v Chicagu, kjer nosijo včlanjena društva svoj plemeniti naslov. Poleg obeh žup je še nekoliko samostojnih društev, po večini slovenskih, ki delujejo po večini le priprušena sama sebi in stopijo le poredko v medsebojne stike. Slika jugoslovenskega Sokolstva je torej v Ameriki malo razveseljena.

Češkoslovaško Sokolstvo je mnogo bolj enotno, krepkeje organizirano ter ima globoko vkoreninjen misel za skupnost. Tega pa ravno niti slovenska, hrvaška in druga društva nimajo zadostno mero. Medtem, ko se zbira vse češko Sokolstvo pod eno zastavo in vsi Slovaki v eni organizaciji, ne pridejo niti obe jugoslovenski župi do bližnjega sodelovanja, kajti ena je »jugoslovenska«, druga pa »jugoslavenska«. In to je razlika!

V okrepitev sokolske misli pošilja Češkoslovaška Obec Sokolska v Prago svoje voditelje, predavatelje in celo vzorne vrste. Tekom nekaj let je odšel v Chicagu br. Jarka Jelincek in prevzel mesto načelnika v ameriškem Sokolstvu, br. Karel Bina je lani priredil nad 50 sokolskih predavanj po USA, letos pa žanje triumfe vzorna vrsta COS, ki je tekom dveh mesecev obiskala preko 30 največjih čeških in slovaških društev. Uspeh? — Ta je v moralnem oziru ogromen!

Češki vzgled naj bi sprožil tudi v našem Sokolstvu globlje stike med staro in novo domovino. Ali bi se ne moglo polagoma najti sredstev za odpravo vsaj enega voditelja in predavatelja za četrt leta med naše ameriške brate? — Četudi težko, šlo bi vendar. Mnenja smo, da se opusti udeležbo na Olimpijadi 1. 1932. v Los Angeles in potroši denar v predlagani namen. Ako pa ve kdo izmed bratov in sester kaj boljšega, ven z besedo!

Vsekakor pa je že skrajni čas, da se v tem pogledu zganemo z mrtve točke.

Sokol Vič opozarja starše, da se vrši redna telovadba dece, in sicer: moške v ponedeljek, sredo in petek, ženske dece pa torek, četrtek, soboto od 9. do pol 11. dopoldne, moški naraščajoči ponedeljek, sredo, petek od pol 11. do 12. in da je prevzel zopet vadišteveto teh oddelkov agilni br. Sturm. Pozivamo starše, da pošiljajo dečo točno in redno v telovadnico, ker je župni izlet, ki se vrši letos na Viču, pred dumi. Br. Sturm je prevzel nalogo, da vodi svo dečo dnevno popoldne skupno v kopališče ob Jezu, kjer na njo pazi, z njo telovadi in ji nudi igranje z žogo! Starši, brez skrbi lahko zaupate svoje otroke izredno poštrevovalnemu br. Sturm, ki s posebno ljubeznijo vrši težko in naporno delo vzgoje sokolske dece.

Sokol Grosuplje priredi v nedeljo dne 11. avgusta t. l. svoj letni telovadni nastop in nato vrtno zabavo z bogatim srečelom, plesom in dr. na vrhu br. Rusa. Bratska društva in vse prijatelje sokolske misli vabimo prisrčno, da se udeležijo užitek polnega razvedrila v največjem številu. Sviraj godba Sokola Ljubljana I. Polovična voznina na železnici zaprosena. Avtobusi za povratek proti Ljubljani na razpolago. Zdravo! — Odbor.

Zadnja številka »Sokolskega Vestnika« prinaša iz Prage tehnično kritiko o orlovskem zletu, ki se je v Pragi vršil prve dni julija. Iz nje povzemamo marsikaj, kar se glasi povsem drugače, kakor so to poročali nekateri tukajšnji listi. Zaenkrat ugotavljamo le to, da je telovadščica imela prostora za 6545 telovadcev, nastopilo pa je 3487 Orlov in nekaj nad 3700 Orlic. Tudi zaključne scene, zlasti češka in slovaška so se prav lahko obnesle, medtem ko so Moravani nastopili mnogo boljše.

Ustanovitev Zveze slovenskega Sokolstva v Ameriki je na vidiku. Ob priliki zadnjega zleta češkega Sokolstva v Chicagu je bilo sklenjeno, da se najprej, tekom nekaj mesecev, ustanovi zveza čeških in slovaških sokolskih društev, nato pa se bo ustopilo v razgovor z ostalimi ameriški Slovani glede ustanovitve slovenske sokolske organizacije v Združenih državah.

Prvih medletnih tekem ženskega naraščajca v Pragi se je udeležilo skupno 3310 naraščajca. Tekma je obsegala peterboj (tek na 60 m, skok v višino z naletom, troskok, metanje žoge s pentljo in metanje žoge v tarčo) ter troboj, kjer je odpadel troskok in metanje v tarčo. V obeh panogah je bila udeležba dovoljena le v vrstah ter je presegala vsa pričakovanja. Uspehi, ki so bili doseženi, so povprečno pravi dobri. Za rekorde pa se ni šlo.

V Pragi postavijo spomenik sokolskima ustanoviteljima Tyršu in Fügnerju. Mestna občina je odredila v ta namen dvojno mesto — pri mostu legionarjev ali na obronkih Letne, kjer se je vršilo že toliko sokolskih zletov.

Malo olja in že vozimo!

Pariška »Mobiloil Revue« je opisala v zadnji številki nezgodo avtomobilista, ki se je prvič podal na večjo turo. Članek je poln humorja, a nezgode so tako verodostojne, da jih že zaradi tega priobčujemo, ker so se dogodile tudi marsikateremu našemu vozaču, ki je sedel prvič na daljši turi za volanom. Clankar piše:

Prvi avtomobil... Izredno vozilo, sestavljeno iz raznih delov, ki jih je moda držal skupaj. Trgovci, ki mi je dostavil avto, je bil gospod zvišene elegancije. Dal mi je sledeče navodilo:

»... Malo olja in že lahko vozite. Ne uporabljajte pa olja za solato ali pa onega ki ga rabite za lase. Drugače pa lahko vzamete katerokoli olje. Pred vsem, in to je najbolj važno, ne pozabite na to, da napolnite po vsakih pet kilometrih motor z oljem.«

Res, pri roki je bila črpalka, katere je sesala olje iz rezervoarja in ga dovajala motorju brez posebnih težkoč. ... Konstrukcija našega avtomobila je nadvse popolna, mi je dalje pravil elegantni trgovec, »genialna ideja naša inženierjev. Zapomnite si pa: olje po vsakih 5 km. Prvo potovanje. ... V spominu ga imam kot problematično in misteriozno ekspedicijo. Defekti so se vrstili drug za drugim. Zavore so bile iluzorne. Oba cilindra nista delala hkrati in tako je bil moj avto monolitindričen. Karoserija je bila tako provizorno pritrjena na šasiji, da sem pri vsakem ovinku mislil, da bo odletela. Število ur je raslo hitreje, kakor pa število kilometrov. Večkrat se je avto spomnil, da bi lahko vozil hitreje, a tedaj je bilo jo za karoserijo. V tem je prišla noč in z njo njen misterij.... Reflektor bi sicer rad poskušal prodati temo s svojimi belimi žarkmi, vendar se mu to ni posrečilo. Kar se mene tiče nisem pozabil dobrega nasveta trgovca in po vsaki 5 km sem vestno ponovil operacijo s črpalko.

Naenkrat se je avto ustavil... Natančno ob 3.12 zjutraj. V temi sem videl konture neznanega kraja. Državna cesta je bila pušta. Reflektor je po dolgi agoniji mirno v Gospodu zaspal. S tem je bila vsa okolica zavita v neprodorno temo. Otiral sem sprednji del avta in odprl pokrov. Notranjost je bila še bolj temna kakor noč. Z nespretno roko sem se dotaknil motorja, opekli sem si prste in tudi zmočil so se. Zanimalo me je, od česa. Prižgal sem vžgalico in videl sem, da kaplja s prstov čudna tekočina, gosta in črna. Olje. Olje? Jazen in nerazpoložen sem se usedel v avto, kjer sem prebil še ostanek noči.

Ledena juranra rosa je padla končno po odprtem avtu in napovedala, da se bliža dan. Strela je bila še vedno odprta. Ko pogledam malo okrog sebe, strah in groza. Olje je bilo povsod, samo ne v motorju! Vzrok je bil ta, da cev, ki dovajala olje v motor, ni bila zvezana z njim.

Hotel sem povedati to svojemu elegantnemu trgovcu. Motor je na koncu koncev imel prav, da je običaj na cesti. Premislil sem se pa. Namesto da bi ozmerjal svojega trgovca, sem prodal svoj avto. S tem sem se, kakor največkrat v življenju, spet maščeval nad nedolžnimi. Ko sem čez nekaj časa srečal elegantnega trgovca, sem mu pa vseeno povedal svoje mnenje o njegovih avtomobilih. In veste, kaj je napravil? Uporabil je priliko in mi prodal drug avtomobil.

Šoferski tečaj za sodnike. Pred kratkim smo poročali, da so policijske oblasti v Berlinu izdale lansko leto nič manj, ka-

kor 30.000 kazenskih mandatov zaradi prestopka prometne varnosti. Od teh 30.000 lastnikov motornih vozil je seveda imelo lepo število opraviti tudi s sodnijo. Da bi pa sodniki čim pravičnejše lahko razsodili posamezne slučaje, so pred enim letom ustanovili posebne tečaje, v katerih se sodni in policijski uradniki uče šofirati, presojati med vožnjo hitrost, s katero vozijo posamezni avtomobili, prometne probleme itd. Ti tečaji so seveda za sodnike zelo koristni in pred kratkim so tudi Čehi po nemškem vzoru uvedli slične tečaje.

Grand Prix Nemčije za motorna kolesa. Kakor smo že javili, se bo vršila 28. t. m. na Nürnberg-Ringu velika dirka motornih koles. Za to dirko so se sedaj prijavili med drugimi tudi tovarne BMW s 7 motornimi kolesi in angleške tovarne Norton in AJS. Kakor je videti, se bodo tudi letos borili za prvenstvo v glavnem Angleži in Nemci.

Nove avtomobilске ceste. V Belgiji nameravajo graditi posebne avtomobilске ceste med Brusljem in Ostende. Cesta bo široka 8 m in zgrajena bo po vzoru italijanskih cest. — V Rimu se je ustanovila posebna družba, ki bo financirala gradbo ceste med Rimom in Nettunom. Tudi ta cesta je namenjena samo za motorna vozila in bo najmoderneje urejena.

Nov davek na avtomobile. Nemško finančno ministrstvo se bavi že doli časa s projektom, po katerem bi se avtomobilski davek plačeval po kilometrih in ne po vrsti avtomobila, kakor do sedaj. Ministrstvo je namreč mnenja, da bi tak davek bil mnogo pravičnejši, kajti nikakor ne gre, da bi avtomobilist, ki se je redkokdaj vozi s svojim vozilom, plačal isti davek kot avtomobilist, ki je s svojim avtomobilom vedno na potovanju. To mnenje je tem bolj utemeljeno, ker pokvari avto, ki je vedno na potovanju, mnogo bolj cesto kakor pa oni, kateri manj vozi. V ministrstvu delajo sedaj na tem, da bi konstruirali poseben aparat, ki bo točno meril kilometre in ki se bo lahko montiral na vsak avtomobil ter ga vozač nikakor ne bo mogel regulirati. Kakor hitro bodo laboratorijska dela, ki jih vodi profesor dr. inž. Becker, pokazala dobre rezultate takega aparata, bodo ta novi davek predložili parlamentu v odobritev.

Avstrijski Grand Prix za motorna kolesa. Dunajski avto-klub priredi 11. avgusta t. l. dirko za veliko nagrado Avstrije. Krožna proga prireditelje bo vodila iz Vösendorfa do Biedermannsdorfa pri Dunaju, ki se bo vozila nepretrgoma 6 ur. Nagrade se bodo priznavale po dolžini proge, ki se je prevozila v teh 6 urah. Prireditelj je mednarodna in sodelovali bodo lahko le motocikli brez prikolice.

Karoserije iz papirja. Znano je, da se iz stlačenega papirja lahko napravijo razni predmeti, ki so ne samo lahki, ampak tudi zelo trdni in nepremočljivi. Graditelji karoserij so se zato vprašali, zakaj ne bi tudi oni uporabljali papir za gradnjo karoserije. To bi seveda tudi znatno pocenilo produkcijo in zaenkrat skušajo napraviti blatobrane in nekatere druge dele karoserije iz tega stlačenega papirja, a zelo verjetno je, da se bo ta material dobro obnesel.

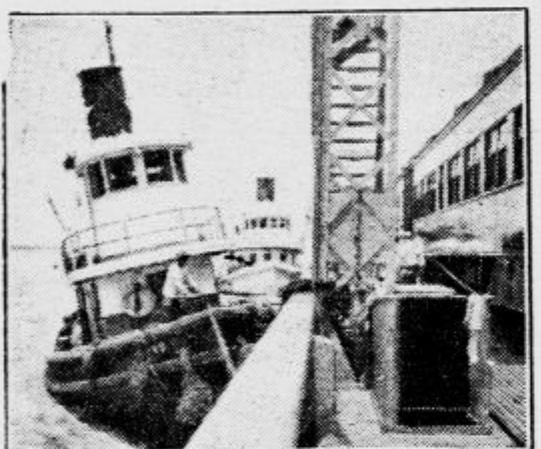
Skozi puščino Sahara. Generalni guverner Alžira, ki je znan kot dober vozač, je razpisal za prihodnje leto veliko tekmovalno vožnjo skozi puščino Sahara. Ta vožnja, ki je razpisana v proslavo 100 letnice zavzetja Alžira po Francozi, se bo absolutno v dnevni etapi od 800 do 960 km. Proga bo predpisana in se že sedaj preiskuje, kajti v Sahari ni povsod mogoče potovati z navadnim potniškim avtomobilom, ker je pesek v nekaterih krajih tako

V deželi divjega zapada

Prevoz čez Mississippi – Na klasičnih tleh Indijancev – Požar in samomor med vožnjo – Izlet v Skalne gore – Berači v lastnem avtomobilu – Na grobu Buffala Billa Kača-klopotača

Denver (Colorado), 13. junija. Čeprav je bila vročina v New Orleansu nekateri dni čisto tropska, sem vendar z obžalovanjem zapustil prijazno in veselo mesto. Vožnja na prejšnji severozapadu je bila zaradi vročine zelo neprijetna, čeprav so Pullmani mnogo večji in solidnejši zgrajeni nego evropski. Ko sem stal prvič pred takim velikanom, sem se kar čudil: vsi imajo štiri ose. Zgrajeni so popolnoma iz železa in zato je vročina v njih še hujša, da bi brnijo v vsakem kotu električni ventilatorji.

Nekaj milj za New Orleansom gre železnica čez Mississippi – a ne pre-

Prehod vlaka na splavu preko Mississippija — Dva vlačilca vlečeta splav z vlakom (Foto dr. P. Breznik)

ko mosta. Ob bregu razdele vlak v dva dela, ki jih prepelje lokomotiva na velik splav. Nato povlečeta dva majhna parnika ta splav, imenovan ferry-boat, k drugemu bregu, kjer ga spet čvrsto pritrdijo, tako da se tračnice splava natančno ujemajo s tračnicami brega; stroj zapelje oba dela vlaka na kopno in ju sklopi. Ves prehod čez široko reko je trajal komaj trideset ur in že brzimo naprej skozi močvirja in nerodovito zemljo.

Cez nekaj ur se pokrajina popolnoma spremeni. Iz države Louisiane smo dospeli v Texas. Vlak dirka preko nepregledne pustinje, ki jo je izsušilo močno sonce. Vroč veter dviga rumen prah, ki kljub zaprtim oknom prodira v vagon, tako da je kmalu vse rumeno, obleke, blazine časopisi, in pisalni stroji, na katerih skušamo ključ vročini opravljati korespondenco in pisati članke.

Kraji so tu po več sto kilometrov narazen in vmes je prazna pustinja. Vode ni nikjer, zato so ogromne planjave neobljudene.

Ob železnici ni nikakih čuvajev. Kaj naj bi čuvali, če na stotine kilometrov daleč ni žive duše? Seveda mora strojevodja ves čas opazovati progo, ali ni morda iz katerega koli vzroka nevarnosti za vlak. Zvečer prižgo spredaj na stroju velikanski električni žaromet, ki razsvetljuje progo več sto metrov daleč naprej.

Na peščenih planjavah rase pustinja-

ska suha trava v mogočnih šopih, niz-

ko grmičevje in bodičje. Tu in tam

se vidijo agave in kaktusi. Le redko

je videti vodo. Kjer je pokrajina le

malo vlažna, se to takoj spozna na

bujnem rastlinstvu. Tu so farme, kjer

gojijo živino, ki jo potem pošiljajo

na vse strani Zedinjenih držav. V

Texasu in obmejnih deželah so kla-

snična tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje

se tla Indijancev in cowbojev. Kje</

Ljubljancani!

Na otok Krk,
Aleksandrovo

Restorant „Perivoj“

Kdor hoče uživati prijeten dopust in biti dobro postrežen z jedjo in pijačo, s krasnim stanovanjem, vse na novo prirejeno in po umernih cenah, naj se nastani v

RESTAVRANTU „PERIVOJ“
Aleksandrovo, Otok Krk. 9059

Pleša

In iskanje las je največja nevarnost za staro in mlado. — V 24 urah zastavimo iskanje las za vedno, edravnino vseh prhljaj, srbeč, hlaste in neznane s

»ESPARCETTE«
ed. dr. Dorraine & Co.,
Paris. — Lasje bodo oskravili in sopen bujno rasti.
Za nepoh. garantirano. — Garnitura stane 60 Din.
CENTIFOLIA, kozmetički zavod, Zagreb, Jurčičeva 6.
Zahtevajte takoj brezplačno ilustrirane prospekte!

Ocarinjenje

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Tovarnarji sodavice in likerja, kakor tudi brezalkoholnih pijač nabavljajo svoje potrebe etra in suhec pri
DESTILERIJI d. d.
Prva jugoslovanska tovarna esence za rum in likerje, eternege olja in etra.
ZAGREB, B. S. 35, pošlanski preloz 143.
Cestni in avtomobilski promet, 6791
Zastopstvo za Slovenijo pri št. Emerik Zelinka, Ljubljana 7.

LEPOTA — ZDRAVJE!

Oboje potrebuje prave nege, toda samo z zdravstveno zanesljivimi sredstvi, kot Fellerjeva Elsa-pomada za obraz ter zaščito kože (tudi proti solnčnim pegam), nadalje Elsa-pomada za rast las. Dva lončka za vnaprejšnjih 40 Din. Fellerjeva Elsa-mila zdravi in lepote, vsebujejo dobro delujoče sestavine (šest vrst: lilično, rumenjakovo, glicerino, boraksovo, katranovo ter mlo za britje). Od teh za poizkus 5 kom. po izbiri za vnaprejšnjih 52 dinarjev — dostavi lekarnar FELLER, Stubica Donja, Elztrg 245, Hrvatska. — Za pranje glave: Elsa-Shampoo 3 Din 30 p.

Dražba v Stožicah pri Ljubljani

Na ponedeljek, dne 29. julija ob 11. uri dopoldne se bo na licu mesta v Stožicah št. 79 pri Ljubljani prodala na prostovoljni dražbi dvodružinska hiša umrlega posestnika Ludvika Šmuka. Hiša obstoji iz dveh stanovanj po dve veliki sobi, kuhinje in pritiklin ter ene sobe v kleti. Vodovod v hiši, 650 m² vrta. Izključna cena 86.860 Din. Dražbeni pogoji so razvidni pri okrajni sodišči v Ljubljani, soba št. 37. 9022Okrajno sodišče v Ljubljani, soba 37,
dne 16. julija 1929.Vročina
prišla!

Matero, hranite svoje otroke s švicarsko mlečno moko »BEBE«. Priporočila se od strani svetovnih medicinskih avtoritet. Napredaj v vseh lekarnah in drogerijah. — Skladnice: Jugofarmacija, Zagreb; Mišković i Ko., Beograd.

Mreže za postelje
in ograje

v vsaki velikosti in množini. Za postelje po zahtevi tudi iz ognjeno pocinkane žice 0,9 dobiti najceneje pri Izvoznici žičnih pletenin Josip Bernard, Jesenice-Fuzine

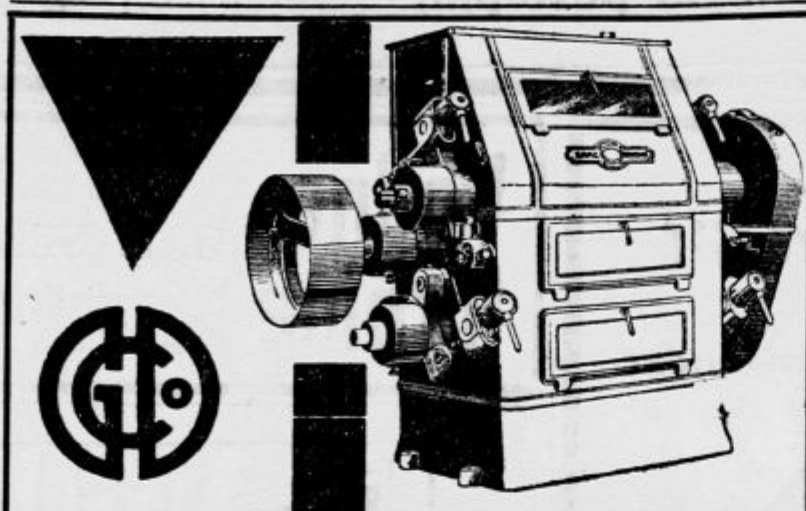
DIABOLO
SEPARATOR A. B.

Generalni zastopnik:

Ljudevit Klein
Zagreb
Račkoga ul. 5/a

Telefon 63-05 Telefon 63-05

Večletno jamstvo! Povoljni plačilni pogoji. Sprejemmo zastopnike! 80a

Najtrpežnejši motocikli
B. S. A.Pri takojšnjem plačilu znatno znižane cene. —
Zaloga rezervnih delov. — Zahtevajte cenike pri zastopstvu
B. S. A. Maribor, Trg Svobode 6. 9136Jugoslovansko
Ganz
delniško
= društvo =
BeogradKaradžićeva ulica št. 75
Telefon št. 33-90, 44-33.

Zagreb

Draškovićeva ulica št. 27
Telefon št. 55-87.Skopje: Ing. Gollegia
Sombor: K. Zivichitz
Vel. Bečkerek: Volla d. d.Preko
40.000
GANZOVIH
- valjčnih -
mlevnikov
v uporabi!Z najboljšimi valjarji iz trdega liva!
Zahtevajte prospekte!

INDUSTRIJA GVOŽGJA D. D. U ZENICI.

Natečaj

za štipendiste za študiranje v topilniški stroki.

Industrija Gvožnja, d. d. v Zenici tem potom objavlja, da bo na svoje stroške izsolala počeni s šolskim letom 1929/30 dva dijaka, ki bi se posvetila topilniški stroki, pod tu navedenimi pogoji, ki bodo naknadno potrjeni s posebnim dogovorom.

Reflektanti morajo biti državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, lepega vedenja, popolnoma zdravi, morajo imeti izpričevalo o absolviranju srednje šole, ki opravičuje posečanje visoke šole. Zato morajo reflektanti prošnji za štipendijo priložiti:

1. krstni list,
2. domovnico,
3. zdravniško izpričevalo,
4. izpričevalo o vedenju,
5. izpričevalo o končnem izpitu (maturitetno izpričevalo) srednje šole.

6. izkaz davčne uprave o stanju imetja.

Študiranje se bo vršilo na tehniki v Aachenu (Nemčija). Štipendija bo znašala mesečno 200 mark, vrhu tega pa dobila štipendista povrnjene potne stroške in podporo, potrebno za nabavo knjig. Za vsako leto dobivanja štipendije bosta štipendista služila dve leti pri »Industriji Gvožnja d. d.« v Zenici. Prošnje za ti štipendiji je nasloviti na ravnateljstvo Industrije Gvožnja d. d. v Zenici najkasneje do 15. septembra 1929.

Industrija Gvožnja d. d. Zenica.

Simmeringer

tovarniška d. d. za gradnjo strojev
in vagonov

WIEN, XI., Hauptstr. 38—40

Oddelek: PARNE NAPRAVE

»Hanomag« strmocevni in

»Königsfelder poševnocevni

Visokotlačni kotli

Ekonomizerji, kurilne naprave na premikalne rešetke

Kurilne naprave za premožovni prah
lastnega sistema

Parne turbine

Parni stroji

za vse svrhe

ČEŠKOSLOVAŠKI ZAVOD

brnska-kralovska-poleška tovarniška d. d. za
gradnjo strojev in vagonov

BRNO KÖNIGSFELD Č.S.R.

Zastopstvo: Inženirska pisarna Julius Breitwieser, Zagreb, Frankopanska 8.

Zima bo huda
preskrbite se!

Premog dobre vrste, po nizki ceni, priporočamo vsem večjim konzumentom iz našega znanega rudnika »Belokrajina«. Točna postrežba.

Naš zastopnik: Rudolf Zorè, Ljubljana, Gledal. ulica 12.

Sprejemem agilnega
zastopnika

za vso Slovenijo s Prekmurjem. V poštev pridejo gospodje, ki so pripravljeni prevzeti zastopstvo na lastni račun.

Prospekt na ogled v ogl. odd. »Jutra«.

Ponudbe najkasneje do 25. VII. t. l. na generalno zastopstvo »Expelera« za kraljevino SHS Ivan Komes, Prelog. 9129-a

Najpopolnejši
Stoeper
šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, ogledajte si to izrednost pri trdki

Lud. Baraga, Ljubljana,
Selenburgova ulica 6 I.
Brezplačen souk 15-letna garancija
Telefon št. 980. 28

Naznanjamo žalostno vest, da je danes ob 5. uri zjutraj preminula po dolgi mučni bolezni, previdena z zadnjimi tolažili, naša draga žena, mati, sestra, stara mati, gospa

Pavla Samec roj. Povh

Pogreb ljubljene pokojnice se bo vršil v ponedeljek 22. t. m. ob 8. uri zjutraj na tukajšnje pokopališče.

Nova cerkev pri Celju, dne 20. julija 1929.

Rodbine: SAMEC, POVH, VREČKO.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša srčno ljubljenca soproga, mati, hčerka, sestra itd. gospa

Josipina Klemenjak
roj. Janežič

v soboto, dne 20. t. m. po dolgi in mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, dne 22. t. m. ob 4. uri pop. iz hiše žalosti Ljubljana VII. Medvedova c. 25 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 20. julija 1929.

Andreja Klemenjak, Ivanka, Miroslava in Josipina, soproga, hčerke.

Josip in Margareta Janežič, oče in mati

in vsi ostali sorodniki.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zahvala.

Za premmoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti našega nad vse ljubljenega soproga, papana, brata in svaka, gospoda

Dr. Otto Vallentschaga
odvetnika

za poklonjeno krasno cvetje in vence, kakor za nad vse čašče spremlstvo na njegovi zadnji poti, se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo pa smo dolžni izreči častitemu gospodu patru Dr. Romanu Tomincu za njegov trud in požrtvovalnost in za vse tolažilne obiske pri našem blagem, nepozabnem pokojniku.

V Ljubljani, dne 20. julija 1929.

Globoko žalujoča rodbina VALLENTSCHAGA.

KOLESA

ŠIVALNI STROJI

GRAMOFONI

TEHNIK J. BANJAI
Ljubljana, Pražakova ulica 19
Palača „Ljubljanski dvor“

Morsko kopališče

BAŠKA
(otok Krk)Hotel Grandić
Do 1. IX. pensjon Din 75;
od 1. IX. Din 60—65—
Poseben popust uradnikom!„Reform“
steklenicah

konzervirane sadje in povrtnine najzanesljiveje in najceneje. 7976a

Glavna zaloga za Jugoslavijo pri trvdki Lovro Petovar, Ivanjokovci.

Uglašuje ter popravlja klavirje in harmonije strokovna trdka

G. Jurásek
Ljubljana, Ključavničarska
ulica 3/II, vhod Mestni trg
št. 22 in Cankarjevo
na broje št. 13. 136-a

Cisti obraz

in pomlajenje. Vaša koža postane mladeniško sveža in bela kot cvet. Ogri, mozolji, gube, pege, rdeč nos, brazgotine, solnčne pege, rumene in rujeve pege, pege vsled vročine izginejo takoj in zanesljivo z uporabo lepotilne kreme »EROS«. »Eros« služi v dosegu in ohranitev lepote obraza, vratu in rok. Ohranja lepoto do najvišje starosti pod jamstvom. Zdravniško priporočano. — »Dolgujem Vam veliko hvaležnost. Dosegla sem vidno odepšanje obraza v 24 urah« piše gospa dr. M. Glänzend. Sijajno preizkušeno pri damah in gospodih vsake starosti. Cena Din 16.—, 3 lončki Din 34.—, 6 lončkov Din 55.—.

Dr. Nikol Komény, Košice, poštni predal 12/L 53 ČSR.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša srčno ljubljenca soproga in sestra, gospa

Alojzija Tornič
r. j. Prešeren

soproga zvančnika drž. žel. I. kat.

v soboto, dne 20. t. m. po kratki, mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, dne 22. julija ob 6. uri popoldne iz mrtvašnice splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 20. julija 1929.

Filip Tornič, soproga, Alojzij Prešeren, brat, Ančka, Marija, Franciška, sestre.

Občina Ljubljana Mestni pogrebni zavod

Rodbina Mr. Ph. Ciril Garuš, lekarnar v splošni bolnici v Ljubljani, naznanja v globoki žalosti, da je dne 20. julija 1929 preminula, previdena s tolažili sv. vere, srčno ljubljenca mamica in tašča, gospa

Ana Keller

Pogreb se bo vršil v nedeljo, dne 21. julija t. l. ob 18. uri iz mrtvašnice, Stara pot št. 2, k Sv. Križu.

Ljubljana, 20. julija 1929.

Pogrebni zavod J. Gajšek, Vodmat-Ljubljana.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjumi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo safe - deposits itd. itd. itd.

Brzjavke: Kredit, Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2548 Interurban 2706 2806 87-L

Kadar zahtevate vzorce, prosim sporočite, je li za:

moško blago: poletne obleke, površnike.

Zensko blago: obleke, kostume, plašče.

Svila, pralno blago, platno.

Kastner & Ohler, Zagreb

Foto-amaterji!
Najvišja ortokromatičnost
visoka splošna občutljivost pri

ploščah in filmih
dosedaj nedosegljiva

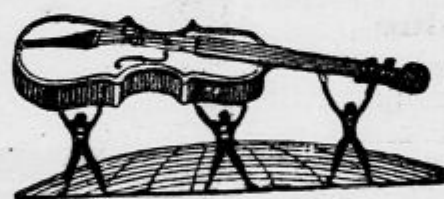
Cycles Agilon

Prvovrstni francoski izdelek. Najbolji tek
Cene brez konkurence

Viktor Bohinec

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 21
Ceniki brezplačno!

Veliki ilustrirani cenik dobite zastonj
Zahtevajte ga od skladišča

MEINEL & HEROLD

tvornica glasbil, gramofonov in harmonik
R. Lörger MARIBOR, št. 101-B

Violine od Din 95 Ročne harmonike od Din 85.
Tambure od Din 98. Gramofoni od Din 345 dalje.

Mladost, svežost, lepota!

CREME DARUVARY

Najbolj dovršen proizvod moderne in znanstvene kozmetike. Kar po prvi uporabi postane koža sveža, mehka in fina, odstrani vso nečistost, mozolje, spuščanje, pege, rdečico nosu in drugo. Na zahtevo smo razposlali okoli 30.000 poskušnih puščic ter na temelju tega prejeli mnogo priznanj in nad 20.000 naročil. Ne verujte nikomur, ampak zahtevajte brezplačno poskusno puščico, da se prepričate. Pošljemo Vam jo brezplačno, ako nam pošljete za stroške v znamkah Din 2.—. Originalne trioglate puščice dobite po ceni od Din 18.— v vsaki boljši strokovni trgovini. S pošto pošljete: 112-a

Apoteka BLUM, Subotica 3.

Dogodke pred 10. leti!

popisuje dr. Ivan Lah v

Knjigi spominov

Broširana velja Din 30.—
v platno vezana Din 40.—

Izdaja knjigarna

TISKOVNE ZADRUGE v Ljubljani
Prešernova 54 (nasproti gl. pošte)

Vodne turbine

autom. regulatorje, zatvornice, opreme za žage in mline izdeluje in dobavlja

G. F. SCHNEITER, Škofja Loka

podjetje za zgradbo vodnih turbin

Konkurenčne cene. Zahtevajte ponudbe. Prvovrstne reference.

Nalezljive bolezni

prenašajo komarji, muhe in druga odvratna zakužena golazen. Vi udi ne vidite, kako strahovita opasnost Vam preti. Čuvajte zdravje in življenje Vaše, Vašega deteta in Vaše obitelji. Branite se vsega mrčesa in uporabljajte najdovršeneše sredstvo za uničevanje

SHELLTOX

Razpršite Shelltox samo potom Shelltox pršilnice, ki Vam osigurava maksimum delovanja. Razpršena meglica Shelltoxa zalotene insekte SIGURNO ubija in v teku nekoliko minut

osvobodite Vašo hišo muh, moljev, komarjev, bolh, stenic, mravelj, ščurkov, njihovih jajc in ličink
Tiskana navodila za uporabo dobite pri Vašem prodajalcu. Uporabljati Shelltox znači vzdrževati hišno higijenco v največji meri. Dobiva se v vseh mestih.

Opalograph

razmnoževalec z varstveno znamko «Globus», kakor tudi potrebščine dobite edino pri

Gud. Baraža, Ljubljana, Šelenburškova ulica šte. 6

Telefon 2980

Pazite na varstveno znamko!

Vse drugo potvorb!

Izkoristite priliko takoj!

Brezplačno dobite umetniško izdelan portret,

ako nam pošljete svojo sliko ali sliko vaše dece, skupine ali slično in to verno po poslani nam sliki v velikosti 30x40. Svojo adresu napišite točno, da se izognemo reklamacijam. Prosimo vas, da nam pošljete čim jasnejše slike. Umetniško izdelavo portreta vrši svetovni zavod, ki deluje v Nemčiji, Avstriji, Franciji in Angliji, kar je jamstvo za izredno izdelavo. Ta zavod želi osnovati v naši državi svojo podružnico, pa je nam poveril organizacijo. Radi tega se je sklenilo, da se vsaka slika, ki se nam dopošlje od 12. julija 1929 do 31. julija 1930 brezplačno poveča. Priposlane slike se vračajo s portretom. Carina, poštnina in manipulativni stroški znašajo 36 Din, kar plačate po povzetju, to je, kadar sprejmete portret.

S popolnim zaupanjem se obrnite na

INTERNATIONAL, največji zavod za povečanje slik

Zagreb, Prilaz 13.

G. Vojska, izdelovalnica perila

oljudno naznanjam cenjenim odjemalcem,

da sem preselila svoje poslovne prostore

v **Wolfovo ul. 12 dvorišče „Oražnov dom“**

Zahvala.

Vsem, ki so sočustvovali ob priliki smrti našega dobrega strica, brata, gospoda

Josipa Riedl-a

se najpristrčneje zahvalujemo. Posebno zahvalo izrekamo „Liri“ za ganljive žalostinke, kakor tudi vsem ki so pokojnika spremili na poslednji njegovi poti.

KAMNIK-LESKOVEC, dne 20. julija 1929.

ZALUJOČI OSTALI.

Kicijel Zévaco:

V krempljih inkvizicije

Zgodovinski roman.

Chico, ki je bil drugače tako malo zgovoren, je zdaj govoril, ne da bi se ustavil. Juana se mu je kar čudila. Nikoli si ni mislila, da bi ga moglo še kaj navdušiti razen nje!

V njeni lutki se je bilo nekaj izpremenilo in vznemirjeno se je vpraševala, kako daleč neki sega ta toli nepričakovana izprememba.

Bilo je, kakor da nje, Juane, zanj ni več na svetu. To je bil po tem takem obup in konec vsega. Na kaj naj se še zanese, o, sveta Devica, če jo je celo Chico izdal!

Da bi ga preizkusila, je vzela iz svojih las cvetko, s katero se je bila okrasila. Raztreseno se je igrala z njo in jo nekajkrat ponela k ustnicam, kakor bi jo duhala; nato jo je kakor v raztreselosti spustila na tla. Chico se ni ganil. V svojem prostodušju je mislila, da je noče opaziti. Ni je hotel pobrati! O, kolikšno ponižanje!

Niti njenih nožic ni hotel videti, njenih lepih nožic v vezanih svilenih nogavčkah, ki so mu nemirno trepetale in brcale pred očmi. V vsakem drugem primeru bi se bil lakomno okoristil s priliko, da jih poljubi. Danes pa je rojilo pritlikavcu nekaj drugega po glavi in junaško se je upiral izkušnji, da jih poljubi. Uboga Juana je bila vsa obupana!

»Ali si tako raztresen,« je vprašala z glasom, ki je zamenjal

180

izkušal biti trden in ravnodušen, »da ne vidiš mojih trudnih nog, ki se nimajo kam opreti?«

Chico, namestu da bi se bil okoristil s tem migljajem in vzela njene nožice v naročje, kakor je bilo njegova navada, si je poslušno primaknil težko pručko, ki jo je bila pravkar sama odrinila.

Ta žalitev jo je ranila v dno srca. Toda premagala se je; zdaj ni bilo časa za razračunavanje.

»Bože moj, kako govoriš o njem,« je dejala. »Kaj ti je neki storil, da si mu tolikanj vdan?«

»Rekel mi je marsikaj, česar mi ni še nikoli nihče rekel,« je zagonetno odvrnil pritlikavec. »A povej, Juana, ali se ne bojiš strašne kazni, ki naju čaka, če nama izpodleti polzku, da ga rešiva?«

»Ne bojim se je. Iz srca rada storim zanj, kar morem.«

»Ti veš, kaj naju utegne stati, da vtikava nos v državne poste. Da naju obesijo, je še najmanjše, kar se nama lahko zgodi. A to je milost, s katero naš kralj ni zelo radodaren. Mislim, da bi se morala prej seznaniti z mučilnico.«

Vse to je pripovedoval sila mirno. Kdo ve, kaj je nameraval? Ali jo je hotel zastrašiti? Pripraviti jo, da bi se premislila? Ne, zakaj že od početka se je bil namenil, da opravi sam, kar bo treba, in pusti Juano izven nevarnosti. Sam je hotel rad žrtvovati življenje in pretrpeti za prijatelja tudi najhujšo muko, če bi bilo potreba. Toda videti njo, kako umira? Bog ne daj! To ni bilo mogoče!

Od nje je hotel samo to, da bi mu povedala, koliko je vredna njegova najdba. In kar ji je pripovedoval, je pripovedoval zato, da bi vedela ceniti žrtev, na katero se je pripravljala.

Zastrta neznost ji je odsevala v temnih očescih, ko je odgovorila:

»Če pojdeš ti na muke, hočem iti tudi jaz.«

Po teh besedah je zardela. Zdelo se ji je, da mu ne more bolj

jasno povedati: Ljubim te tako zelo, da se ne bojim niti najstrašnejše smrti, samo da si ti z menoj.

Toda usojeno jima je bilo, da bo nesporazum med njima še trajal. Chico si je prevlečel njene besede takole: Gospod de Pardaillan mi je tolikanj drag, da se ne bojim niti muk, samo da mu pomorej.

Srce se mu je skrčilo in napel je vse moči, da bi utajil bol, ki ga je navdala.

»Kaj ti je pa storil, da si mu tolikanj vdana?« je kratko vprašal z njenimi lastnimi besedami.

V njenih krasnih očeh se je zasvetila zmagoslavna iskra. Chico je bil ljubosumen, po tem takem jo je vendarle ljubil. Ali je bila nespametna, da se je tako prenapeljevala jezila nanj! S porednim nasmeškom, meneč, da ga bo zdaj vendar že pripravila do izpovedi, ga je oponesla:

»Rekel mi je marsikaj... česar mi ni še nikoli nihče rekel...«

Hotela ga je podražiti, toda pritlikavec jo je razumel drugače.

Pardaillan mu je bil dejal:

»Ne ljubim tvoje Juane in je tudi nikoli ljubil ne bom. Moje srce je že davno mrtvo.«

Bol, ki je odmevala v teh besedah, mu je še zvenela v ušesu. Prav nič ni dvomil, da so bile odkritosrčne. S Pardaillanova strani se ni bal ničesar, čuvstvo mu je bilo porok, da je francoski plemiš vtelešena poštenost. A Pardaillan je bil tudi dodal:

»Tvoja Juana me nima rada in me tudi nikoli imela ni.«

Tu se je v njem oglašal dvom. Tega ni mogel verjeti. Zanj je bilo jasno kakor beli dan: Juana bo do smrti brezupno ljubila gospoda de Pardaillana, kakor bo on sam do smrti brezupno ljubil Juano. Čemu naj bi se tedaj bal za svoje življenje? In čemu naj bi iztikal, kako bi smel iztikati za pomenom njenih besed?

Ure, zlatnino in srebrnino

kupite najboljše in najcenejše pri stari, priznani trgovki

H. SUTTNER,

Ljubljana, Prešernova ulica 4, poleg franciskanske cerkve.

Največja in najsolidnejša razpošiljalnica. Razpošilja v vse kraje tu in inozemstva.

Zahtevajte brezplačni cenik

H. SUTTNER, Ljubljana 4.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici, znamk

IKO, OMIKO, AXO

China srebrno jedilno orodje s 50-letno pisarno tovarniško garancijo.

Oblastveno koncesionirana šoferska šola

I. Gaberščik, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweisova c. št. 52. Praktični in teoretični pouk na podlagi najmodernejših pripomočkov. Prihodnji redni tečaj prične 1. avgusta. Podučujem tudi privatno.

Kostanjev taninski les

in smrekovo skorjo

kupujem stalno najugodnejše

Ernest Marinc, Celje

Zrinskega ul. 4. — Telefon 136.

Največja izbira — najnižje cene najmodernejših dvokoles, za ceste, ture in dampske, motorjeve, malih dvokoles za otroke, igračnih in otroških vozilov raznih modelov od najcenejšega do najfinjšega, brzošivalnih strojev Central Bobbin. Pred nakupom ogledajte si zalogo pri trgovki Tribuna P. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozilov, Ljubljana, Karlovska c. 4. Cenik franco. Prodaja na obroke.

Automatične hladilne omare in male zidane hladilnice

primerne za

mesarje in prekajevalce

dobavi takoj „VEHA“ d. z o. z., Ljubljana, Gosposvetska cesta 8. Telefon 27-56.

Heraklit plošče

ima v zalogi

„MATERIJAL“ dr. z o. z., Ljubljana, Dunajska cesta št. 36. Telefon 27-16

„ISOL“

izborno učinkujoče in najzanesljivejšo sredstvo za izolacijo zidovja proti vlagi in vodnemu pritisku, za izsušitev vlažnih sten, tal i. t. d. — Dobiva se v trgovinah z materialnim blagom, barvami, železnino i. t. d.

Glavna zaloga za Jugoslavijo:

Ljubljanska komercialna družba Ljubljana Bleiweisova cesta 18.

Prodaj Hotel Lehrner Vinkovci

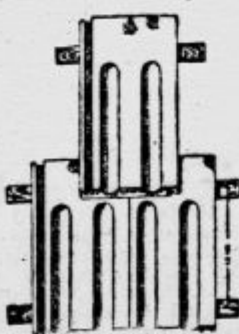
Resni reflektanti naj se obrnejo direktno na mene.

0955

Josip Lehrner, Vinkovci

Opekarna F. P. VIDIC & Komp

Ljubljana, Prešernova ulica

Tovarniška zaloge stavbnega materiala krasnih lončenih peč in štedilnikov, čeških emajliranih belih plošč za štedilnike in obložitev sten, češke šamotne opeke itd. — nudi v poljubnih množinah prvovrstne

— zarezane strešnike — Pravilno žgano gosto blago, prezimno dobro in se ne lušči; ker ne vsebuje apna, tudi ne vsrkava tako vode kakor nekateri drugi izdelki. — Prekrije ravno kakor bobrovec, ter so doseže dobro zaprtost streho in gosti strešni krov.

„Zacherlin“

staroznana najučinkovitejša sredstva za uničevanje vsakovrstnega mrčesa, uniči popolnoma muhe, bolhe, stenice, molje, ščurke, mravlje itd. ter njih ličinke. Zahtevajte ga samo v originalnih steklenicah in škatlicah z napisom „Zacherlin“.

6913

Kopalne potrebščine po nižanih cenah!

Damska kop. obleka iz vzorč. melanese	D	69
» » » jauquard indanthren	»	88
» » » iz čiste volne	»	98
» » » » s krilom	»	135
» » čevlji platneni	»	26
» » » iz gumija	»	35
» solčniki japonski	»	50
» kop. plašč (cape)	»	195
» » » z rokavi	»	325
Otroška kopalna obleka iz čiste volne od	»	34
Moška kopalna obleka iz čiste volne od	»	110

Ne zamudite ugodne prilike!

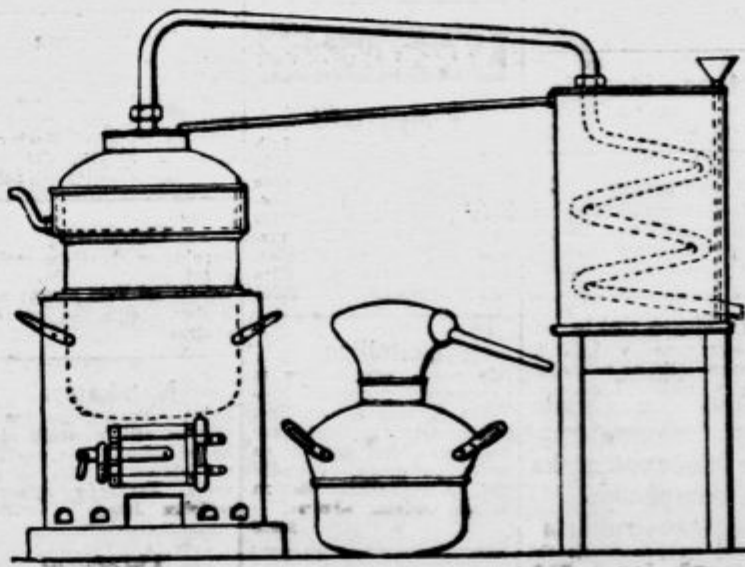
A. Šinkovec nasl. K. SOSS LJUBLJANA

Zahtevajte v vseh trgovinah samo: Jugobanat-patent-moko
ker boste potem s svojim pecivom zadovoljni!

Kotle za žganjekuho

vseh domačih in tujih sistemov se dobi

v vsaki velikosti najceneje v lastni izdelovalnici

Nova JUGOMETALIJA, Kolodvorska ulica št. 18

Kupim stalno Kostanjev taninski les

smrekove skorje cele in drobljene, rabljene sode od stroj in jedilnega olja po najugodnejših cenah, takojšnje plačilo

FRANC OSET, Sv. Peter v Sav. Dol.

Najboljši v materialu in konstrukciji in najlepši v opremljenosti šivalni stroji in koleza „Gritzner“ in „Adler“ za dom, obrt in industrijo le pri

IOS. PETELINC Ljubljana

zalog Prešernovega spomenika ob vodi

»buk razenja bazeleto

Večletna garancija

Zahtevajte ponudbo

Gledališke odre

opozarjamo na ljudsko igro

Rokovnjači

spisal Fr. Govekar III. izdaja. Broširana knjiga velja Din 20.—

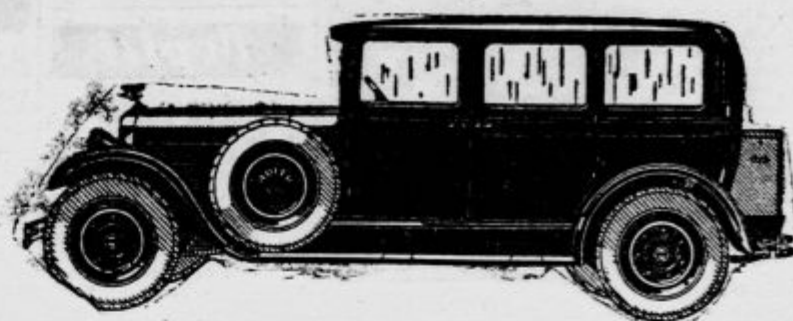
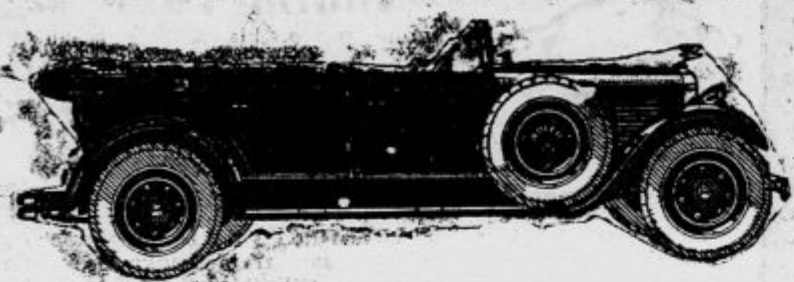
Knjižarna Tiskovne zadruga v Ljubljani

234

Oglejte
si

ADLER

kvalitetne nemške
avtomobile najno-
vejše konstrukcije

Glavno zastopstvo in skladišče rezervnih delov:

Ing. C. R. Luckmann, Ljubljana, Ahacljeva 10

Suho

arnikovo cvetje
kupujemo vsako množino.

Ponudbe in vzorec poslati takoj na
Betka Žagar, Sunja, Hrvatsko

Vsakovrstne trgovske knjige, štruce,
mape, noteze, herbarije, odjemalne knji-
žice, bloke, zvezke i. t. d.

nudim po skrajno ugodnih cenah!

NA DEBELO --- NA DROBNO

Anton Janežič
LJUBLJANA, Florjanska ul. 14

Knjigoveznica in črtnica trgovskih knjig

**Mladega
strojnega inženjerja**

iščemo za veliko domačo tvornico. Oni, ki imajo prakso v
lesni stroki, imajo prednost. Obširne ponudbe s curriculum
vitae in referencami na oglasni oddenek »Jutra« pod značko
»Inženjer«.

En gros **Specijalna** En detail
trgovina vozilov in koles

V zalogi kolesne opreme in igrače za otroke
Renoviranje koles, vozilov in šivalnih
strojev

ZEMELROK OTON

Tržaška cesta — Glince Martini trg 8

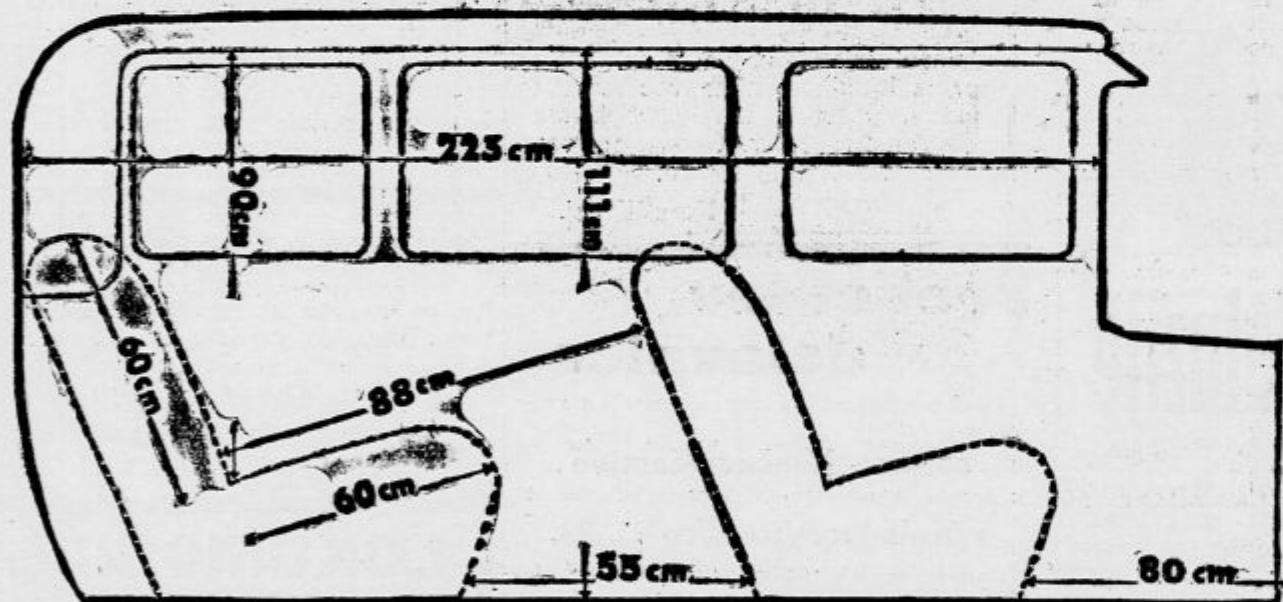

Išče se
knjigovodja

prvovrsten, samostojen bilancist s prakso v knjigovod-
stvu najmanj pet let. Nastop takoj.

Plača po pogodbi. V ponudbi se imajo navesti vsi po-
goji, pod katerimi bi kompetent sprejel to mesto. Prilo-
žiti dokumente v originalu ali v prepisu. — Nasloviti na
»Cinovniška Nabavljajska Zadruga, Mostar«. 9126-a

**NOBEDEN VOZ Z TAKO CENO JE
TAKO PROSTOREN**

KAKOR

PLYMOUTH!

Dovolj velik za pet oseb. Široka vrata olahkočijo vstopanje. Tudi
ljudje visoke rasti popolnoma izpočijejo svoje noge. Plymouthova
tapetiranja je tako popolna, kakor ista enega naslonjača.

Vsekakor morate videti vse to osebno. Obiščite najbližjega zastop-
nika Chryslerja še danes — in isti bo radevolje pripravljen — demon-
strirati Vam taki voz — seveda brez vsake obveznosti. Poizkusi
udobnost Plymoutha — ona je tehnično izpolnjena — moč njego-
vega silver dom cilindrskega pokrovaravnost njegovih notranjih
hidrauličnih ekspanzijskih zavorizborna federiranja.

In vendar vzlic temu popolnemu sistemu vseh naprav, boste videli
za kako malo denarja postanete lahko lastnik enega Plymoutha.

Mere širivosti Plymouth Sedana S 4 Vratami:

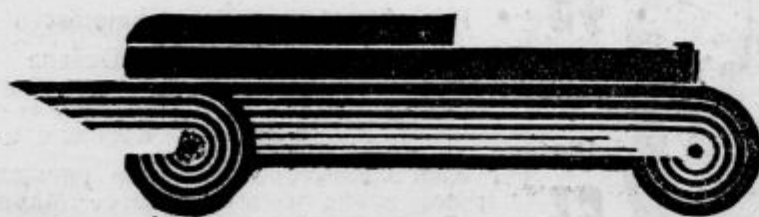
138 cm razdalje med zadnjimi stranskimi okni

122 cm širina prednjih sedežev

70 cm široka prednja stranska vrata

69 cm široka zadnja stranska vrata.

GLAVNI ZASTOPNIK ZA JUGOSLAVIJO: W. H. SMYTH, BEOGRAD. ZASTOPNISTVA: LJUBLJANA —
AMERICAN MOTOR LTD. — ZA LJUBLJANSKO OBLAST. ZASTOPNISTVA: MARIBOR — AMERICAN
IMPORT CO. — ZA MARIBORSKO OBLAST. TEHNIŠKA I KOMERCIJALNA DRUŽBA Z O. Z.,
LJUBLJANA Chrysler Motors Detroit Michigan

Strešna opeka

patent BOHN, VINKOVCI, zastopnik:
„MATERIJAL“ dr. z o. z., Ljubljana,
Dunajska cesta št. 36 Telefon 27-16

Peči sistema „Luc“

vseh velikosti izdeluje tvrdka Srebotnjak & Go-
lob, Ljubljana, Puharjeva ulica št. 3. Prevzema
tudi v popravilo in prezidavo vsakovrstne gori
navedene peči in jih izvršuje strokovnjaško in
po najnižjih cenah brez konkurence. 128-a

2

Manjša poraba gor-
va! Gargoyle Mobil-
oil brtvi popolnoma
batove obroče.

3

Manjši stroški vzdrže-
vanja! Gargoyle Mo-
biloil varuje vozilo
pred defekti in dragi-
mi popravili.

Kakovost pomeni prihranek!

1

Manjša obraba! Gar-
goyle Mobiloil tvori
nepretrgan sloj in va-
ruje teroče se dele.

Pomislite, da Vas lahko stane
en teden nepravilnega
mazanja več, kakor izdatki
za mazanje tekom celega
leta! Uporabljajte zato pra-
vilno vrsto Gargoyle Mo-
biloil-a!

5

Manj zgorelih za-
ostankov! Gargoyle
Mobiloil se proizvaja
iz izbranih surovin in
zgore skoraj brez za-
ostankov.

4

GARGOYLE
Mobiloil

Manjša poraba olja! Gar-
goyle Mobiloil izgubi svojo
mazilno sposobnost mnogo
pozneje, kakor navadno
olje.

Po kakovosti prvo olje na svetu

Mobiloil

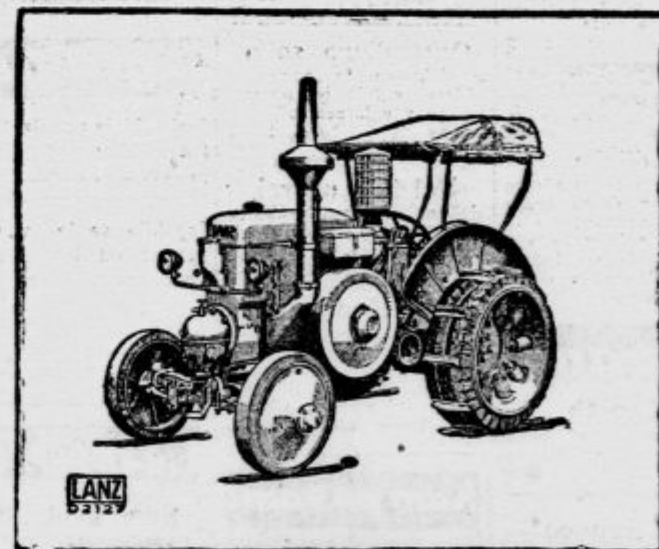
VACUM OIL COMPANY D. D., ZAGREB

Henrik Lanz Mannheim

v Evropi največja, najstarejša in najbolj dela-
zmožna tvornica za:

mlatilnice,
stiskalnice za slamo,
dovlačilce za surovo olje za
kmetijstvo in industrijo.

Obratne delavnice obsegajo 500.000 m². — Silotvorna
centrala: 7.500 HP. — Izdelovanje dlažk. — Dosedanje
dobave čez 1.000.000 strojev.
Prometni Bulldog 15-30 HP. 9117-a

Najprimernejši za Slovenijo, dela z najcenejšo obratno snovjo in nudi naj-
bolj mnogostransko sposobnost. — Lastnik tega prometnega Bulldoga je
zaščiteno pred škodo, ki jo povzročata pomanjkanje časa in moči

AGRIKULTURA SOMBOR

Jugoslovensko generalno zastopstvo tvrdke HENRIK LANZ, MANNHEIM.

Jugoslovenski generalni zastopnik:

LADISLAV BACHRACH, sedaj na Bledu, Parkhotel.

Išče se zastopnik za Slovenijo.